

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

magisterské kombinované studium

2010 - 2012

Diplomová práce

Bc. Jana Samohýlová

Alkoholová závislost u mužů

Praha 2012

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PhDr. Jaroslav Kořa

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined Studies

2010 - 2012

Diploma Thesis

Bc. Jana Samohýlová

Alcoholic addiction of men population

Prague 2012

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Doc. PhDr. Jaroslav Kot'a

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval(a) samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal(a), v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 14. června 2012

.....

Bc. Jana Samohýlová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé práce, Doc. PhDr. Jaroslavu Kořovi, za užitečné rady a čas mi věnovaný. Děkuji i své rodině, která mi vytvářela zázemí, bez kterého bych nemohla tuto práci dokončit.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá tématem alkoholové závislosti mužů. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly, v kterých se budeme věnovat vzniku alkoholové závislosti, problémům, které alkohol přináší společnosti, dopady alkoholové závislosti na rodinné příslušníky a pomoc blízkému - téma pro výchovu a vzdělávání dospělých.

Praktická část je zaměřena na dotazníkové šetření s cílem zkoumat postoje mužů k alkoholové závislosti.

Klíčové pojmy:

Alkohol, alkoholik, alkoholické nápoje, alkoholová závislost, děti, domácí násilí, muži, závislost, ženy.

Annotation

This diploma thesis deals with the theme of alcoholic addiction of men population which is being tolerated by the society. The work is divided into theoretical and practical parts.

Theoretical part of diploma thesis contains four chapters. The particular chapters are devoted to the alcoholic addiction, its impact on the society, impact on the family relations and family members on the theme and help to love done.

Practical part of the diploma thesis is directed on the anonymous questionnaire research aimed to find out men's to alcoholic addiction.

Key words

Alcohol, alcoholic, alcoholic drinks, alcoholic addiction, children, domestic violence, men, addiction, women.

OBSAH

ÚVOD.....	8
-----------	---

TEORETICKÁ ČÁST

1. Alkoholová závislost	11
2. Společnost a alkohol.....	38
3. Dopady alkoholové závislosti na rodinné příslušníky.....	56
4. Pomoc blízkému - téma pro výchovu a vzdělávání	70

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Výzkum.....	73
----------------	----

ZÁVĚR.....	89
------------	----

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	91
---	----

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ	98
--	----

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	99
------------------------------	----

PŘÍLOHA.....	I
--------------	---

ÚVOD

V České republice je společností alkohol a jeho nadměrná konzumace dosud stále tolerována. Možná je to dáno tím, že alkohol provází lidstvo po celá staletí a díky tomu se stal nedílnou součástí našich životů. Povýšili jsme ho na úroveň základních potravin a ne nadarmo se mu říká „tekutý chléb“. Absence láhve alkoholického nápoje v domácnosti se rovná faux pas. Alkohol nám dělá společníka na cestě životem, nejen když chceme zapít nějakou radostnou událost např. oslava narozenin, svatba, ale i ve chvílích hlubokého zármutku jako je smrt blízkého člověka. Před staletími nám byl alkohol dobrým sluhou, protože byl hojně využíván k lékařským účelům. Časem se z něho ke škodě lidstva, ale vyklubal zlý pán. Lidé přišli na to, že za jeho pomoci mohou uniknout od tíživé reality všedních dnů a nemusí řešit problémy, které je momentálně tíží. Netušili však, že zaprodali duši d'áblu a ten, je ze svých spárů, jen tak nepustí. Dalo by se s nadsázkou říci, že mnozí z nás používají alkohol jako univerzální lék na všechny neduhy života.

Lidé, kteří se o problematiku závislosti na alkoholu nezajímají, mnohdy ani netuší, že alkohol je řazen odborníky mezi drogy. Alkohol patří v naší zemi k nejdostupnější a nejlevnější droze na trhu. Díky svobodnému podnikání můžete alkoholické nápoje zakoupit nejen na každém rohu, ale také v kteroukoliv denní či noční hodinu. Cena alkoholu je dlouhodobě nižší než cena nealkoholických nápojů, což má negativní dopad na spotřebu alkoholu v naší populaci. Alkohol a jeho nadměrná konzumace je vstupní branou k dalším závislostem jako je heroin, kokain aj.

Již slyšíme hlasy některých našich spoluobčanů, že se jich problém nadměrné konzumace alkoholických nápojů netýká. Je to skutečně tak, jak říkají? Zapomínají, že vše se vším na tomto světě souvisí. Výjimkou tedy není ani alkoholová závislost. Stačí, aby se v této, pro nás tak hektické době na chvíli zastavili a popřemýšleli. Záhy zjistí, že tento problém se dotýká nás všech, bez rozdílu. Denně opouštíme bezpečí našich domovů a můžeme se

setkat s lidmi, kteří díky požití alkoholických nápojů mohou náš dosavadní život obrátit vzhůru nohama. Stačí být v nevhodnou dobu na nevhodném místě - dopravní nehoda, trestný čin aj. Všichni také platíme řádně daně a jako správní hospodáři bychom se měli zajímat, jak stát s těmito penězi nakládá. Alkoholově závislí z takto vybraných finančních prostředků ukrájí nemalý díl nejen na léčení nemocí a zdravotních komplikací, ale i na řešení dalších problémů, které závislost provází např. domácí násilí.

Měli bychom si také uvědomit, že čistě hypoteticky se dá říci, že závislým na alkoholu se může stát kdokoliv z nás. Nikdo z nás není imunní vůči ranám osudu, které nás na cestě životem mohou potkat. V mnoha případech se mohou stát katalyzátorem, ke spuštění alkoholové závislosti.

Diplomová práce se zabývá alkoholovou závislostí u mužů. Impulsem k napsání uvedené problematiky nadměrné konzumace alkoholu byly dvě zprávy uveřejněné v médiích v průběhu roku 2011. První zpráva obsahovala informaci o tom, že Světová zdravotnická organizace zařadila Českou republiku na druhé místo ve spotřebě alkoholu na světě s 16,5 l na osobu. Před rokem 89 se Česká republika pohybovala na žebříčku spotřeby až okolo 15. místa. Druhá zpráva se týkala celonárodního průzkumu, z kterého vyplynulo, že v České republice je přibližně 550 000 závislých na alkoholu. Pro představu uvádíme, že hlavní město Praha má přes jeden milión obyvatel. Znamenalo by to tedy, že polovina Pražanů jsou alkoholici. Myslíme si, že obě uvedené zprávy jsou dostatečným mementem k tomu, aby veřejnost zaujala k tomuto problému zásadnější postoj, než je tomu dosud. Měli bychom si uvědomit, že nejen odborníci, kteří se věnují problematice závislosti na alkoholu, ale i statistiky potvrzují, že alkohol patří k celosvětovým drogovým zabijákům číslo jedna.

Doufáme, že po přečtení této diplomové práce si nejen veřejnost, ale i naši zákonodárci uvědomí, že alkoholovou závislost již dále není možné brát na lehkou váhu. Je nutno proti ní bojovat se stejnou razancí jako proti ostatním drogovým závislostem. Není vyloučeno, že touto prací dodáme odvahu

některému z mužů, který se ocitl ve spárech démonu alkoholu, aby přehodnotil svůj dosavadní život a učinil tak nezbytné kroky k jeho zlepšení.

Všichni bychom měli mít na paměti, že na změnu není nikdy pozdě ...

TEORETICKÁ ČÁST

1. Alkoholová závislost

Alkohol bývá řazen do tzv. legálních drog. Řada lidí se pak mylně domnívá, že tyto drogy nezpůsobují škody na lidskému organismu jako ty, které jsou označeny jako nelegální. O alkoholu víme, že spadá do chemických látek a jeho odborný název je etylalkohol. Jedná se o bezbarvou tekutinu, která se vypitím dostává do krevního oběhu a působí škodlivě na mozkovou tkáň, která je řídicím centrem našeho těla.

Do alkoholu se při výrobě přidávají chuťové látky, aby dodaly každému druhu alkoholu jeho nezaměnitelnou chuť i vůni. Na základě toho si každý může z nepřeberné nabídky alkoholických nápojů, vybrat svou oblíbenou značku, která se mu může stát průvodcem na cestě k alkoholové závislosti.

Při výrobě alkoholu vznikají i toxické látky, které mohou být přítomné v menší či větší míře. Toxické látky, jak je všeobecně známo, jsou vlastně jedy, které mají dopad na zdravotní stav jedince požívajícího alkohol v nadměrném množství.

Vždy když pijeme alkohol, měli bychom si uvědomit, že zcela dobrovolně vpouštíme do svého těla jedovatou látku, která časem převezme nad naším životem kontrolu a způsobí celou řadu potíží, které budou zasahovat do mnoha sfér našeho života. Díky nezodpovědné konzumaci budeme mít možnost, poznat dvě odvrácené tváře alkoholu. Jednou z nich je slast, která však bude trvat jen malou chvíli. Druhou je bolest a trápení, která nikoho jen tak, nepustí ze svých spárů.

Alkoholické nápoje plní v našich životech mnoho úloh, které si v běhu života ani nestačíme uvědomit. Jako první můžeme uvést úlohu výživnou. Alkohol obsahuje hodně kalorií a podporuje v malých dávkách chuť k jídlu. Není tedy vhodný např. při redukčních dietách. Nesmíme zapomenout zmínit

také sociální funkci, která pomáhá odbourávat zábrany v komunikaci s druhými lidmi. Díky ní se dokážeme ve společnosti bavit i s lidmi, s kterými bychom za normálních okolností nenašli společnou řeč. Hojně je proto využíván při různých obchodních jednáních. Nezastupitelnou úlohu v životech lidí hraje ekonomická funkce. Firmy zajišťující výrobu, distribuci a prodej alkoholických nápojů zaměstnávají mnoho lidí, kteří by jinak rozšířili řady nezaměstnaných na úradech práce, což by bylo nesmírnou zátěží pro sociální systém naší země. Z ekonomické funkce profituje také stát. Z prodeje alkoholu a jeho produktů plynou státu nezanedbatelné příjmy do státního rozpočtu. Z kterého se následně přerozdělují prostředky na státní výdaje např. zdravotnictví, školství. V neposlední řadě musíme vyzdvihnout i tvůrčí funkci. Řada světoznámých umělců, by nebyla schopna dokončit svá díla např. obrazy či sochy, která zdobí přední světové galerie, jako jsou Louvre ve Francii nebo Prado ve Španělském Madridu aj. Alkohol plní mimo jiné i úlohu turistickou, přesněji řečeno tzv. alkoholovou turistiku. Muži, kteří mají zálibu v popíjení alkoholu, cestují nejen po České republice, ale i do zahraničí na různé akce spojené s ochutnávkou místních alkoholických nápojů - pivní festivaly, vinobraní aj. Mezi pivaři jsou oblíbeny akce, mezi které patří nejen Český pivní festival, ale i Oktoberfest v Mnichově, kde čepují zlatavý mok do tupláků. Poslední úloha, o které se zmíníme, je úloha sexuální. V pravém slova smyslu dochází ke zkvalitnění sexuálního prožitku. Je známo, že po požití jedné či dvou sklenkách alkoholu, ztrácí lidé v této oblasti zábrany a sex si vychutnávají plnými doušky.

Muži potřebují ke svému životu nejen jídlo, ale i nápoje. V zájmu zdraví musí uhasit žízeň a dostat pitnému režimu. K tomuto účelu používají nápoje s obsahem alkoholu nebo nealkoholické nápoje. Záleží na nich samotných, pro jaký nápoj se rozhodnou.

Muže řadíme do čtyř skupin, podle toho jaký postoj k alkoholovým nápojům zaujímají. V první skupině nalézáme abstinenty, kteří alkohol z různých důvodů nepijí. Může jít o různé druhy nemocí, odpor k alkoholu aj. Abstinující muži nejsou ve společnosti oblíbeni. Převládá totiž názor, že se

neumí bavit. Do jisté míry se dá říci, že svou přítomností znervózňují pijící společnost. Stávají se dobrými pozorovateli, mnohdy nevhodných situací, které jsou zaviněné nadměrnou konzumací alkoholu. Abychom mohli o muži říci, že je opravdu abstinentem musí splnit následující podmínku, a to: během tří let nesmí vypít jakýkoliv nápoj obsahující alkohol. Do druhé skupiny se řadí konzumenti, kterých není v populaci velké množství. Konzumenti pijí alkohol v rozumné míře. Konzumaci alkoholu nemají spojenou se žádnými problémy, které negativně zasahují do jejich životů. Třetí skupinou jsou tzv. pijáci, kterých jsou v České republice plné hospody. Pijí alkohol pro dobrý pocit. Používají ho především jako určitý únik od běžných starostí, které jim život přináší. Alkoholem se snaží přivodit si tzv. alkoholovou euforii. Poslední čtvrtou skupinu uzavírají lidé závislí na alkoholu, tzv. alkoholici. V jejich životě hrají alkoholické nápoje nezastupitelnou úlohu a život bez nich, si neumí vůbec představit. Stává se středobodem jejich života. Nadměrná konzumace alkoholických nápojů jim v běžném životě přináší mnoho problémů. Jde nejen o jejich zdraví, ale i socioekonomickou stránku jejich života. Přejít z řad pijáků do skupiny alkoholiků bývá velmi křehký. Dá se přirovnat k balancování na laně nad hlubokou propastí bez jakéhokoliv jištění, stačí jeden chybný krok...

Na cestě životem se setkáváme s celou řadou životních situací, kdy se musí muži svým rozhodným NE, zříci pití alkoholu. V první řadě jsou to muži, které démon alkoholu drží pevně ve své moci. Dále ti, kteří hodlají využít k přepravě dopravní prostředek, ať již motorový - automobil, motocykl aj. nebo nemotorový - bicykl. V obou případech se stávají účastníky silničního provozu a následky mohou být nedozírné jak pro ně, tak i pro ostatní. Řadíme sem i ty, kteří vědí, že mají sklony k agresivnímu chování, z kterého vznikají konfliktní situace, které v mnoha případech končí napadením druhé osoby. Velmi nebezpečná bývá kombinace léků a alkoholu. Vzhledem k tomu, že některé léky mají vedlejší účinky, nikdy nemůžeme odhadnout jak muži, kteří požijí alkohol, na tuto kombinaci zareagují. Nevíme také, jak dalece mají v pořádku interní orgány, mezi které řadíme játra a ledviny. Spojení léku proti bolesti a alkoholu v mnoha případech způsobí krvácení do žaludku a následně

dochází k poškození jater. Popíjení alkoholu by se muži měli zříci také v mrazivých dnech. Díky nadměrnému množství zkonsumovaného alkoholu snadněji dochází k prochlazení organismu. Alkohol otupí smysly a delší pobyt v mrazu se stává pro řadu mužů osudným. Jde o omrzliny, které registrují, až když se dostanou do teplého prostředí. V některých případech dochází ke smrti v důsledku umrznutí. Při silných mrazech se staví stany pro sociálně vyloučené obyvatelstvo. Jedná se zejména o bezdomovce, kteří jsou známí svou láskou k alkoholu, která je neopouští ani v silných mrazech.

Co tedy vlastně víme o alkoholismu? Ve Velkém sociologickém slovníku se uvádí, že alkoholismus je: „běžně chápán jako nadměrná či pravidelná konzumace alkoholických nápojů spojená s nebezpečím návykového chování, jako druh sociální deviace, resp. sociálně patologický jev s negativním dopadem na jedince, rodinu i společnost.“¹

Většina občanů si při vyslovení slova alkoholik představí muže, kteří vysedávají každý den v hospodě a pijí do němoty. Tato představa bývá hodně zkreslená. Alkoholikem může být každý. Tedy i ti, co nevysedávají po hospodách a nepijí každý den. Pokud konzumace alkoholu působí mužům potíže, ať v rodině, práci nebo zdraví, alkoholiky jsou. V odborné literatuře pojem poloviční alkoholik není znám. Nálepky alkoholika se již nikdy nezbaví, i kdyby se úspěšně podrobili léčbě závislosti. Pro své okolí budou stále alkoholiky, tzv. abstinujícími alkoholiky.

Jaké množství alkoholu bývá bezpečné pro konzumaci alkoholu? Dle Světové zdravotnické organizace je pro zdravého dospělého člověka asi: „20g 100% lihu (16g u ženy a 24g u muže) což odpovídá přibližně půl litru 12° piva, 200 ml vína nebo 50 ml destilátu.“² Bohužel pro mnohé z mužů uvedená definice neplatí. Málokdo z nich o sobě může říci, že je zdravý. Mohou to říci jedině ti, kteří absolvují pravidelné zdravotní prohlídky.

---

¹ Velký sociologický slovník 1. svazek A – O, 1 vyd. Praha: Karolinum, 1996, s. 49.

² NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Léčba a prevence závislosti*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 1996, s.120.

Na rozvoji závislosti se podílí celá řada činitelů. Jako první si uvedeme sociální činitel, do kterého řadíme rodinné prostředí. Každý z mužů přišel na svět s určitou genetickou výbavou. Dle odborných studií se uvádí, že v rodinách, kde se vyskytuje otec alkoholik, je riziko, že jeho potomek bude závislým, několikanásobně vyšší oproti ostatní populaci. Dále může jít o nespokojenost v partnerském vztahu, které může spustit domácí násilí. Biologický činitel, kdy muži nevykazují problémy spojené s pitím alkoholu. Na základě toho, pijí daleko větší množství alkoholických nápojů, což vede k rychlejšímu rozvoji závislosti než u ostatních jedinců. Do psychického činitele řadíme deprese, úzkosti, sebevražedné úmysly aj., díky kterým se jen obtížně zařazují do společnosti. Důležitým činitelem je životní prostředí, které se nemalou měrou podílí na nadměrné konzumaci alkoholu. Jinak na smysly mužů působí bydlení na horách, kde je čerstvý vzduch a život plyne v určitém řádu, než bydlení ve městě, kde jsou každý den vystaveni hluku, neustálému stresu a shonu.

Významným faktorem, který spouští alkoholovou závislost, bývá druh práce a pracovní prostředí. Muži v současné době tráví daleko více času v práci než se svými blízkými. Neustálý pracovní stres, který vzniká na základě plnění většího objemu úkolů za pracovníky, kteří bývají propuštěni pro nadbytečnost, vyvolává velký tlak nejen na pracovní výkon, ale i psychiku mužů. Pokud situace trvá delší dobu, objevují se u nich nejen psychické ale i fyzické potíže. Není se pak co divit, že určitým únikem se jim stává sklenička alkoholu, která přivodí okamžitý pocit uvolnění.

Typickým příkladem se stávají manažeři různých podniků. Díky vymoženostem dnešní doby, jako je počítač či mobilní telefon, ztrácí pocit soukromí. Neustále se cítí jednou nohou v práci. Neznají klidné víkendy nebo dovolené, bez toho, že by řešili „neodkladné“ pracovní úkoly. Nezbyvá jim čas na odpočinek a dochází u nich často k syndromu vyhoření. Problémy v soukromí na sebe také nenechají dlouho čekat.

Mnohdy jsou pracovníci nuceni pracovat přesčas i nad rámec počtu hodin, které jsou dány zákonem. Důsledkem bývá únava a vyčerpání. Náročná práce bývá v nepřetržitých provozech (turnusové služby), v kterých pracují policisté, lékaři, horníci, prodavači aj. Tito lidé bývají ochuzeni o kontakt se svými přáteli, kteří mají na rozdíl od nich pravidelnou pracovní dobu. Dále sem řadíme odloučená pracoviště, kde chybí přímý dohled nadřízeného. Pracoviště se stává světem, kde si zaměstnanci určují pracovní pravidla sami. Pracovníci se bez větších problémů oddávají mnoha činnostem, které se neslučují s pracovním řádem zaměstnavatele např. zneužívání alkoholických nápojů na pracovišti.

Nezanedbatelným problémem se jeví pracovní prostředí, kde dochází k šikaně, jak ze strany spolupracovníků, tak i nadřízených. Dále prostředí, v kterém muži přicházejí do styku s alkoholem při výkonu svého povolání. Jedná se zejména o pracovníky v pohostinství, při výrobě alkoholických nápojů aj. Muži, kteří po celou pracovní dobu vykonávají stereotypní práci, např. stojí u pásu a vybírají vadné součástky. Pokud mužům práce nepřináší pocit uspokojení, jsou na nejlepší cestě, stát se závislími na alkoholických nápojích. Neméně závažným problémem na pracovišti bývá nadřízený, který v pracovní době požívá alkohol a nutí své podřízené, pod pohrůžkou výpovědi, ke společné konzumaci.

Na koncentraci alkoholu v krvi se podílí mnoho okolností. Jedna z nich je váha muže, který popíjí alkohol. Rozdíl bývá patrný mezi mužem, který váží sto kilogramů a mezi šedesáti kilogramovým. Samozřejmě záleží i na množství vypitého alkoholického nápoje. Patrný je rozdíl mezi mužem, který za večer v hospodě vypije 20 piv a tím, kdo se po celý večer spokojí s dvěma püllitry. Dále záleží na časovém úseku a množství procent obsažených v alkoholickém nápoji, který muži do sebe průběžně nalévají. Pokud do nich alkoholické nápoje padají, jak do bezedné studny, mohou očekávat promile alkoholu v krvi ve velmi krátké době. Zbrzdit vstřebávání alkoholu do krevního oběhu muži mohou tehdy, pokud do svého těla spolu s alkoholem dostávají i nějaké jídlo.

Tab.1: Pocity a chování při stupňující se hladině alkoholu v krvi

Alkohol v krvi v promile	Pocity	Chování
0,4	pocit uvolnění	vyšší riziko úrazů
0,6	další změny nálady	zhoršený úsudek, zhoršená schopnost rozhodování
0,8	pocity tepla, euforie	oslabení zábran, zhoršené sebeovládání, zhoršený postřeh, roste riziko úrazů
1,2	povídavost, emotivnost, přecitlivělost, vzrušení	povídavost, možnost nekontrolovatelného impulsivního chování
1,5	zmatenost, přihlouplost	setřelá řeč, možnost agrese
2	výrazná opilost	obtížná řeč dvojité vidění, poruchy paměti
3	od této hladiny může nastat bezvědomí	nereaguje na zevní podněty a je ohrožen vdechnutím zvratků
4,0 a výše	hluboké bezvědomí	riziko zástavy dechového centra a mozku a zadušení

Zdroj: HOSEK, Jan. *Sám proti alkoholu*. 1998 s. 166

Tabulka nám dává možnost získání ucelenějšího pohledu na pocity a chování při konzumaci alkoholu. Stačí pouhých pár desetín promile alkoholu v krvi navíc a chování mužů se výrazně mění. Každý z mužů má individuální reakci na požitý alkohol. Dříve bývala dávka okolo tři promile v alkoholu životu nebezpečná. Dnes, díky neustálé impregnaci organismu se tato dávka stává běžnou záležitostí v naší populaci.

Domníváme se, že jen málokdo z veřejnosti ví, jak dlouho trvá odbourávání vypitého množství alkoholu z organismu. Důležitým faktem bývá, že tělo začíná odbourávat alkohol okamžitě. Převážná část alkoholu se odbourává v játrech. Zbylá část, tedy něco okolo 10% se vyloučí z těla nejen dechem, potem, ale i močí. V odborné literatuře se uvádí, že u mužské

populace je orientační doba odbourávání alkoholu z těla 0,1g alkoholu na 1 kg tělesné hmotnosti za 1 hodinu. Na základě existujícího vzorce je možné vypočítat množství vypitého alkoholu pro mužskou část populace. „Množství 100% alkoholu v gramech : (hmotnost v kg x 0,68) = hladina alkoholu v krvi“³

U alkoholické závislosti, stejně jako u každého jiného problému, se vyskytují první příznaky, které upozorňují na to, že s partnerem není něco v pořádku. V záplavě každodenních starostí mnohdy první příznaky přehlédneme a nepřikládáme jim dostatečnou pozornost. Bohužel, jak ke škodě závislého, rodiny a celé společnosti. Občas registrujeme u mužů alkohol v dechu, který maskují používáním žvýkaček, bonbónů nebo ústních sprejů. Dalším vodítkem pro nás mohou být například červené oči. Ovšem jak všichni víme, někdo trpí alergickou reakcí na počítač, který používá nejen na svém pracovišti, ale i v domácím prostředí. V dnešní hektické době není nijak mimořádné, když si muži stěžují na bolesti hlavy. Mnoho lidí trpí migrénami. Ospalosti také nepřikládáme žádnou zvláštní pozornost. Signalizuje nám pouze, že muži špatně spí, zvláště jedná-li se o muže ve středním věku, kteří bývají zavaleni nejen pracovními, ale i soukromými starostmi. Pozdní příchody z práce v dnešní době také nejsou žádnou výjimkou. Muži se daří po velmi dlouhou dobu, tajit problémy spojené s konzumací alkoholu.

Jak zjistíme, zda dotyčný muž je či není závislý na alkoholu. K tomu, aby mohla být odborníkem na léčbu závislosti stanovena diagnóza, musí dojít během posledního roku ke třem či více z následujících jevů: „Silná touha nebo pocit puzení užívat látku; Potíže v kontrole užívání látky, a to pokud jde o začátek a ukončení nebo množství látky; Somatický (tělesný) odvykací stav, jestliže je látka užívána s úmyslem zmenšit jeho příznaky, což je zřejmě z typického odvykacího syndromu pro tu kterou látku nebo z užívání stejné (nebo velice příbuzné) látky se záměrem zmenšit nebo odstranit odvykací příznaky; Průkaz tolerance jako vyžadování vyšších dávek látek, aby se dosáhlo účinku, původně vyvolaného nižšími dávkami (jasné příklady lze nalézt u jedinců, závislých na alkoholu a opiátech, kteří mohou brát denně

---

³ HOSEK, Jan. *Sám proti alkoholu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998, s.157.

takové množství látky, které by zneschopnilo nebo usmrtilo uživatele bez tolerance); Postupné zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů ve prospěch užívané psychoaktivní látky a zvýšené množství času k získání nebo užívání látky nebo zotavování se z jejího účinku; Pokračování v užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků poškození jater nadměrným pitím (depresivní stavy, vyplývající z nadměrného užívání látek) nebo toxické poškození myšlení; je třeba se snažit určit, zda pacient byl nebo mohl být vyšetřen a zda mohly být zjištěny příčiny a rozsah poškození.“⁴

Pokud ženy pojmou podezření a na svého partnery uhodí, mají muži připravenou typickou výmluvu. Nejsou žádnými alkoholiky, protože mají konzumaci pod kontrolou a pokud budou chtít, mohou kdykoliv přestat. Tato výmluva však jasně vypovídá o tom, že alkohol již přebíral nad dotyčnými svou moc. Závislí muži nikdy nepřiznají skutečné množství vypitého alkoholu. Pokud nám budou ochotni sdělit údaj o tom, kolik alkoholu během dne prolili hrdlem, je nutné toto množství násobit nejméně třikrát, abychom se přiblížili k jejich reálné konzumaci.

Stádia alkoholové závislosti

1. fáze - počáteční fáze; mírný konzum alkoholu.
2. fáze - prodromální fáze; tajné pití, výpadky paměti
3. fáze - kritická fáze; ztráta kontroly a abstinence; výrazná psychická závislost
4. fáze - chronická fáze; poškození orgánů, záněty, krvácení.⁵

Z výše uvedených stádií vyplývá, že nikdo z mužů se nestává závislým přes noc. Systematickým popíjením se mohou muži dopracovat až do posledního stádia, které ohrozí jejich zdraví. V mnoha případech končí smrtí alkoholika. Což si na začátku pití alkoholu, málo kdo z mužské populace,

---

⁴ NEŠPOR, Karel a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami. Pro rodiče a pedagogy*. 3. Rozš. vyd. Praha: Státní zdravotní ústav, 1999. s. 35.

⁵ GÖHLERT, Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti*. 1. vyd. Praha: IKAR, 2001, s.88.

uvědomí. Muži předpokládají, že své pití budou mít po celý život pod kontrolou.

Nejvíce závislých mužů zaznamenáváme ve velkých městech, kde mají mnoho možností vystřídat různé lokály. Velkoměsto alkoholikům poskytuje tolik potřebnou anonymitu, která eliminuje možnost, že je uvidí někdo ze známých, jak holdují alkoholu. Mnozí alkoholici se rekrutují z řad sociálně slabých skupin obyvatelstva. Muži sociálně slabí neváhají sociální podpory, které jim stát dává k překonání jejich nelehké situace, prolít hrdlem.

Příznaky, které se nedají přehlédnout a zcela jasně poukazují na to, že dotyční muži alkoholu propadli a bez odborné pomoci pro ně není cesta zpět. K nejznámějším patří třes rukou, patrný při uchopení různých předmětů, např. při zapalování cigarety, nebo uchopení hrnku s ranní kávou, nejlépe „turkem“. Po alkoholu patří totiž cigarety a káva k nezbytným rituálům alkoholiků, pro vstup do nového dne. Třes rukou vymizí ihned poté, když se závislí mohou napít svého oblíbeného moku tj. alkoholu. Dále se jedná se o symptom ranního doušku. Vyhledávají více či méně vhodné situace, kdy mohou konzumovat alkohol. Nezáleží jim na značce jako na celkovém množství. Mezi další řadíme křeče v dolních končetinách, které jim způsobuje nedostatek různých druhů vitamínů. V první řadě jde o vitamín B12. Mívají tzv. okénka, stav kdy nejsou schopní si vybavit dění předešlého dne, tzn. kolik toho vypili, kde všude pili a co dělali. Dále se alkoholová závislost dá poznat na pracovním výkonu, který se rozchází s představami a požadavky zaměstnavatele. Bez doplnění tzv. hladinky alkoholu v krvi, nejsou schopni se soustředit na jakýkoliv druh práce. Začíná se u nich objevovat také rychlé střídání nálad. Bývají vztahovační a vyvolávají neustále konfliktní situace. Dalším příznakem bývá lhaní a sliby. Alkoholici dokážou druhým lidem lhát s kamennou tváří. Mohli by si založit továrnu na sliby, které bohužel nenajdou naplnění. Nesmíme rozhodně ve výčtu příznaků alkoholové závislosti zapomenout na psychózy. Jde o: „Nesouvislé, zmatené, rozhárané myšlení; silné potíže soustředění. Pevné přesvědčení o skutečnostech, pro které neexistují racionální důkazy; vidění,

slyšení, cítění a chutnání věcí, které neexistují; Pocit postiženého, že se nachází ve zcela cizím světě; Bizarní a nepřirozené tělesné pohyby a postoje.“⁶

Alkoholové psychózy vznikají na základě dlouhodobého pití a v některých případech mohou končit až smrtí alkoholiků. Pro některé z nich, to může být svým způsobem vysvobození ze začarovaného kruhu. Mezi nejznámější alkoholové psychózy patří Delirium tremens. Nejvíce se vyskytuje u mužů, kteří dlouhá léta požívají tvrdý alkohol, přesněji řečeno destiláty. Vzniká po vysazení alkoholu, tedy snahy o abstinenci. Dochází při něm k třasu celého těla a halucinacím. Muži slyší a vidí věci nebo zvířata, které ve skutečnosti nejsou. Odborně se tento jev nazývá mikrozoopsie. Veřejnost si vybaví při vyřčení názvu této psychózy, charakteristické představitelky - bílé myši. Mezi další řadíme Korsakovovu psychózu. Jde o poškození krátkodobé paměti. Muži nejsou schopni si pamatovat události tak, jak se doopravdy staly. Mezery v paměti vyplňují různými výmysly, kterým sami věří. Laici mohou tuto psychózu snadněji zaměnit s Alzheimerovou nemocí, která vykazuje stejné symptomy. Jako poslední si zde uvedeme alkoholickou paranoii, tzv. alkoholickou žárlivost. Muži trpí utkvělou představou, že jim je partnerka nevěrná. Důvodem bývají zdravotní komplikace mužů. Trpí sníženou erekcí a také sníženou sexuální touhou. Neustále ženy podrobují kontrole. Donekonečna prohledávají skříně, zásuvky, kabelky. Prohlíží mobilní telefon - telefonní čísla, která ženám volala či posílala SMS zprávy. Snaží se najít důkazy, že jejich podezření je pravdivé. Pokud nenajdou nic, co by dokazovalo jejich utkvělou představu, vulgárně ženy napadají a nutí je, aby se přiznaly.

Nemyslíme si, že by někdo mohl mít potíže rozeznat v naší populaci muže, kteří jsou závislí na alkoholu. Poznáme je podle typických znaků, které se nedají přehlédnout. Někteří mají lesklé, jakoby skleněné oči. Vzhledem k tomu, že alkohol rozšiřuje cévy, bývají obvykle červení ve tváři. Někdy v jejich tváři dominuje červený nos, který přechází až do fialové barvy. Mohou mít tzv. pivní pupek, který jim činí problémy při ohýbání, vypadají jako by

---

⁶ GÖHLERT, Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti*. 1. vyd. Praha: IKAR, 2001, s. 35.

byli gravidní. Již na dálku můžeme s úspěchem tipovat, že dotyčný je alkoholik, díky vyhublé postavě. Bývají povětšinou zarostlí a neupravení. Obličej mají vrásčité, které nevypovídají o skutečném biologickém věku dotyčného. Když přijde blíže, jsou patrné vystouplé lící kosti a špičatý nos. Mnohokrát se nám při pohledu na závislé vybaví lidé, kteří byli za druhé světové války, věznění v koncentračních táborech. Mezi další znaky alkoholiků patří zanedbaný chrup. Pokud se usmějí, máme možnost vidět pouhý zlomek počtu zubů, které má dospělý muž mít. Dále jsou to šaty chronického alkoholika, které jsou nasáklé pachem alkoholu a kouře od cigaret. Takto vyuzené prádlo se nedá ani pořádně vyprat. Pokud s Vámi alkoholik mluví, je z něho cítit alkoholový odér. Když přijde blíže, jsou patrné vystouplé lící kosti a špičatý nos. Mezi další znaky řadíme špinavé oblečení. Mezi typické představitele bychom mohli zařadit bezdomovce, které vidáme na ulicích s lahvemi alkoholu v jakoukoliv denní či noční hodinu. Při pohledu na tyto muže si kolikrát mnozí z nás myslí, že se snad už takový narodili. Není to však pravda. Pouze zaměnili životní hodnoty, které vyznává většinová populace v naší zemi.

Ten, kdo měl to „štěstí“, se ve svém životě setkat s agresivním alkoholikem, tváří v tvář, nám dá jistě za pravdu, že jde v mnohých případech doslova a do písmene o život. Obzvláště nebezpečná bývá situace, pokud dotyčného potkáme na liduprázdné ulici. Tady je pak každá rada drahá. V knize Veselá vykouknutí doporučuje její autor, MUDr. Karel Nešpor odborník na problematiku léčby alkoholové závislosti, jak jednat s lidmi pod vlivem alkoholu, drog nebo silných emocí: „Je dobré včas rozpoznat známky hrozící agrese. Útoků často předchází nadávky, agrese vůči předmětům, neklid, upřený oční kontakt a nezvyklé přibližování se. Velmi vhodné je udržovat bezpečnou vzdálenost (alespoň delší než délka natažené paže), aby se nezvyšovala vztahovačnost agresora, a tak se neprovokoval útok. Kromě vzdálenosti je třeba pamatovat i na další složky mimoslovní komunikace, např. hovořit klidným, hlubším hlasem a tišším hlasem, vyvarovat se prudkých gest a pohybů, které by se dotyčný mohl vykládat jako útok. Slovní sdělení by mělo

být jednoduché, srozumitelné a jednoznačné. Doporučuje se oslovovat dotyčného jménem, pokud ho ovšem známe. Nebezpečnou situaci je lépe rychle ukončit. Přítomnost dalších osob riziko agresivního jednání snižuje, není proto rozumné se sám vydávat do nebezpečných končin.⁷ Tolik teoretická doporučení, která by nám mají pomoci přežít ve zdraví setkání s alkoholově závislým. Pravdou zůstává, že teorie je jedna věc, ale skutečnost, kdy stojíme proti alkoholikovi, který má agresivní náladu, věc druhá. Takže v mnoha případech nezbyvá nic jiného, než vzít nohy na ramena a doufat, že nás opilec nebude pronásledovat. Daleko horší situace může nastat, pokud potkáme partičku mužů, kteří přebrali. Nejlepší je vyhodnotit situaci jako krizovou a v dostatečném předstihu vyklidit prostor, který si nárokují.

Muži, kterým vládnu alkoholické nápoje, nemají o stres ve svém životě rozhodně nouzi. Zdrojem stresových situací pro ně může být: „Duševní zátěž způsobená alkoholem (úzkosti, deprese, noční můry, výčitky svědomí atd.). Tělesná zátěž způsobená alkoholem (játra, celková odolnost, kožní nemoci, krevní tlak atd.). Stres způsobený bolestivými zdravotními problémy kvůli alkoholu, jako jsou úrazy. Stres při shánění peněz na alkohol nebo zahlazování malérů alkoholem způsobených. Stres vyvolaný strachem z budoucnosti. Stres způsobený vnitřními konflikty - rozdíl mezi tím, jak by chtěl člověk žít a jak žije. Stres související s rizikem trestního stíhání nebo problémy s úřady kvůli nepředloženostem pod vlivem alkoholu. Stres z konfliktů v rodině a v okolí. Stres z toho, že někdo z vašich „mokrých“ známých se kvůli alkoholu dostal do vážných problémů.⁸

Alkoholikům se nabízí pouze tři možnosti volby, jak se se závislostí ve svém životě vyrovnat. Mají možnost se rozhodnout mezi abstinencí nebo přežíváním v psychózách či dobrovolným odchodem ze života. Pro některé muže, kteří jsou dlouhodobě závislí, však abstinence nepřichází v úvahu. Psychóza znamená pro muže pouhé přežívání mezi životem a smrtí. Může při ní kdykoliv dojít k úmrtí alkoholika. Poslední třetí možností je sebevražda

---

⁷ NEŠPOR, Karel. *Veselá vykouknutí*. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Ofis, 2011 s.20-21.

⁸HOSEK Jan. *Sám proti alkoholu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 1998, s.177-178.

nebo-li suicidium: „Je různě motivované usmrcení sebe sama. Obvykle je to afektogenní reakce na tíživou situaci (stres), která se jedinci zdá bezvýchodná a bezperspektivní (ztráta smyslu života). V podstatě jde o poruchu pudu sebezáchovy.“⁹ Nejvíce se alkoholici dopouští sebevražd po ránu, když na ně přichází kocovina a vidí ze svého pohledu okolní svět a svoji budoucnost beznadějně. Dle statistiky sebevražd Českého statistického úřadu za období 2006 - 2010: „Spáchalo sebevraždu celkem 7 120 osob, z toho 5887 mužů a 1233 žen.“¹⁰ Dále z uvedené statistiky vyplývá, že muži upřednostňují smrt oběšením, dále následuje zastřelení a otrávení. Nejvíce sebevražd se páchá na začátku pracovního týdne, tj. v pondělí. Na základě výše uvedených čísel, to tedy znamená, že na každý rok vychází počet 1177 mužů, kteří se rozhodnou dobrovolně ukončit život sebevraždou. Je všeobecně známo a potvrzeno i mnoha statistikami, že čím vyspělejší společnost, tím i více případů sebevražd. Podle zpráv v médiích počet sebevražd má opět stoupající tendenci a jako hlavního viníka označují finanční krizi, která momentálně ovládá Evropský kontinent.

Mnoho lidí si myslí, že závislost na alkoholu není nemoc, ale pouhá neukázněnost a nestřídmost v životě mužů. V mezinárodní klasifikaci nemocí a přidružených zdravotních problémů - MKN 10 má každý možnost si ověřit, že závislost je opravdu nemocí a jako taková se musí léčit.: „V kapitole V. – Poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním psychoaktivních látek může nalézt pod označením F10 poruchy duševní a poruchy chování vyvolané účinkem alkoholu. Pod označením F10.0 najdeme akutní intoxikace, F10.1 škodlivé použití, F10.2 syndrom závislosti, F10.3 odvykací stav, F10.4 odvykací stav s deliriem, F10.5 psychotická porucha, F10.6 amnestický syndrom, F10.7 psychotická porucha reziduální s pozdním nástupem, F10.8

---

⁹ MÜHLPACHR, Pavel. *Sociopatologie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 117. 7.

¹⁰ Český statistický úřad [online] © 2012, aktualizováno 19.1.2012 [cit. 2012-05-20].

Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/sebevrazdy_zaj

jiné duševní poruchy a poruchy chování, F10.9 neurčené duševní poruchy a poruchy chování.“¹¹

Většina populace již zažila případ, kdy to s pitím alkoholu, jak se lidově říká, přehnala. Obecně se tomuto stavu říká kocovina, správněji bychom tento stav měli označit jako přiotrávení se alkoholem, tj. toxickými látkami obsaženými v alkoholu. Každý z mužů prožívá kocovinu jinak. Někdo má lehčí formu kocoviny a tak mu stačí, dát si po ránu česnekovou polévku, doplnit tekutiny a může normálně fungovat. Bohužel existují muži, kteří tento stav prožívají daleko hůře. Mohou mít nesnesitelné bolesti hlavy. V některých případech se u nich dostavují pocity nevolnosti. Mohou mít zvýšenou citlivost na hluk či světlo. Tento stav u někoho trvá půl dne, u těžší formy kocoviny celý den.

K zvládnutí účinků kocoviny pomáhá odpočinek, nejlepší variantou je vzít si dovolenou a v klidu si tento stav prožít bez zvědavých pohledů svých kolegů v práci. Mnohdy totiž postiženému tímto nepříjemným stavem nezbyvá nic jiného, než strávit den v posteli s mokrým hadrem na hlavě. Základním bodem k přežití kocoviny bývá zdržovat se na místě, kde bude mít zajištěn přísun čerstvého vzduchu, který mnohým udělá dobře. Nesmíme zapomínat ani na přísun dostatku tekutin, protože popíjení alkoholu způsobuje dehydrataci těla. Samozřejmě, že podávané tekutiny, nesmí obsahovat žádnou stopu alkoholu. Nikdy nesmíme dát na rady „hodných a zkušených“ kamarádů, že člověk se má napravit tím, čím se zkazil, tedy alkoholem. K doplnění tekutin se nejlépe hodí čistá voda.

Nesmírně důležité ke zvládnutí tohoto stavu je potřebné zajistit i přísun minerálů, vitamínů a glycidů. Někteří z mužů se snaží nepříjemný stav překonat pitím nadměrného množství černé kávy, tzv. turkem, nebo polykají nadměrné množství léků na kocovinu. Tyto snahy však nepomáhají k rychlejšímu vystřízlivění, jak se někteří z nich mylně domnívají. Dochází pouze k zmírnění nežádoucích účinků alkoholu. Někdy, stačí dopřát svému

---

¹¹ Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. © 2010 [cit. 2012-04-29] Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/mkn-10mezinarodni-klasifikace-nemoci_1644_3.html

tělu dostatečný odpočinek v podobě spánku, aby mohlo načerpat nové síly. Na základě nepříjemně prožívaných stavů si dotyční slibují, že už se sklenky alkoholu nikdy nedotknou. Jak to však v životě bývá, sotva se mužům uleví, na takové sliby okamžitě zapomínají a kolotoč konzumace alkoholických nápojů může opět začít. Dá se kocovině předcházet? Ano, ale znamená to, že se skleničce s alkoholem musíme vyhnout velkým obloukem, tj. abstinovat.

Otravu alkoholem rozdělujeme na dvě skupiny, a to na akutní a chronickou. K akutní otravě dochází při vypití nadměrného množství alkoholu během krátkého časového úseku. Odborná literatura uvádí přibližnou dobu okolo 30 minut. Největší zkušenosti s tímto druhem otravy mají převážně mladí muži, kteří se sázejí se svými vrstevníky. Chtějí udělat dojem na dívky, které jsou středem jejich zájmu nebo na kamarády ze své party. Jsou schopni na ex vypít celou láhev tvrdého alkoholu, např. vodky. Naopak chronická otrava vzniká při opakovaném pití nadměrného množství alkoholu. Typickými představiteli chronické alkoholové otravy jsou alkoholici. Odborníci zabývající se touto tematikou udávají smrtelnou dávku alkoholu v krvi v rozmezí 3,5 - 5 promile.

Jak mohou lidé poznat, že došlo k otravě alkoholem? Mezi nejznámější příznaky patří potíže s dýcháním, ztráta vědomí, zvracení, nápadně bledá a studená pokožka aj. K zvládnutí otravy alkoholem bývá nutné neprodleně volat záchrannou službu na číslo 155 nebo tísňovou linku 112, kde dostaneme relevantní informace k pomoci postiženému. Nikdy nesmíme nechat podnapilého muže, který vykazuje známky otravy, o samotě. Momentální stav podnapilého může vyžadovat neprodlené započetí dýchání z úst do úst nebo nepřímou masáž srdce. Pokud se podaří obnovit životní funkce, uložíme muže do stabilizované polohy a udržujeme ho neustále v teple, do příjezdu sanitního vozu. V mnohých případech můžeme svou první pomocí zachránit opilci život.

Poptávka po alkoholických nápojích neustále vzrůstá a s tím i přímá úměra nabídky výrobců a prodejců. Pivo patří ke kultuře českého národa, někteří považují dokonce jeho pití za národní sport. Ve světě je Česká

republika známa jako národ pivařů. Každý kdo zatouží po popíjení zlatavého moku má dostatek příležitostí si vybrat ten, který mu nejlépe vyhovuje. Výrobci mají na trhu nepřeborné množství druhů. Světlé, tmavé, řezané, kvasnicové, pšeničné. Je libo pivo s příchutí, pro výrobce žádný problém, např. ovocné pivo s příchutí citronu nebo pomeranče či zelené nebo čokoládové pivo. Na trh vstupují minipivovary, které mužům nabízí specifické značky piva, které nejsou rozšířeny v prodejních sítích. Ve většině případů obsahují i vyšší počet procenta alkoholu.

Komu snad výběr alkoholických nápojů nestačí, máme dobrého pomocníka, a to internet. Umožní nám v pohodlí domova najít recept na takovou značku alkoholu, která tolik nezatíží rodinný rozpočet. Ku příkladu ke klasické výrobě piva v domácím prostředí je nutná pouze voda, slad, chmel a kvasnice. Nádoby na vaření piva se při troše mužské šikovnosti dají v každé domácnosti najít. Ne nadarmo jsme považováni za národ kutilů.

Ke koloritu obcí patří domácí palírny, v kterých muži destilují letní výpěstky ze svých zahrádek. Obce tak v době sklizně z ovocných stromů, voní po meruňkách, třešních, švestkách aj. Díky bohaté sklizni se muži nemusí trmácet do místní hospůdky. Svůj oblíbený mok mají kdykoliv k dispozici.

Rozmáhá se pití lahvového piva v domácím prostředí, neboť ceny čepovaného piva jsou v dnešní době na vyšší cenové relaci. Tímto způsobem dochází k nárůstu skrytých alkoholiků, kteří zvládnou pracovat přes den s myšlenkou, že deficit alkoholu doplní v odpoledních a večerních hodinách při televizi. Mohou v klidu vychutnat pěnivý mok, kde je nikdo je nevidí. Hlavně nebudou poučováni o škodlivosti nadměrného pití.

Co zvyšuje spotřebu alkoholu u mužské populace: Jako první musíme zmínit výrobce, kteří přišli s nápadem stáčet pivo do PET lahví. Před pár lety jev nemyslitelný. Fajnšmekři to brali ze začátku jako prohřešek proti etice požívání pěnivého moku, který by se měl trestat smrtí. Na všechny novinky si lidé, ale časem zvyknou. V našem případě k tomu nahrála i ta skutečnost, že se již několik let potácíme ve finanční krizi a rodiny se snaží snížit výdaje. Lahve

s obsahem 1,5 litru si brzy našli své příznivce. Kdo by se tahal s pivem v 0,5 litrových skleněných lahvích nebo plechovkách.

V současnosti někteří výrobci začali dodávat na trh láhve i s obsahem 2 litrů. Samozřejmě, že pak lidé raději při nákupu sáhnou na láhev s větším obsahem. Takže muž vypije tuto láhev se stejnou lehkostí jako kdyby byla s obsahem 1,5 litru. Hned vzroste spotřeba o 0,5 litrů. Když si představíme, že například někdo zvládne vypít 2 láhve o obsahu 1,5 litru, děláto 3 litry což je 6 půllitrů piva. Pokud ovšem vypije 2 láhve o obsahu 2 litry, množství je 4 litry, což odpovídá 8 půllitrům piva. Rozdíl v množství vypitého alkoholu je 1 litr. Vzhledem k tomu, že patříme k velmoci v popíjení piva mnozí z mužů zvládnou i více než dvě lahve 2 litrového piva. Spotřeba nepozorovaně narůstá a s tím zisky výrobců. Zároveň se s nárustem spotřeby narůstají i problémy alkoholiků a jejich rodin. Dále jsou to prodejci, kteří formou letákových akcí udržují alkoholické nápoje na relativně nízké cenové hladině. Dále jsou to hospodští, kteří staví před člověka automaticky pivo aniž by si ho dotyčný objedná. Vůbec nepočítají s tím, že do hospody může zavítat člověk, který nepije pivo. Mnohokrát také přináší mužům další pivo, když vidí že předchozí půllitr dopijí. Řídí se zásadou, aby se host necítil na suchu. Mnoho mužů si říká, že by byl hřích nechat tam plný půllitr. Díky vstřícnému přístupu hospodských ke svým zákazníkům, se zvyšuje jak množství vypitého alkoholu, tak i jejich zisky.

Paradoxně se stává, že rodina, tedy nejbližší, pomáhají mužům v pěstování jejich závislosti na alkoholu. Ptáte se jak? Tím, že tento problém tají nebo jak se lidově říká udržuje pod „pokličkou“. Začíná čas utajování. Rodina se brání, aby jakákoliv stopa po tom, že partner ve větší míře požívá alkohol, pronikla na veřejnost. Stále ještě se mnoho českých rodin ohlíží na to, co by řeklo okolí na to, že muž má problém s alkoholem. Tímto postojem ženy napomáhají k tomu, aby se u mužů rozvinula závislost v plné výši. Ženy se bláhově domnívají, že když mužům obstarají alkohol domů, že se ho časem nabaží a přestanou sami od sebe pít. Tak to, ale nefunguje. Rodinné prostředí začíná být plné stresu. Neohlášená návštěva v domácnosti znamená katastrofu

v podobě odhalení, že muž nemá alkohol pod kontrolou. Děti dostávají přísný zákaz vodit domů své kamarády. Hrozí nebezpečí, že by kamarádi o jejich rodinném prostředí mohli mluvit s ostatními a tajemství by bylo prozrazeno. Rodina se tak začíná pomalu, ale jistě uzavírat před okolním světem. Pokud by ženy v tomto čase vyhledaly pomoc, mohly by si ušetřit spoustu problémů. Netuší, že život se závislým mužem bude den ode dne horší a horší. Po nějakém čase, kdy ženy nevidí zlepšení ze strany partnera snaží se změnit taktiku v přístupu k jeho zálibě v alkoholu. Začíná čas kontrolování. Tím si na sebe upletly bič. Budou neustále kontrolovat a prohledávat nejen byt, ale i sklep či osobní automobil, zda v něm nejsou ukryty nějaké láhve s alkoholickými nápoji. Ženy začínají žít v neustálém střehu, pozorují svého partnera ostřížím zrakem, jako když dravci kontrolují svojí kořist. K omezení spotřeby alkoholu u muže nepomáhá ani to, když se nalezený alkohol okamžitě vylévá. Alkoholik je tvor důmyslný a vynalézá další a další skrýše pro své potěšení. Tyto dvě fáze mohou trvat po mnoho let. Nikdy nedochází k zlepšení. Přichází třetí fáze, odmítání. Ženy v této fázi již nejsou schopny fyzicky ani psychicky zvládnout dvě předchozí fáze. Povětšinou jsou uživatelkami antidepresiv a řeší s pomocí odborníků jak se postavit k soužití se závislým partnerem. V mnoha případech jsou schopny ještě zůstat ve svazku a dát mu muži poslední šanci. Musí se, ale podrobit protialkoholní léčbě. Vzhledem k tomu, že závislost trvá již několik let, přichází pro muže v úvahu pouze ústavní léčba, která trvá zhruba tři měsíce.

Ženy se mylně domnívají, že léčením končí veškeré trápení. Tak tomu bohužel není. Bývá to pouze první krok na daleké cestě ke střízlivosti. Druhým a mnohem náročnějším je abstinence. Znamená to, aby u dotyčného nedošlo k recidivě, tj. opětovnému pití alkoholu. O úspěšnosti léčby v protialkoholních léčebnách můžeme mluvit po roce abstinování. Ženy závislých partnerů mají tři možnosti volby jak se postaví k problému, který ničí jejich životy. První možností je tolerování pití partnera se všemi negativními jevy a dopady. Druhou možností je, že partner se podrobí léčbě a bude doživotně abstinovat. Třetí a poslední možností je rozvod, který sice

přináší mnoho problémů, ale s lepší budoucností jak pro ženu, tak i pro její děti.

V českých rodinách stále ještě převažuje tradiční model hospodaření, tzv. „společná kasa“, kdy manželé mají přehled o příjmech a výdajích rodiny. Tento model pomáhá nejen stmelovat rodinu, ale pomáhá při komunikaci, když se hledají kompromisy při rodinných výdajích. Moderní doba však přináší do manželství nový fenomén, kdy manželé upřednostňují každý svůj účet. Navzájem neznají své příjmy, ale hlavně výdaje. Žena tak mnohdy netuší po celá dlouhá léta manželství, za co její partner vydává finanční prostředky. To se samozřejmě může stát živnou půdou pro muže, kteří propadli lásce zvané alkohol. Daří se jim tak svou vášeň dlouhou dobu nejen před svou rodinou, ale i okolím skrývat.

Za nezralost mužů, kteří inklinují k závislosti na alkoholu jsou zodpovědné i matky, které ze strachu, že zůstanou samy, posluhují svým synům. Muži nemají motivaci k tomu, aby domov opouštěli. Matky hradí veškeré výdaje za domácnost. Synové mají své výplaty jako kapesné, které utrací pobyt v nočních lokálech, kde se oddávají nezřízenému pití. Využívají tzv. mama hotel. Není nic neobvyklého, když se muži žení okolo třiceti let, někdy i v pozdějším věku. Bohužel, pokud přijdou nějaké starosti v manželství, neumí je řešit. Raději zajdou s kamarády na pívko. Postupem času se v hospodě cítí lépe než doma.

Každý muž má jiný důvod proč pije alkohol. V mladém věku se alkohol používá k zahnání nudy. Mladí se snaží experimentovat a chtějí vyzkoušet něco nového. Počtem vypitého alkoholu se snaží vyrovnat svým vrstevníkům, kteří našli smysl života v bujarých večírcích. Žijí jen pro dnešek, jako kdyby zítřek již nikdy neměl přijít. Ve středním věku muži používají alkoholické nápoje jako zástupný prostředek k řešení problémů, které nechtějí nebo neumí vlastními silami řešit. Jde například o krizi středního věku, kterou muži nesou velice těžce. Dále může jít o rozvod po mnohaletém trvání manželství, který se neúměrně vleče díky rozvodovým tahanicím o vypořádání

společného jmění manželů. Ztráta zaměstnání, které si nikdy nepřipouštěli, zvláště pokud ve firmě pracovali deset i více let. Dnešní doba razí kult celoživotního vzdělávání a tak mužům ve středním věku nezbývá nic jiného než, aby opět začali chodit do školy, pokud nechtějí přijít o práci. V mnoha případech však studium musí platit, což znamená dosti citelný zásah do rodinného rozpočtu. V neposlední řadě to může také být tzv. syndrom prázdného hnízda, kdy děti, které naplňovaly jeho život, odešly ze společné domácnosti a s manželkou si najednou nemá co říci. Ve vyšším věku muže tíží trochu jiné problémy. Řeší odchod do důchodu, kdy uzavírají další etapu svého života a začínají si připadat jako nepotřební. S věkem přichází i celá řada nemocí. Pokud muži začnou v tomto věku holdovat alkoholu, průběh nemocí se bude daleko rychleji zhoršovat než u ostatní populace.

Platí všeobecná zásada, že ten kdo se chce napít si důvod vždy najde. S každou další skleničkou roste riziko, že příště již budou pít alkohol i bez zjevné příčiny. Jen tak. Pro chuť.

Problém mnohých českých mužů je ten, že pivo nepovažují za nápoj, který by nějakým způsobem poškozoval jejich zdraví. Proto by pokaždé, když zvednou sklenici s alkoholickým nápojem, měli mít na paměti moudro starých Římanů: „Pijeme proto, abychom se povznesli, ne proto, abychom padli.“¹² Nedělejme si žádné iluze. Ve společnosti se vždy pilo, pije a pít bude i nadále. Jde o to, dostat konzumaci alkoholu na únosnou míru jak pro společnost, tak i pro pijící muže.

Odborníci zabývající se závislostí na alkoholu, doporučují dodržovat deset bodů konzumace alkoholu, aby na nás měl co nejméně škodlivých účinků: „Nikdy nepít, pociťuje-li se potřeba napít alkoholu; Mezi první a druhou sklenicí piva, sklenkou vína či stopkou lihoviny počkat půl hodiny, mezi druhou a třetí hodinu, nikdy nepít čtvrtou; Vždy vědět kolik jsem toho vypil; Koncentrované nápoje nepít „ex“, ředit či zapíjet vodou nebo sodovkou; Nepít při práci; Nepít na lačno; Nepít vždy v určitou dobu ani při určitých

---

¹² BUDINSKÝ, Václav. *Ať žije alkohol. Přítel a lék*. Pardubice: MAYDAY. 2008, s. 97

příležitostech (před spaním apod.); Nepít při únavě a při nervozitě; Neužívat alkohol jako lék; Nepít ráno, zejména ne proto, aby se přemohly následky „píjáčké kocoviny“.¹³

Jak omezit spotřebu alkoholu a tím zmenšit i počty mužů, kteří jsou závislí na alkoholu? Relativně jednoduchá otázka, odpověď je však těžší než se na první pohled může zdát. Možností se nabízí velmi mnoho. Jednou z nich by mohl být zákaz prodeje a konzumace alkoholu. Jak však ze zkušeností víme, zákazy nic neřeší. Je potřeba změnit celkový pohled společnosti na škodlivost nadměrné konzumace alkoholických nápojů. Postupovat v boji proti alkoholismu jako v případě tabákových výrobků, např. zvýšit cenu alkoholových nápojů či zavedení jednotného obalu. Možná by úplně stačilo, aby alkohol nebyl tak snadno dostupný, jako je tomu dosud. Ovšem tím by se mohl stát dostat do rozporu s podnikateli a jejich svobodnému podnikání. Výrobci alkoholu by mohli v boji proti alkoholu např. snižovat podíl alkoholu v nápojích. Výrazně mi pomohlo, kdyby se drogy přestaly rozdělovat na legální a nelegální.

V neposlední řadě by do boje proti alkoholismu mohli přispět svou trochou i zaměstnavatelé, kdyby péče o pracovníky fungovala tak, jak to popisuje ve své knize Řízení lidských zdrojů Michael Armstrong: „Pracovníkům, u nichž bylo zjištěno, že mají problémy tohoto druhu, bude nabídnuta rada a pomoc. V rámci pravidel organizace týkajících se případů onemocnění pracovníků bude poskytnuto jakékoliv rozumné pracovní volno nezbytné k léčení za předpokladu, že dotyčný pracovník bude plně spolupracovat. Pracovníkovi bude poskytnuta příležitost prodiskutovat tuto záležitost, jakmile bude evidentní nebo se objeví podezření, že jeho pracovní výkon je ovlivňován problémem z důvodu užíváním škodlivých látek. Pracovník má právo být při jakékoliv takové diskuzi doprovázen přítelem nebo představitelem pracovníků (představitelem odborů). Pracovníkovi budou doporučeny instituce, kde může v případě potřeby hledat pomoc. Během

---

¹³ ŠEDIVÝ, Václav a Hana Válková. *Lidé, alkohol, drogy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko 1988, s. 99

jakékoli rozumné doby léčení bude pracovníkovi zachováno právo na zaměstnání v organizaci.¹⁴ Pokud by skutečně zaměstnavatelé, jak ve státním i v soukromém sektoru, uvedené zásady dodržovali, věříme, že zaměstnanci by neměli strach si přiznat svůj problém a byli by schopni ho začít řešit. V neposlední řadě by se ušetřili nejen firemní, rodinné, ale i veřejné finanční prostředky, které mohou být využity k jiným účelům.

Někteří muži nedokáží odmítnout pozvání na sklenku alkoholu. Možností odmítnutí se nabízí hned několik: „Rozpoznání rizikových situací (např. nebezpečný známý). Vyhnout se rizikové situaci např. nebezpečnému prostředí. Ignorovat nabídku a jít pryč. Odmítavé gesto (např. zavrtět hlavou) a odejít. Prostě říci „ne“. Odmítnout a odmítnutí vysvětlit např. „nechci ze zdravotních důvodů“. Nabídnutí lepší možnosti druhému - mohli bychom zajít na výstavu. Odmítnutí a převedení řeči jinam - nechci a co je u vás nového? Odložit nabídku a tak odmítnout. Opakovat stejné odmítnutí - nechci...nechci...nechci. Protiútok - kritika chování druhého jako odmítnutí. Odmítnutí navždy - já už nepiji. Odmítnutí jako pomoc - nechci a ty toho nech, dokud je čas.“¹⁵

Muži, kteří holdují alkoholu a protialkoholní záchytné stanice k sobě neodmyslitelně patří. První protialkoholní záchytná stanice je tu pro potřeby alkoholiků již od roku 1951. Před listopadem 89 u nás byla vybudovaná celostátní síť těchto zařízení. Dalo by se říci, že byly v každém městě. Po listopadu 89 stát převedl boj proti alkoholismu na jednotlivé kraje. V roce 2010 bylo v provozu pouhých 16 těchto zařízení. Vzhledem k tomu, že alkoholové závislých neustále přibývá, je otázkou zda tento počet je dostačující. Největší počet těchto zařízení můžeme najít ve Středočeském a Moravskoslezském kraji. Záchytné stanice během roku 2010, dle Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR, ošetřily okolo 26 000 mužských pacientů.

---

¹⁴ ARMSTRONG Michael. *Řízení lidských zdrojů*. 10. vyd. Praha: Grada Publishing. 2007, s.147

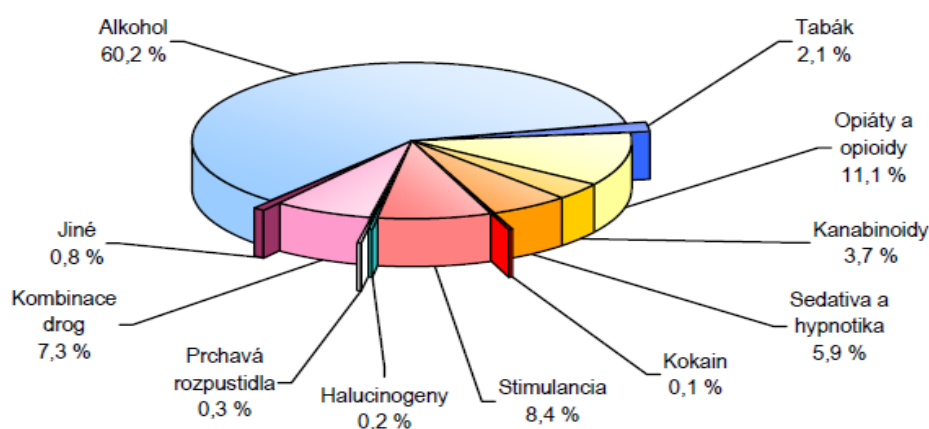
¹⁵ HOSEK Jan. *Sám proti alkoholu*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing. 1998, s.171-172.

Jak se mohou muži dostat na protialkoholní záchytnou stanici? Ve většině případů nedobrovolným způsobem, a to zásluhou Policie České republiky. Jedná se o případy, kdy se podnapilí muži dopouští výtržností či ničení majetku. V mnoha případech si mohou nadměrnou konzumací přivodit otravu alkoholem a bezvládně ležet na ulici.

Pobyt na protialkoholické záchytné stanici nespadá pod výkony hrazené ze zdravotního pojištění. Každý opilec si musí zdejší pobyt zaplatit sám. Není to však nikterak levná záležitost. Noc strávená na záchytce může vyjít od tisíce korun až po částku přesahující deset tisíc korun. Záleží na tom, v kterém kraji se protialkoholní záchytná stanice nalézají. Nejvíce využívají záchytnou stanici v zimním období lidé bez domova, kteří by jinak neměli kde složit hlavu a mohlo by jim hrozit v mrazivém počasí umrznutí. Tito lidé však nemají patřičnou částku na zaplacení a tak jejich pobyt platí stát, potažmo my, daňoví poplatníci.

Na webových stránkách Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR byla zveřejněna aktuální informace č. 23/2011. Péče o pacienty užívající psychoaktivní látky v ambulantních zařízeních ČR v roce 2010. Autorkou je Nechanská Blanka, která vychází ve své zprávě mimo jiné z Ročního výkazu o činnosti zdravotnických zařízení - obor psychiatrie. Součástí této zprávy je i množství grafů. Pro naši potřebu jsme použili z uvedené zprávy pouze dva grafy: podíl pacientů a jejich věková struktura. Celkový počet pacientů, kteří se v roce 2010 léčili ze závislosti na psychoaktivních látkách, byl okolo 40 000. Z tohoto celkového počtu připadalo přes 26 000 na mužské pacienty. Věříme, že uvedené grafy Vám pomohou si udělat představu o tom, že mužů, tedy pacientů, kteří si uvědomí, že mají problém a začnou se léčit, je jen zlomkem počtu závislých.

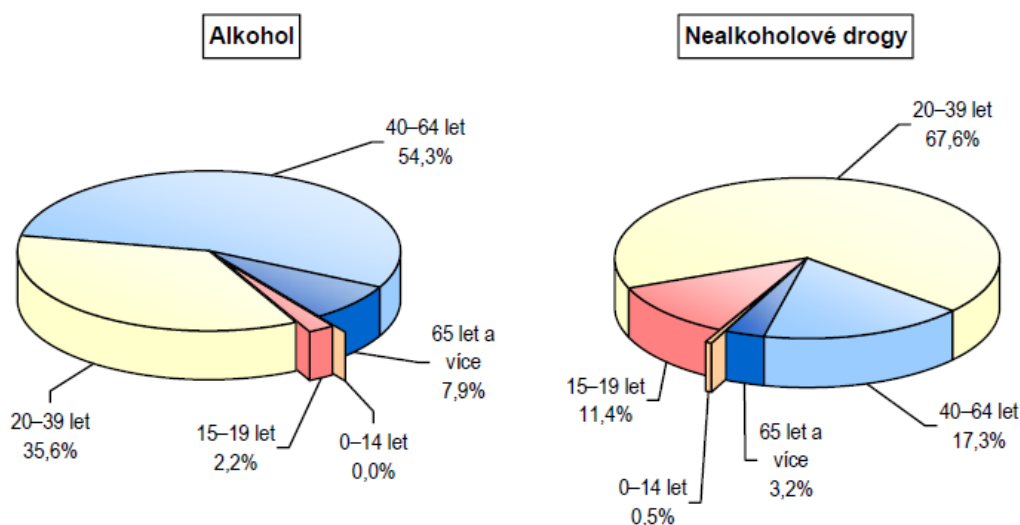
Graf č.1: Podíl pacientů podle jednotlivých psychoaktivních látek v roce 2010

Zdroj: ÚZIS ČR. Aktuální informace č. 23/2011 Péče o pacienty užívající psychoaktivní látky v ambulantních zařízeních ČR v roce 2010.

Na grafu máme možnost názorně vidět, že podíl léčených pacientů na alkoholové závislosti patří k absolutní jedničce v léčení závislostí. Mužů, kteří se léčili v roce 2010 z alkoholové závislosti bylo okolo 16 000. Zdá se to jen pouhou kapkou v moři. Toto číslo, ale zachycuje pouze ty muže, kteří byli ochotni si přiznat svoji závislost a s tím spojené problémy, které alkohol působí nejen jim, ale i jejich nejbližšímu okolí. Takový muži zaslouží náš obdiv, protože museli učinit zásadní rozhodnutí, které mění dosavadní způsob jejich života od základu. Našli odvahu přiznat si problém, vyhledat odbornou pomoc a zahájit léčbu. Někomu se může zdát, že je to málo. Z pohledu závislého je to ovšem těžké rozhodnutí. Dosud existuje mezi muži mnoho těch, kteří svůj problém s alkoholem bagatelizují a ničí „vesele“ dál životy své i svých blízkých. Na tzv. skryté alkoholiky doposud žádné statistiky neexistují. Na základě uvedených skutečností představuje pro společnost nemoc zvaná alkoholová závislost skrytou hrozbu. Je na nás všech, abychom se stali všímavější ke svému okolí. Možná by se někomu z nás mohlo podařit zachytit varovné příznaky zneužívání alkoholu a pomoci někomu ze svých blízkých dříve než se alkoholismus dostane do posledního stádia, které může končit smrtí závislého. Na druhém grafu je znázorněna věková struktura pacientů, kteří se rozhodli k léčbě.

Graf č. 2: Věková struktura pacientů užívajících alkohol nebo nealkoholové drogy

Zdroj: : ÚZIS ČR. Aktuální informace č. 23/2011. Péče o pacienty užívající psychoaktivní látky v ambulantních zařízeních ČR v roce 2010.

Z grafu je patrné, že nejvíce pacientů léčících se ze závislosti na alkoholu pochází ze skupiny 40 až 64 letých, tzv. středního věku. Nabízí se otázka, jak je možné, že zrovna tito lidé propadnou démonu alkoholu? Odpověď je velmi jednoduchá. Dnešní doba přináší fenomény jako je ekonomická krize či nezaměstnanost, které lidé v tomto věku dříve neznali. Při ztrátě zaměstnání nemohou najít novou práci, nejen z důvodu, že bydlí v regionech s dlouhodobě vysokou nezaměstnaností, ke kterým patří např. Moravskoslezský kraj. Svůj podíl na tom má i ekonomická krize, kdy podniky propouští zaměstnance ve středním věku pro nadbytečnost. Důvodem, je to, že jsou pro zaměstnavatele drazí. Na jejich místa přijímají mladé zaměstnance, kteří jsou na trhu práce levnější. Lidé ve středním věku jsou také konfrontováni se skutečností, že nemohou dostát svým finančním závazkům, např. splácení půjček či hypoték. Reálně jim pak hrozí, že přijdou o střechu nad hlavou. Dále jsme pro potřeby diplomové práce z webových stránek Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR vybrali tabulku, která pochází z Aktuální informace č. 44/2011. Péče o pacienty užívající psychoaktivní látky

v psychiatrických lůžkových zařízeních ČR v roce 2010. Jejíž autorkou je Nechanská Blanka.

Tab.2 Počet hospitalizací pacientů léčených pro poruchy způsobené užíváním alkoholu

Další péče	Alkohol			Ilegální drogy celkem			Návykové látky celkem		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Žádná	299	100	399	215	83	298	514	183	697
Dočasná ambulantní	2 970	1 548	4 518	1 555	817	2 372	4 526	2 366	6 892
Trvalá ambulantní	2 619	1 124	3 743	1 416	582	1 998	4 036	1 706	5 742
Ústavní léčba	521	238	759	292	229	521	813	467	1 280
Ústav. sociál. služba	58	19	77	37	51	88	95	70	165
Domácí ošetrov. péče	17	3	20	7	3	10	24	6	30
Lázeňská péče	333	154	487	33	35	68	366	189	555
Celkem	6 817	3 186	10 003	3 555	1 800	5 355	10 374	4 987	15 361

Zdroj: : ÚZIS ČR. Aktuální informace č. 44/2011. Péče o pacienty užívající psychoaktivní látky v psychiatrických lůžkových zařízeních ČR v roce 2010.

Tabulka nám ukazuje, že v roce 2010 bylo hospitalizováno v lůžkových zařízeních téměř 7 000 mužů s diagnózou F10. Z tabulky je navíc možné získat přehled o tom, jak se odvíjela péče o závislého, který byl propuštěn z lůžkového zařízení. Nejvíce mužů bylo dáno následně do dočasné ambulantní péče, hned poté následují muži, kteří byli předáni do trvalé ambulantní péče. Z obou zpráv, tedy vyplývá, že počet mužů kteří se podrobili léčbě v roce 2010 na alkoholovou závislost, jak v ambulantních zařízeních tak i lůžkových zařízeních, činí přes 22 000.

2. Společnost a alkohol

Společnost díky přetrvávajícímu benevolentnímu přístupu k alkoholu se začíná potýkat s epidemií nadměrné spotřeby alkoholických nápojů. Díky uvedenému přístupu se muži, kteří abstinují, ocitají na okraji společnosti, místo toho, aby tam patřili ti, kteří alkoholu nadměrně holdují.

Na podzim roku 2002 byl přijat vládou Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - Zdraví pro všechny v 21. století. V programu jsou obsaženy i některé zásady z Evropského akčního plánu alkoholu. Zdraví 21 obsahuje celkem 21 cílů, které mají za úkol zlepšit zdravotní stav naší populace. V dokumentu jsou uvedena ministerstva, která za jednotlivé cíle odpovídají, s kým při tom spolupracují a také termíny, do kterých mají být jednotlivé cíle splněny. Cíl číslo 12 vztahující se k alkoholu a drogám do roku 2015, obsahuje dílčí úkol 12.2, který zní: „Spotřeba alkoholu na osobu by neměla přesáhnout 6 litrů za rok a u osob mladších 15 let by měla být nulová.“¹⁶ Domníváme se, že uvedený dílčí úkol není možné splnit, a to z důvodu, že již v době přijetí uvedeného programu, byla spotřeba 100% alkoholu v České republice, dle statistik, více jak 6 litrů na osobu.

Města se snaží před škodlivým vlivem alkoholu bránit pořízením kamerových systémů. Slibují si od nich, že získají daleko větší přehled než je tomu dosud, nad veřejným pořádkem v městských částech. Dále vydávají obecně závazné vyhlášky, které jsou v souladu se zákonem a mají chránit obyvatele před lidmi, kteří nadměrně konzumují alkoholické nápoje. Řeší tím problémy s podáváním alkoholu a rušením veřejného pořádku. Vyhláškami se města v mnoha případech, dostávají do střetu s podnikateli, protože omezují podnikatelské aktivity. Problémem v řadě měst bývá, že řada pohostinství, barů či diskoték se nachází v centrech měst nebo uprostřed sídlištní zástavby. Obyvatelé si stěžují na velký hluk, vandalství a další průvodní jevy, které způsobují návštěvníci těchto zařízení. Přijaté vyhlášky se snaží osoby

---

¹⁶ Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online] © 2010 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: http://mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zdravi-pro-vsechny-v-stoleti_2461_1101_5.html

nadměrně holdující alkoholickým nápojům vytlačit z center měst a okolí škol a školek. Tím se samozřejmě problém neřeší. Pouze se odsouvá do vzdálenějších míst daného města. Problém se stává tikající bombou. Ani hlavní město Praha, není v boji s lidmi, kteří nadměrně konzumují alkohol, žádnou výjimkou. V roce 2008 přijalo vyhlášku č. 12/2008, kterou se zakazuje požívání alkoholických nápojů na veřejném prostranství. V §2 odst. 2 se říká: „Na území hlavního města Praha se dále zakazuje požívání alkoholických nápojů: a) v okruhu 100 metrů od stanic metra, a to od: 1. uzavíratelných vstupů do vestibulů stanic, které jsou určeny pouze ke vstupu a výstupu cestujících; 2. uzavíratelných vstupů do stanic, jejichž vestibuly slouží jako podchody pro pěší; b) v okruhu 100 metrů od škol a školských zařízení c) v okruhu 100 metrů od zdravotnických zařízení, d) na dětských hřištích a pískovištích.“¹⁷ V příloze této vyhlášky jsou jmenovitě uvedena veřejná prostranství nebo jejich části, na nichž je v hlavním městě Praze zakázáno požívání alkoholických nápojů.

Pražané, kteří nevlastní domy se zahradou, tak díky bezdomovcům a narkomanům, kteří holdují alkoholu a zanechávají za sebou nepořádek, přicházejí o možnost pořádat pikniky pro své přátele v pražských parcích. Vítězstvím přijatých městských vyhlášek by bylo, kdyby osoby požívající alkohol se podařilo dostat zpět do hospod, kam patří. Zabránilo by se tak veřejnému pohoršení, které alkoholicí budí u veřejnosti, jako je žebrání či znečišťování veřejných prostranství. Naše společnost při výstavbě nových bytů a rodinných domů, dělá ty samé chyby, jako za socialismu. V místě výstavby chybí občanská vybavenost, ale podniků, které vybízejí ke konzumaci alkoholu, bývá dostatek. Smutná skutečnost 21. století.

Všudypřítomná reklama, která se dostává pod kůži každého z nás. Společnost je dnes zvyklá nakupovat pod diktátem reklamy. Kdo nezná nějaký výrobek z reklamy, je out. Ten, kdo podlehne a koupí si daný výrobek z reklamy, je cool. Reklama má za úkol, aby spotřebitelé nabyli dojmu, že

---

¹⁷Portál hlavního města Prahy [online] © 2012 Ministerstvo vnitra [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/uredni_deska_a_oznameni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2010-vyhlaska_cislo_7_ze_dne_18_06_2010.html

propagovaný výrobek je pro život nepostradatelný. Během dne býváme reklamou opakovaně masírováni v médiích, abychom nezapomněli o jaké výrobky bychom mohli být v životě ochuzeni. Poštovní schránky obyvatel přetékaají nabídkovými letáky od různých obchodních řetězců, kde nechybí nabídka alkoholového sortimentu. Můžeme v pohodlí domova porovnávat cenovou nabídku u alkoholického sortimentu, mezi jednotlivými řetězci. Vzhledem k velké konkurenci obchodníků, bývá cenová nabídka alkoholických nápojů velmi lákavá. Obchodníci pobízejí veřejnost ke koupi alkoholických nápojů různými akcemi např. kup tři za cenu dvou. V dnešní době, kdy probíhá další vlna finanční krize, slyší mnoho mužů na kouzelná slovíčka, jako je sleva či výhodná nabídka. Díky lákavým a podbízivým reklamám si z nákupních center odvážíme nákupní košíky plné alkoholu. Čím více ve slevové akci nakoupíme, tím více z pohledu závislých mužů ušetříme. Pivní multipack, které v sobě ukrývají různé dárkové předměty, např. sklenice, otváračky, zapalovače s logem výrobců. Multipack jdou nejvíce na odbyt před vánočními svátky, kdy se stávají vhodným dárkem pod stromečkem. Před mistrovstvím Evropy ve fotbale byl hitem, prodej fotbalového pivního multipacku, obsahující českou autovlajku a hrací plán.

Výrobci také v zájmu zvýšeného prodeje svých značek alkoholu pořádají různé soutěže. Muži sbírají např. uzávěry od lahví a mohou vyhrát nějakou z cen. Kdysi to bývaly pouze mikiny či trika s logem výrobce alkoholu. V zájmu konkurenčního boje nabízí dnes výrobci alkoholických nápojů daleko hodnotnější ceny. Například jeden z výrobců pěnivého moku, nabízí v soutěži jako hlavní cenu luxusní vůz, na který by normální smrtelníci nikdy neušetřili. Kdo by odolal takovému pokušení, získat automobil do svého vlastnictví. To je snem každého z mužů.

Pokud nám nevyhovují návštěvy nákupních center, je tu ještě možnost objednávky alkoholu prostřednictvím e-shopů. Oblíbený alkoholický nápoj nám doručí až do domu.

Televizní reklama nám podsouvá názor, že bez alkoholického nápoje bychom ve volných chvílích nemohli prožít radostné chvíle se svými přáteli. Pokud bychom se někoho zeptali, zda si kromě postav a alkoholu v reklamě všiml v rohu obrazovky i odkazů na webové stránky pajsrozumem.cz nebo na pivosrozumem.cz asi málokdo by nám odpověděl kladně.

Na podzim roku 2011 byl novelizován Zákon č. 483/1991 o České televizi, kde byl uzákoněn zákaz vysílání reklamy na programech ČT1 a ČT24. Televizní programy na veřejnoprávních stanicích se od tohoto data stávají rázem pro širokou veřejnost daleko zajímavějšími. Lidé sledují oblíbené pořady bez toho, že by byly několikrát v průběhu vysílání přerušovány reklamou na alkoholické nápoje. Mnozí lidé mohou namítnout, že kdo nechce, nemusí reklamu poslouchat. Jde to však stěží. Vysílaná reklama bývá na rozdíl od sledovaného pořadu o hodně hlasitější.

V médiích byla uveřejněna zpráva, že Spojené státy americké musí od roku 2013 sjednotit zvuk vysílaných televizních pořadů a reklam, na základě stížností diváků. U nás se snad v této problematice již také blýská na lepší časy. V současné době je ve vládě návrh, který by televizím zakázal hlasitou reklamu. Konečně vláda vyslyší oprávněné stížnosti občanů. Otázkou zůstává, zda tento návrh bude přijat a pokud ano, od kdy bude platit.

Rada pro reklamu má na svých internetových stránkách uveřejněn Kodex reklamy. V Kodexu v části 2., kapitoly 1., je uvedena: „Reklama na alkoholické nápoje, odst.2: Nezodpovědná konzumace. Odst. 2.1. Reklama nebude představovat nebo propagovat nezodpovědnou konzumaci, např. množstvím nápoje konzumovaného nebo vyobrazeného v reklamě nebo následky jeho nadměrného užití. Reklama nebude podporovat nadměrné zvýšení konzumace alkoholických nápojů jednotlivými spotřebiteli. Reklama nesmí záporně či ironicky hodnotit abstinenci nebo zdrženlivost nebo vzbuzovat dojem, že je špatné či nenormální odmítat pít alkoholické nápoje. Odst. 2.2. Reklama nebude založena na zobrazení násilného, agresivního nebo

protispolečenského chování. Odst. 2.3. Reklama nebude ukazovat osoby, které se jeví jako opilé, ani vyvolávat dojem, že intoxikace je přijatelná.¹⁸

Dopravní nehody na českých silnicích, způsobené pod vlivem alkoholu řidičů motorových vozidel, cyklistů a chodců, jsou evergreenem. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v § 47 praví: „Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.“¹⁹ Mnoho podnapilých řidičů zapomíná na jedno ze základních pravidel silničního provozu, že alkohol za volant nepatří. Automobily se stávají v rukou opilých řidičů velmi nebezpečnou zbraní.

Veřejnost mnohdy netuší, z jakého důvodu je nebezpečné, spojení alkoholu a řízení motorového vozidla. Důvodů proč by řidiči neměli usedat za volant svých plechových miláčků pod vlivem alkoholu, existuje několik. MUDr. Skála ve své knize Lékařův maratón uvádí v osmi bodech, jak alkohol ovlivňuje řidiče při řízení motorového vozidla: „Zorné pole střízlivého řidiče - část prostoru, který řidič obsáhne pohledem - tvoří úhel téměř 180 stupňů. Zorný úhel alkoholizovaného řidiče se zmenšuje až do úhlu, který připomíná „vidění v tunelu“. Řidič neregistruje řadu důležitých okolností na vozovce ani mimo ni. Není schopen zvládnout nepředvídané situace. Alkohol narušuje tzv. hloubkové vidění, důležité pro správný odhad vzdálenosti a rychlosti protijedoucích vozidel. Alkoholizovaný řidič nestačí rovnoměrně rozložit pozornost na současné vnímání více jevů. Porušením vidění za šera a v oblasti přechodu světla a tmy může alkoholizovaný řidič porazit chodce nebo najet do neosvětlených překážek na okraji silnice. Pod vlivem alkoholu dochází u řidiče snadněji k oslnění následkem zvýšené citlivosti na jasné světlo. Alkohol

---

¹⁸ Rada pro reklamu [online] ©2005 RPR rada pro reklamu [2012-06-01] Dostupné z: http://www.rpr.cz/cz/dokumenty_rpr.php

¹⁹ Portál veřejné správy [online]. © 2012 Ministerstvo vnitra [cit. 2012-04-15] Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=49756&fulltext=&nr=361~2F2000&part=&name=&rpp=100#local-content>

narušuje u řidičů barvocit, zvláště pro červené světlo. Alkoholizovaný řidič si je méně vědom toho, že přeceňuje své schopnosti, že nevnímá varovné pocity únavy, ospalosti nebo i bolesti, při kterých by se ve střízlivém stavu zastavil a odpočinul si. Po těžší otravě alkoholem je zapotřebí až čtyřiaadvaceti hodin k úplnému vymizení alkoholu z organismu. Proto tak často končí ranní jízdy po předchozím pití tragicky. Subjektivní pocit ovlivnění alkoholem po spánku sice mizí, avšak přetrvávající hladina alkoholu v krvi i dále nepříznivě ovlivňuje řidičovy schopnosti.²⁰ Škoda, že řidiči výše uvedené skutečnosti, neberou v potaz. Domníváme se, že by bylo vhodné, kdyby řidiči dostávali ponaučení o jízdě pod vlivem alkoholu již při získávání řidičského průkazu v autoškolách.

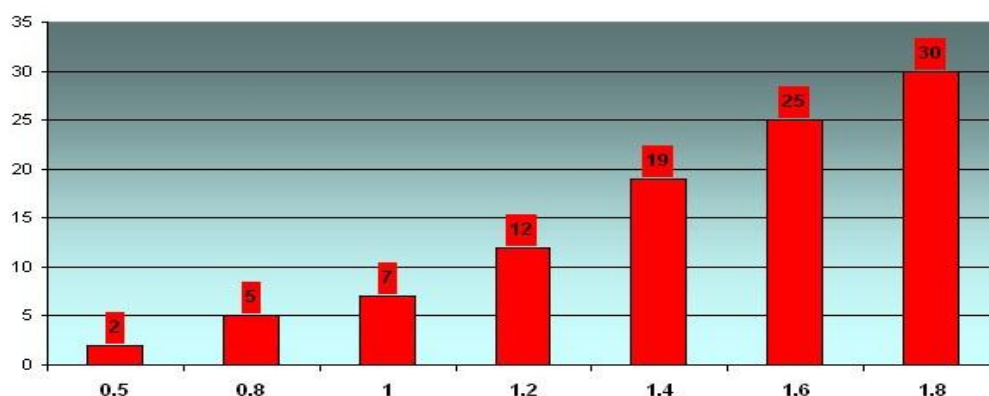
Muži, kteří před jízdou požijí alkoholické nápoje a usednou v tomto stavu do svých automobilů, nerespektují základní bezpečnostní pravidla, mezi které patří připoutání bezpečnostními pásy. Jakmile zavřou dveře svých automobilů, stávají se z nich piloti formule jedna. Pedály sešlápnuté k podlaze a divoká jízda začíná. Nepřiměřená rychlost, která neodpovídá hustotě silničního provozu či stavu vozovky nevěstí nic dobrého. Chvilka opojení, nezvládnuté řízení, skřípění brzd, smyk a náraz, které v mnoha případech končí zmařenými lidskými životy. Na místě dopravní nehody mnohdy zasahuje celý integrovaný záchranný systém. Do záchranného systému patří Policie ČR, Hasičský záchranný sbor a posádka pozemní a letecké záchranné služby. Na místa dopravních nehod, která končí smrtí jednoho či více účastníků, přijíždí i vozidla pohřební služby.

Říká se, že opilci mají štěstí. V mnoha případech to tak skutečně bývá. Opilí řidiči, kteří zavíní dopravní nehodu, odchází povětšinou s pouhými oděrkami či lehčími zraněními. Ve většině případů dochází k úmrtí řidičů a spolujezdců ve vozidle, které nebylo viníkem dopravní nehody. Na následujícím grafu je možno získat přehled o tom, jak alkohol v krvi zvyšuje riziko, že budeme viníky dopravní nehody.

---

²⁰ SKÁLA, Jaroslav. *Lékařův maraton. Ber a dávej*. 1. Vyd. Praha: Argo, 1997 s.135.

Graf 3: Míra rizika zavinit dopravní nehodu v závislosti na hladině alkoholu v krvi řidiče v promile (x krát)

Zdroj: BESIP ²¹

Graf nám poskytuje možnost si udělat obrázek o tom, jak každá desetina alkoholu v krvi řidičů zvýší možnost způsobit dopravní nehodu. Pokud porovnáme například 1,2 promile a 1,6 promile alkoholu v krvi, vzrůstá mezi nimi riziko již 13x, že mohou být viníky dopravních nehod. Přitom stačí tak málo. Dodržovat zákonné normy a usedat do motorových vozidel naprosto střízlivý, tedy bez toho, že bychom požili před jízdou nápoj, který obsahuje byť jen symbolické procento alkoholu. Mnoho řidičů želbohu zapomíná na tzv. zbytkový alkohol, který může ovlivnit smysly ještě dlouho po přímém požití alkoholu. Po zavinění dopravní nehody je bezpředmětné se vymlouvat na fakt, že jsme před jízdou nepožili alkoholický nápoj. Pokud příslušníci policie naměří v dechu alkohol, stáváme se jasnými viníky, se všemi následky (náhrada škody, pokuta aj.)

Na internetových stránkách ministerstva vnitra je uvedeno stanovisko Světové zdravotnické organizace (WHO): „Mladí řidiči s 0,3 % alkoholu vezoucí 2 a více spolucestujících mají 34 x větší šanci zavinit dopravní nehodu než řidiči ve věku nad 30 let s nulovou hladinou alkoholu v krvi a vezoucí pouze jednoho spolucestujícího. Riziko být účastníkem dopravní nehody se zvyšuje s narůstajícím promile alkoholu v krvi řidiče; nárůst je patrný již u 0,3

²¹BESIP [online] © 2005-2010 Ministerstvo dopravy, aktualizace stránky 14.11.2008 [cit. 2012-05-15]. Dostupné z: http://www.ibesip.cz/550_Nejcastejsi-vymluvy-ridicu-kteri-byli-pristizeni-s-alkohol-za-volantem

promile, prudký nárůst je potom od 0,6 promile a výše (The role of drinking driver in traffic accidents, Department of Police Administration, Indiana University). Řidiči motorových vozidel, řídící s více jak 0,0 promile alkoholu v krvi mají vyšší pravděpodobnost být účastníkem dopravní nehody než ti, kteří žádný alkohol v krvi nemají.²²

Dlouhodobé statistiky dopravních nehod ukazují, že se nedaří zmenšit počty dopravních nehod, kde je hlavním viníkem alkohol. Dopravně bezpečnostní akce, které provádí policisté, jsou zaměřené na alkohol hlavně v období vánočních svátků, příchodu Nového roku a velikonočních svátků, které patří k nejrizikovějším obdobím roku. Přesto, že tyto akce jsou dlouho dopředu ohlašovány v médiích, vždy se najde mnoho řidičů, kteří usedají za volant pod vlivem alkoholu a riskují životy své a svých blízkých. Mnohdy se stane, že kontrolovaní řidiči najíždějí na zastavující policisty nebo dokonce před policisty ujíždějí. Nevadí jim, že mohou být obviněni ze spáchání zločinu proti úřední osobě a také řízení pod vlivem návykové látky, hrozí jim odebrání řidičského oprávnění a dokonce i propadnutí vozidla, které bylo použito jako zbraň. V současnosti se při každé silniční kontrole provádí i dechová zkouška, zda řidič nepožil před jízdou alkoholický nápoj. Kdo nadýchá do jednoho promile čeká ho na odboru dopravy správní řízení. Jen málokdo z řidičů si uvědomuje, že řízení vozidla pod vlivem alkoholu, kdy nadýchá nad jedno promile alkoholu, se považuje za trestný čin.

Není žádnou výjimkou, kdy za volant usedá opilý řidič z povolání. V poslední době jde převážně o řidiče autobusů městské hromadné dopravy, kteří mají v rukou osudy mnoha cestujících. Naštěstí se zatím tyto případy obešly bez ztráty na životech, ale jen díky duchapřítomnosti cestujících, kterým se zdálo chování či styl jízdy velmi podezřelý a zavolali Policii ČR. Řidiči autobusu tak hrozí, že přijde nejen o zaměstnání, ale bude čelit i obvinění z obecného ohrožení a ohrožení pod vlivem návykové látky. Dále mu hrozí pobyt za mřížemi, protialkoholní léčba a zákaz řízení motorových vozidel.

---

²² Ministerstvo vnitra České republiky [online] © 2005-Ministersvo vnitra [cit.2012-05-15]. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0116k_alkohol.html

Výmluvy řidičů na to, proč usedají za volant automobilu v podroušeném stavu, se podobají, jako vejce, vejci. Mezi nejznámější výmluvy patří např. jezdím opatrně, bydlím za rohem, jsem v pohodě.

Opilí cyklisté se podílejí nemalým dílem na počtu nehodovosti pod vlivem alkoholu. Zapomínají, že pokud usednou na jízdní kolo stávají se rovnoprávními účastníky silničního provozu jako řidiči, kteří řídí motorové vozidlo. Kola v mnohých případech nemají řádné osvětlení, které patří do základní výbavy a pomohlo by odvrátit v mnoha případech tragické konce střetnutí automobilu s neosvětleným cyklistou. K nejrizikovějším obdobím patří letní měsíce. Cyklisté v horku doplňují tekutiny v podobě alkoholických nápojů, na svých zastávkách v hospůdkách. Nejvíce dopravních nehod, kdy dojde ke střetu motorového vozidla s bicyklem, se stává v nočních hodinách v obcích, kde je místním zvykem tímto způsobem jezdit z hospody domů. Opilci na kolech jezdí středem vozovky. Cyklisté mnohdy ztrácejí při jízdě rovnováhu a padají před projíždějící automobil. Řidič nemá možnost střetu zabránit. Opilí cyklisté se stávají viníky nehod.

Někdy zůstává rozum stát, jak se opilci mohou vůbec udržet na kole, když v sobě mají několik promile alkoholu v krvi. Jistě by ubylo nehod, které končí tragicky, kdyby byla povinnost nosit přilbu nejen pro cyklisty do 18 let. Bylo by nanejvýš vhodné, aby naši zákonodárci zvážili, zda by nebylo nemohlo být do zákona doplněno, aby všichni cyklisté byli povinni používat přilby a ve večerních a nočních hodinách být oblečeni do reflexních bezpečnostních vest. Naplnily by se tak dvě základní zásady bezpečnosti silničního provozu, a to: vidět a být viděn. Cyklisté mnohdy netuší, že jsou povinni se podrobit dechové zkoušce jako řidiči automobilů, popřípadě i následnému odběru krve. Výhodou pro cyklisty je, že na rozdíl od řidičů se nemusí bát, že by přišli o body nebo řidičský průkaz. Jsou známy případy dopravních nehod, kdy opilý řidič srazil opilého cyklistu. Mezi kuriózní nehody, které uveřejnila média, patří ta, kdy se na cyklostezce srazili dva opilí cyklisté.

Chodci posilnění alkoholem, představují pro účastníky silničního provozu hrozbu převážně v nočních hodinách, kdy na sobě mají tmavé oblečení. Možnost řidiče vidět vrávorajícího chodce uprostřed silnice s dostatečným předstihem je nulová. Mezi nešvary opilých chodců patří náhlé vstoupení do vozovky. Nerespektují povinnost přecházet komunikaci na určených přechodech pro chodce. Světelné signály na semaforech přehlížejí a tak přecházení na červenou není v jejich případě výjimečnou situací. Z médií jsou známy případy, kdy si chodec v nočních hodinách ustal na silnici a byl přejet osobním automobilem.

Na webovém portálu Policie ČR byla zveřejněna statistika dopravních nehod 2011, která byla uveřejněna v souboru prosinec.

Tab. 2: Členění nehod zaviněných pod vlivem alkoholu v roce 2011

Nehody zaviněné pod vlivem alkoholu nebo s pozitivním nálezem drog; ROK 2011	počet nehod	počet usmrčených
zjištěná hladina alkoholu je nižší než 0,24‰	659	13
zjištěná hladina alkoholu je 0,24 až 0,5‰	314	1
zjištěná hladina alkoholu je 0,51 až 0,8‰	316	8
zjištěná hladina alkoholu je 0,81 až 1,0‰	201	3
zjištěná hladina alkoholu je 1,1 až 1,5‰	784	20
zjištěná hladina alkoholu je 1,51‰ a vyšší	2 952	42
zjištěno požití drog i alkoholu	16	2
zjištěno požití drog	149	8

Zdroj: Policie ČR. Statistika nehodovosti. Rok 2011.

Z uvedené tabulky je patrné, že nejvíce nehod na českých silnicích bylo zaviněno řidiči, kteří měli hladinu alkoholu v krvi od 1,51‰ a vyšší. Celkově řidiči pod vlivem alkoholu zavinili v roce 2011 celkem 5 242 nehod, při kterých přišlo o život 89 lidí. Měsíční průměr počtu nehod je 437, počet usmrčených je 7. Denní průměr nehod způsobených řidiči pod vlivem alkoholu činí 15.

Na internetových stránkách Centra dopravního výzkumu byla uveřejněna zpráva: „Ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010. Ztráta v důsledku usmrcení 1 osoby celkem 17 644 586 Kč. Vycházelo se z počtu 802 úmrtí (zemřelí do 30dnů po dopravní

nehodě). Celkové ztráty z dopravní nehodovosti na pozemních komunikacích za rok 2010 činí 57 193 938 564 Kč.²³ Tyto částky jsou odvozeny nejen od škod na motorových vozidlech, ale započítávají se také zdravotní náklady, práce policie, soudů a dalších zainteresovaných institucí. Dále musíme započítávají i sociální dávky, do kterých patří nejen invalidní či sirotčí důchody. Nesmíme zapomenout také na ztrátu pracovní síly, která je zaviněna zraněním či usmrcením. Ze statistiky nehod zaviněných řidiči pod vlivem alkoholu vyplývá, že v roce 2011 bylo usmrceno 89 lidí. Pokud bychom vycházeli z částky na jednu osobu z roku 2010, znamenalo by to přibližné ekonomické ztráty v roce 2011 na 89 úmrtí, 1 600 000 000 Kč.

Ministerstvo dopravy již mnoho let podporuje projekty vztahujících se k bezpečnosti silničního provozu. Nejznámější z nich jsou projekty STOP a NEMYSLÍŠ, ZAPLATÍŠ! Zatímco projekt STOP byl zaměřen na celkovou bezpečnost silničního provozu, druhý s názvem NEMYSLÍŠ, ZAPLATÍŠ! Byl zaměřen na řidiče do 25 let, kteří jsou známí svým riskováním za volantem. Oba tyto projekty měly mezi diváky velkou odezvu. Více informací o kampaních na besip.cz.

Od roku 2004 působí v naší zemi České sdružení obětí dopravních nehod. Sdružení má za úkol pomáhat těm, kterým dopravní nehoda nějakým způsobem zasáhla do života. Starají se o pozůstalé a poškozené, kterým dopravní nehody nějakým způsobem zasáhly do životů. Mnozí řidiči netuší, že existuje památník, který připomíná oběti dopravních nehod. Každoročně se u pomníku obětem dopravních nehod pořádá pietní akt, který připadá na třetí listopadovou neděli. Pomník se nachází nedaleko nultého kilometru dálnice D1, směr Brno v lokalitě Chodov.

Práce a alkohol není rozhodně šťastné spojení. Zaměstnanci by si při podpisu pracovní smlouvy měli uvědomit, že alkohol do práce nepatří. Dalo by se tím vyhnout mnoha nepříjemným a hlavně nebezpečným situacím. Zákon

---

²³Centrum dopravního výzkumu [online] ©2012 Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: <http://www.cdv.cz/ztraty-z-dopravni-nehodovosti-na-pozemnich-komunikacich-za-rok-2010/>

ukládá zaměstnancům mimo jiné zákaz konzumace alkoholických nápojů na pracovištích a nástup na pracovní směnu pod jejich vlivem. Pokud si snad někdo myslí, že může konzumovat alkohol po pracovní době na pracovišti, bude zklamán. I na tuto eventualitu zákon pamatuje. Důležité je si uvést, že alkoholickým nápojem rozumíme je nápoj obsahující více jak 0,5 % alkoholu.

Nadměrné požívání alkoholických nápojů neumožňuje podávat zaměstnancům nejen plnohodnotné pracovní výkony, ale hrozí zde také větší nebezpečí pracovních úrazů nebo může docházet ke škodám na majetku zaměstnavatele. Opilí zaměstnanci nedodržují bezpečnost práce, která ukládá nošení ochranných pracovních prostředků. Zaměstnanci, kteří požili alkohol mívají zpomalené reakce, jsou unaveni a podceňují nebezpečí, která jim hrozí. Mezi nebezpečné práce řadíme dělnické profese, které pracují ve výškách, např. pokrývači, lešenáři, klempíři. Pokud spojíme rizikové faktory jako je alkohol, únava, vysoké teploty v letních měsících, katastrofa na sebe nenechá dlouho čekat. V mnoha případech dochází k pádu z výšky, který v lepším případě končí trvalými zdravotními následky, v horším případě jistou smrt opilého dělníka.

O každém pracovním úrazu je zaměstnavatel povinen sepsat záznam o úrazu, který je povinen zaslat orgánům dle zákona. Při sepisování záznamu o úrazu si opilci nejsou schopni vybavit skutečnosti, za kterých k pracovnímu úrazu došlo. Ke slovu tak přichází svědci, kteří poskytnou svědectví, které objasní okolnosti úrazu. Dle statistik dochází k největšímu počtu pracovních úrazů ve středním věku, kdy si lidé myslí, že bezpečnostní předpisy jsou dobré hlavně pro mladé pracovníky. Myslí si, že když jsou zkušenými pracovníky, že se jim nemůže nic stát. Statistiky dále uvádějí, že nejvíce pracovních úrazů se stává lidem, kteří pracují jako osoby samostatně výdělečně činné, tj. živnostníci a zahraniční dělníci, kterým je bezpečnost práce pojmem naprosto cizím.

Zaměstnavatelé, kteří v současnosti bojují s ekonomickou krizí, začínají masivně využívat oporu v zákoně a podrobují své zaměstnance orientační

dechové zkoušce. Při prokázání alkoholu v dechu, je to důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru. Firmy takto jednoduchým způsobem snižují stavy svých zaměstnanců, které by jinak musely propustit pro nadbytečnost a náleželo by jim podle zákona odstupné. Zaměstnavatelé si zakládají doklady o prováděných dechových zkouškách. V případě, kdy dojde k pracovnímu úrazu s trvalými následky či úmrtím, se mohou zbavit zodpovědnosti při odškodnění zaměstnanců.

Opilci mají řadu absencí. Důvodem bývá kocovina, která jim brání dostavit se do práce. Zezačátku ho kolegové kryjí a tím vlastně podporují jeho závislost. Pokud jsou muži schopní po náročné noci přijít do práce, většinou je na nich vidět únava a záhy je můžete najít v šatně, kde vyspávají svoji opici. Díky solidaritě svým spolupracovníkům muži v mnoha případech nabydou dojmu, že pro to, aby dostali výplatu, nemusí být dennodenně v práci jako ostatní. Časem, ale spolupracovníci zjistí, že toho dotyčný zneužívá. Pokud závislému přestanou krýt absence, dochází k zhoršování vztahů na pracovišti. Násilí na pracovišti indikuje domácí násilí.

Alkoholici mnohem častěji navštěvují lékaře se zdravotními problémy, které jim dlouhodobá konzumace alkoholu způsobuje. Čerpají pracovní neschopnost, která u těchto lidí netrvá jen pouhý týden. Kolegové jsou pak nuceni pracovat za závislého po dobu několika týdnů či dokonce měsíců. Zaměstnavatelé záhy zjistí, že alkoholici nepatří zrovna k nejpilnějším zaměstnancům.

Opilí zaměstnanci mohou způsobit nemalé ekonomické škody zaměstnavateli. Poškozují vybavení kanceláří či šaten. Díky neodborné manipulaci dochází k poškození strojů, které mají statisícovou pořizovací cenu. Pokud je např. zaměstnán jako řidič kamionu a při nehodě dojde k totálnímu zničení jak automobilu, tak i převáženého materiálu mohou se škody vyšplhat na milionové částky, které v případě prokázání alkoholu v dechu, nehradí žádná pojišťovna. Škoda je zaměstnavatelem vymáhána po zaměstnanci, který škodu způsobil. Pokud je pracovník zaměstnán ve službách,

může díky opilosti odradit potencionální zákazníky, kteří mohli firmě generovat zisky do budoucna.

Zaměstnavatelé již opět při vstupu zaměstnance do pracovního poměru striktně vyžadují komplexní zdravotní vyšetření, které může odhalit tyto rizikové pracovníky. Pokud alkoholici přijdou o zaměstnání, stávají se neumístitelnými na trhu práce. V mnoha případech pobírají sociální dávky od státu po dobu několika let.

Alkohol patří mezi nepřítelé zdraví. Alkoholikovo zdraví nevěstí žádné dobré předpovědi do budoucna. Každodenně je v médiích pojem zdraví skloňován. Jen málokdo, ale přesně ví, co si má, pod pojmem zdraví představit. Mnoho lidí si myslí, že pojem zdraví znamená pouze, nebýt nemocný. Což není tak zcela pravda. Světová zdravotnická organizace definuje tento pojem takto: „Zdraví je stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody, ne pouze nepřítomnost nemoci nebo tělesné poruchy“.²⁴ Otázkou zůstává, zda lze říci, kdo v dnešní době je podle této definice, zdravým člověkem.

Všichni žijeme v neustálém stresu, shonu. Trpíme civilizačními chorobami, jako jsou bolesti zad, bolesti hlavy tzv. migréna, křečovými žilami, depresemi apod. Odborníci varují, že psychických onemocnění neustále přibývá a s tím i rozvoj různých druhů závislostí, mezi nimiž má alkohol výsostné postavení. Nadměrná konzumace alkoholu se na muži dříve či později podepíše na zdravotním stavu.

Alkoholik nikdy netrpí pouze jednou chorobou. Postupem času se rejstřík jeho nemocí začíná rozšiřovat. Mezi nejznámější choroby, které zná nejen laická veřejnost, ale uvádějí se i v odborných knihách, je poškození jater přesněji řečeno cirhóza jater. Játra patří mezi vnitřní orgány a jsou pro náš život nepostradatelná. Plní celou řadu funkcí, které pomáhají ke správnému fungování celého organismu těla. Zjednodušeně bychom mohli říci, že jsou

---

²⁴ NEŠPOR, Karel, Hana PERNICOVÁ a Ladislav CSÉMY. *Jak zůstat fit a předejít závislostem*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999, s.108.

chemickou továrnou, kde dochází mimo jiné k odbourávání jedovatých tzv. toxických látek, které alkohol obsahuje.

Díky pití alkoholu dochází k vyplavení důležitých minerálů a vitamínů z těla. Ztrácíme například hořčík, který chrání nervový systém, svaly a srdce. Z důvodu nedostatku vitamínu D dochází k řidnutí kostí, odborně nazývané osteoporóza, která přináší hrozbu častějších zlomenin. Dále jsou to srdeční nemoci, ať již jde o akutní poškození srdce nebo chronické poškození srdce. K akutnímu poškození srdce dochází při nadměrném požití alkoholu, kdy je srdeční sval nedostatečně prokrven. Na základě toho dochází k náhlému selhání srdečního svalu a k úmrtí opilce. U Chronického poškození srdce, bývá průvodním jevem dušnost. Dušnost se objevuje nejen při námaze, ale i v klidovém režimu. Dle odborníků se vyvine tato choroba na základě dlouhodobé a nadměrné konzumace alkoholu, která trvá přibližně 10 let. Může skončit smrtí, pokud se muž není ochoten vzdát konzumace alkoholu.

Alkohol způsobuje ztrátu imunity, která se v mnoha případech stává spouštěčem dalších nemocí jako jsou vředová onemocnění, rakovina plic, onemocnění slinivky břišní, rakovinu tlustého střeva atd. Alkoholově závislí muži si díky svému nezodpovědnému jednání v sexuální oblasti mohou přivodit řadu pohlavních nemocí. Dochází u nich k promiskuitě, tedy častému střídání sexuálních partnerek. Zásady bezpečného sexu jim bohužel nic neříkají. Dochází tím k rozšiřování pohlavních nemocí, hlavně u sociálně slabých skupin. Na mnoho pohlavních chorob již v dnešní době existuje lék, např. na kapavku, chlamydie, syfilis. Bohužel na jednu z nich se doposud žádný účinný lék nenašel a tím je AIDS. Pokud se jím alkoholik nakazí, podepisuje si ortel smrti.

Nesmíme zapomínat na to, že alkohol urychluje stárnutí organismu. Chátrá nejen z venku, ale i zevnitř. Tělesné orgány, které jsou nucené pracovat s menším obsahem minerálů a vitamínů, bývají dříve opotřebené než u ostatní populace. Na základě výsledků zdravotního vyšetření, je možné zjistit velmi zajímavé výsledky. Muž, který má biologický věk 50 let, vykazuje známky

opotřeбенí organismu, jako 60 letý či dokonce 70 letý muž. Na základě tohoto zjištění, je možné vidět, jak si muž svou neřestí zcela dobrovolně zkracuje svůj život.

Na internetové adrese ledviny.cz je možno se dočíst, že: „Úmrtí způsobená alkoholem představují podle WHO 4 % všech případů úmrtí na světě. U mužů činí smrt podmíněná alkoholem 6,2 % případů úmrtí, u žen je to jen 1,1 %. Podle zprávy WHO je požívání alkoholu ve škodlivé míře jedním ze čtyř obecných rizikových faktorů pro lidské zdraví. Další tři představují kouření, špatná výživa a nedostatek pohybu.²⁵ Nadměrné požívání alkoholu způsobuje v mnoha případech smrt mužů, kteří se na začátku své pijácké kariéry mylně domnívali, že vše mají pod kontrolou a mohou s pitím kdykoliv přestat.

Sociální situace mužů, kteří podlehli ďáblu pokušení, které v tomto případě představuje alkohol, není nikterak záviděníhodná. Postupem času, jak se více a více propadají do závislosti na alkoholu, dostávají se i do čím dál více těžké sociální situace. Nakonec jim nezbyvá nic jiného, než každý měsíc čekat na sociální dávky od státu a žít na hranici chudoby. Nejsmutnější na celé této situaci je fakt, že sociální dávky dostávají jak starší muži, ale v poslední době i čím dál tím více mužů mladšího věku. Problém je ovšem o to smutnější, když muži stahují na hranici chudoby i své rodiny, které ve většině případů vychovávají nezaopatřené děti. Ke škodě rodin však sociální dávky používají závislí muži na ukojení své závislosti. Přidávají k nim i cigarety a výherní automaty.

Alkoholici se snaží sehnat peníze na svůj fetiš jakýmkoliv způsobem. Nejdříve to začíná drobnými krádežemi v rodině. Touha po zlatavém moku je silnější než morální hodnoty. Manželkám kradou peníze určené na chod domácnosti. Neštítí se ani vybírat kasičky svým dětem. Nenápadně z domácností odnášejí předměty, které mají nějakou hodnotu, např. zlaté přívěsky, prsteny. Tento zdroj příjmů, ale brzy vyschne. Začínají si tedy

---

²⁵FTM COMMUNICATIONS, s.r.o [online]. © 2011 Ledviny.cz [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://www.ledviny.cz/clanky/alkohol-zabiji-varuje-osn>

půjčovat peníze v okruhu svých přátel a známých. Vypůjčené peníze samozřejmě v dohodnutém termínu nevracejí, protože nemají z čeho. Záhy, tento bohatý zdroj příjmů zaniká. Mimo to na něj může někdo ze známých či přátel podat i trestní oznámení, protože půjčená částka dělá i několik tisíc korun. Málokdo má pochopení pro takový druh pomoci, kdy se mu půjčené peníze nevrátí. Pokud muži vyčerpají veškeré možnosti, kdo by jim byl ochoten půjčit ještě další peníze, obracejí se na nebankovní sektor, který je přesycen nabídkami půjček. Každý den je možno v inzertní části novin najít mnoho nabídek pro poskytnutí finanční hotovosti. Slogany typu půjčíme vám na cokoliv, chybí Vám peníze, hotovost do 30 minut bez ověřování příjmu je velkým lákadlem, kterým alkoholik nemůže odolat. Někdy dokonce využívají i služeb lichvářů, kterým jsou ochotni podepsat směnky a přijít tak o střechu nad hlavou. Alkoholik samozřejmě ví, že nebude moci dostát svému závazku, ale to ho rozhodně netrápí. Baží po svém moku. Žije jen pro ten okamžik, kdy bude moci svlažit své útroby oblíbeným mokem, aby překonal abstinenční příznaky, které se dostávají čím dál častěji.

V čase, kdy už není nikdo, kdo by jim půjčil, začínají páchat kriminální činnost. Ze začátku jde o drobné krádeže. Kradou věci, které se dají okamžitě zpeněžit. Může jít o kola, mobilní telefony, náradí aj. Podmínky pro tuto nekalou činnost, jim společnost nabízí přímo ideální. Množství zastaváren, které jsou otevřené celou noc, a nikdo se neptá po původu věcí. Jak se říká, s jídlem roste chuť a tak se po čase odhodlají k loupežím. K loupežným přepadením si vybírají převážně ženy. Neočekávají, že budou klást odpor. Berou jim peněženky nebo strhávají cennosti z krku. Dále přepadávají herny, čerpací stanice, kde předpokládají, že najdou dostatečnou finanční hotovost, která by jim na nějakou dobu, pokryla výdaje na zakoupení a konzumaci alkoholických nápojů, bez kterých by jejich život neměl smysl.

Pokud padnou na samé dno, stávají se bezdomovci bez střechy nad hlavou. Můžeme je často vidět s vozíky naplněnými železným odpadem. Říká se jim sběrači kovů. Berou vše, co jim přijde pod ruku a co se dá dobře zpeněžit ve sběrných surovinách. Jedná se např. o kanalizační vpusti a mříže,

svodidla, dopravní značky či kabely. Jen co dostanou peníze za kovy, můžete je vidět s lahví v ruce, před obchody, jak s blaženým výrazem nasávají svůj oblíbený mok. Cena, kterou závislí platí za svou vášeň k alkoholu je opravdu vysoká.

Dosud lidem, kteří zneužívali dávky v hmotné nouzi a prolévali je hrdlem, nestálo nic v cestě. Rok 2012 přináší změnu v sociálních dávkách. Ohlášená změna mužům, kteří zneužívají poskytnuté sociální dávky od státu, moc radosti neudělá. Ministerstvo práce a sociálních věcí od poloviny roku spustí sociální reformu - tzv. sKartou. Kartou budou mít povinnost platit všichni, kteří zneužívají sociální dávky. S touto kartou se nebude moci platit v hernách či barech. Ministerstvo si od tohoto kroku slibuje, že získá kontrolu nad vyplácenými dávkami hmotné nouze.

3. Dopady alkoholové závislosti na rodinné příslušníky

Negativním dopadem alkoholové závislosti mužů na rodinné příslušníky je násilí, které se odehrává za zavřenými dveřmi bytů a rodinných domů. Hovoříme o domácím násilí, které je dle platných zákonů České republiky trestným činem.

Veřejností je domácí násilí vnímáno jako velmi citlivé téma. Stále ještě ve společnosti převládá názor, že domácího násilí se dopouští muži se základním vzděláním, patřící k sociálně slabým spoluobčanům. Pohled je značně zastaralý. Domácího násilí se dopouští muži bez rozdílu věku či vzdělání. Statistiky mnohých neziskových organizací ukazují, že domácího násilí neubývá, naopak, má stále vzrůstající tendenci.

Dříve se dalo s určitostí říci, že největší podíl domácího násilí můžeme najít ve městech. Sousedé se zde ve většině případů navzájem neznají. Přijdou domů, zavrou za sebou dveře a to, co, se děje za nimi, je absolutně nezajímá. Žijí podle rčení: nehas, co tě nepálí. V obcích se lidé kdysi dobře znali. Dnes díky stavebnímu boomu, se z malých obcí rázem stávají menší městečka. Rozdíl mezi obcemi a městem se pomalu, ale jistě stírá. Do obcí přicházejí noví lidé, převážně z měst, kteří hledají klid a život v přírodním prostředí. S místními lidmi se málokdy zžijí. V obcích se tak začíná projevovat anonymita jako ve městech, která je podhoubím pro násilí a agresi. Samozřejmě tomu nahrává i fakt, že lidé v obcích jsou povětšinou vedeni na úřadech práce jako nezaměstnaní, čímž se riziko domácího násilí zvyšuje.

Domácí násilí postihuje nejen ženy, ale hlavně bezbranné děti. Málokomu je známo, že je zákonem dána oznamovací povinnost upozornit příslušné orgány na násilné chování vůči dětem. Tuto občanskou povinnost lze uplatnit i anonymně např. zavoláním na Linku bezpečí.

Násilné chování, které muž uplatňuje v domácím prostředí je v sociologickém slovníku popsáno následovně: „Je dokumentováno násilí uvnitř rodin jako prostředek řešení konfliktů nebo pouhá ventilace frustrací. Postihuje obvykle nejslabší členy rodin, ženy a děti.“²⁶ Pro srovnání uvádíme i definici z internetových stránek Bílého kruhu bezpečí: „fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.“²⁷ V začátcích domácího násilí se muž spokojí s tím, že své agresivní chování vybíjí pouze na ženě. Postupem času však dochází k tomu, že vztáhne ruku i na bezbranné dítě.

„Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často, ale ne nutně vázáni hereditou, legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty.“²⁸ Rodina by nám měla poskytovat nejen finanční zabezpečení, ale i pocit bezpečí, ochrany a lásky, které jsou potřebné pro zdárný rozvoj a výchovu dětí.

Nejdůležitějším místem v životě pro nás bývá domov. Měl by dýchat klidem a pohodou. V alkoholických rodinách je domov prosycen alkoholickými výpary, cigaretovým dýmem, strachem a očekáváním zlých chvilí, které se budou zdát nekonečné. Agresivita, křik a vulgarita se stává každodenním společníkem v rodinném prostředí. Díky tomu těmto okolnostem se rodiny stávají pro své členy velmi nebezpečným místem plným násilí.

Důvody, pro které se rodinné prostředí stává nebezpečným, objasňuje autor knihy *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*, Arnon Bentovin. Jsou to: „Čas jako rizikový faktor - rodinní příslušníci společně tráví více času, než s ostatními lidmi. Narůstá tím riziko možných konfliktních situací. Ty mohou

---

²⁶ Velký sociologický slovník. 1. Svazek A-O, 1. Vyd. Praha: Karolinum, 1996, s. 670.

²⁷ Bílý kruh bezpečí [online] © copyright Bílý kruh bezpečí, o.s. [cit. 2012-05-26]. Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>

²⁸ SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, s. 22.

být zapříčiněny mnoha okolnostmi, například nízkou vzdělaností, nezaměstnaností aj. Pestrost činností a zájmů - v rodinách, u kterých dochází k týrání a zneužívání je typické nenávistné chování mezi rodinnými příslušníky. Důvod proč rodiče týrající své děti mají tendence vnímat některé jejich projevy spojené s normálním vývojem dětí jako nepřátelské a vzpurné chování (např. v pubertě). Intenzita prožívání - rodiny zneužívající a týrající děti mají extrémně vysokou míru prožívání. Dochází zde k výhrůzkám, neustálému křičení aj. Střetové situace - každá rodina zažívá situace, kdy se nemůže shodnout na určitých věcech, jako je návštěva kina, příbuzných atd. V normálně fungujících rodinách se taková situace řeší kompromisem zúčastněných. Rodiny, které užívají násilí však tyto střety, řeší z pozice síly a moci. Právo ovlivňovat - v rodinném prostředí je nepsaným zákonem, že ten, kdo je dominantnější ovlivňuje chod celé rodiny. Tam, kde dochází k násilí, rodiny používají k výchově svých dětí dva různé způsoby. Jedním z nich je autoritářský, kde dítě musí poslouchat na slovo a neuposlechnutí se trestá. Druhým způsobem je přehlížení dítěte, kdy si dítě dělá co chce a rodičům to nevadí. Rozdíly ve věku a pohlaví - generační rozdíly mezi členy rodiny přináší celou řadu konfliktních situací, které řeší násilnou formou. Rodiče jsou ovlivněni ve výchově svých dětí vlastním dětstvím. Pokud jejich dětství probíhalo v násilném duchu, lze očekávat, že tento styl uplatňují i na svých dětech. Přisuzování role - v rodině je každému členu přisouzena určitá role. Pokud otec či matka opustí rodinu, přichází náhrada v podobě cizí osoby. Často se však stává, že tato osoba začne nepřiměřeně trestat dítě, které se v rodině nachází. Soukromí - v současnosti je rodina chápána a brána jako soukromá instituce. Díky tomu společnost přichází o možnost kontroly nad děním v rodinách. V mnoha případech tak dochází k násilí zcela nekontrolovatelně a mnoho případů se tak nepodaří nikdy odhalit. Nedobrovolné členství - ve společnosti stále přetrvává názor, že pro zdárný vývoj dítěte je zapotřebí výchova v úplné rodině. Bohužel, že ne vždy je toto tvrzení pravdivé. Pokud se rodina na dítěti dopouští násilí, není v možnostech dítěte z tohoto rodinného prostředí uniknout. Stres - rodiny prochází různými životními etapami, například smrt nebo nemoc v rodině a mnoho dalších, které vnášejí větší míru

stresu do rodinného prostředí. Mnoho rodin tento stres ventilují nevhodným způsobem, mezi které násilí rozhodně patří. Důkladná znalost minulosti - je vhodné, aby členové rodiny o sobě navzájem věděli důležité informace, které pomáhají utvářet harmonické rodinné prostředí. K tomu je zapotřebí znát nejenom přítomnost, ale hlavně minulost. V rodinách zatížených násilím se však stávají tyto informace podnětem k agresivnímu jednání proti jednotlivým členům.²⁹ Z výše uvedeného je patrné, že existuje mnoho skutečností, které mohou vést k rozvoji násilí. Záleží pouze na nás, jak dalece jsme schopni uvedené skutečnosti eliminovat, aby k násilnému chování v rodinách nedocházelo. Zvláště na bezbranných dětech, které bývají dány napospas běsnícímu násilníkovi.

Domácí násilí je charakteristické několika znaky. Mezi tyto znaky řadíme opakování a dlouhodobost, eskalace, jasné rozdělení rolí na oběť a násilníka a neveřejnost. Opakování a dlouhodobost, znamená, že na základě jedné události, nelze jednoznačně vyvodit, zda se skutečně jedná o domácí násilí. Odborníci ženám radí, aby byly ostražitější k projevům chování mužů k jejich osobě, protože by to mohlo značit začátek nekonečných útrap. Jsou známy případy žen, které snášejí domácí násilí po mnoho desítek let. Do druhého znaku řadíme eskalaci nebo-li stupňování. Dochází k přitvrzování forem násilí a to od urážek až k psychickému a fyzickému násilí. Fyzické násilí může v mnoha případech ohrozit nejen zdraví, ale i život ženy. Když si představíme, že muž vážící okolo devadesáti kilogramů bije a kope křehkou ženu s váhou okolo šedesáti kilogramů, dokážeme si jistě představit, k jakým závažným poraněním může dojít. Často si tato zranění vyžadují několika denní hospitalizaci ženy v nemocničním zařízení a s tím spojené čerpání pracovní neschopnosti. Ve třetím znaku je jasně rozdělena role na oběť a násilníka. Na jedné straně ženy jako oběť, které se stávají pouhou loutkou v ruce násilných mužů. Na druhé straně muži v roli násilníků, kteří určují pravidla, za jakých dochází k domácímu násilí. Tyto role jsou neměnné. Posledním čtvrtým znakem je neveřejnost. Již z názvu vyplývá, že jakékoliv druhy násilí probíhají

---

²⁹ BENTOVIM, Arnon. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, 1998, s.20-24.

v bezpečí domova, skryté před okolním světem a mimo jakékoliv společenské kontroly. Kdyby tak zdi mohli vyprávět...

Do projevů domácího násilí řadíme psychické násilí, fyzické násilí, sociální násilí, ekonomické násilí a sexuální násilí. Počátkem domácího násilí bývá psychické násilí. Psychické násilí ke škodě obětí, nezanechává viditelné stopy na těle. Kdyby tomu tak bylo, mohlo by se na případy domácího násilí přijít mnohem dříve. Došlo by k ukrácení bolestí obětí.

Psychické násilí na křehké duši ženy zanechává trvalé následky, které sice nejsou vidět, ale o to víc bolí. Psychické násilí se vyskytuje v neverbální a verbální rovině. V neverbální rovině jde o to, aby muž zasáhl ženu na citlivém místě, tzv. achillově patě. Chce ji hluboce ranit, ničí předměty, ke kterým má nějaké citové pouto (rodinné fotky, oblíbený hrneček). Do verbální roviny můžeme zahrnout podceňování (to nezvládneš, tomu nerozumíš), příkazy (vypadni zacláníš, táhni je mi z tebe na nic), výhrůžky (běda Ti jak tam půjdeš, uvidíš co z tebou udělám). Ať žena na tyto výpady reaguje křikem nebo pláčem, výsledek je stejný. Muž získal to, co chtěl - absolutní moc nad jejím životem. Týrání funguje podle jeho představ. Muž se nejčastěji při psychickém týrání projevuje křikem a nadávkami. Najdou se, ale i tací, kteří naopak hovoří monotónním hlasem. Někteří dotáhli psychické násilí k dokonalosti tím, že své partnerky týrají tím, že s nimi nějaký čas nemluví. Někdy může jít pouze o dny, někdy, ale i o týdny či dokonce měsíce. Jako kdyby ženy pro ně byly pouze vzduch. Ženy jsou tak nucené žít v neustálém stresu, co jim přinese nejbližší čas. Psychické násilí se v průběhu času zesiluje. Bohužel, časem se tento způsob násilí zdá mužům málo účinný. Začínají k psychickému násilí přidávat i násilí fyzické.

Fyzické násilí na rozdíl od psychického násilí se zranění z fyzického násilí časem zacelí. Mezi fyzické násilí můžeme zařadit modřiny, kopance, facky, zlomeniny, tahání za vlasy aj. Někteří z mužů si osvojí takový způsob fyzického násilí, které na tělech žen nezanechává viditelné stopy, ale to neznamená, že jsou méně bolestivé.

Mezi sociální násilí zahrnujeme ty situace, kdy se muž snaží izolovat ženu od okolního světa, tj. setkávat se s rodinou, přáteli. Někdy dochází k tomu, že ženě zamkne koupelnu, aby nemohla prát a byla plně odkázána na jeho návrat z práce.

Do ekonomické násilí řadíme situace, kdy žena nemá a ani nesmí mít vlastní účet u peněžního ústavu, aby muž měl přehled o veškerých příjmech a výdajích. Mnohokrát žena vůbec netuší kolik peněz rodina na účtu má. Muž ženě dává kapesné, z kterého je nucena platit výdaje domácnosti. Z toho důvodu také v rukou obrací každou korunu, než ji za něco vydá. Někteří muži dokonce přistoupí k tomu, že nepouštějí svoji ženu ani do práce. Díky tomu se stanou opravdovými vládci rodiny.

Mezi sexuální násilí můžeme zařadit jak obtěžování, tak i vynucený sex. V mnoha případech dochází k znásilnění, kdy ženy bývají bolestivě poraněny v oblasti genitálií. Znásilněné ženy se bojí o tomto násilí někde mluvit. Mají obavu, že se od nich odvrátí nejen jejich známí, ale i rodina.

Domácího násilí se dopouští muži, kteří razí ve svých rodinách patriarchální model rodiny, tzn. že muž je hlavou a živitelem rodiny a ostatní rodinní příslušníci jsou povinni ho poslouchat. Dále jsou to muži, kteří trpí vůči okolí malým sebevědomím. Sebevědomí si zvyšují použitím násilí v rodině. Násilníci patří mezi zdatné manipulátory, kteří dokážou manipulovat s rodinou, aby dosáhli potřebného výsledku. Pokud mají potíže v životě, vždy najdou v rodině oběť, která za to může. Tito muži bývají cholericí a egoističtí. Ve spojení s alkoholem se z nich stávají nevyzpytatelné bytosti. Ve většině případů mají dvě tváře. Jednu pro okolí, kterým jsou považováni za pohodáře a druhou pro rodinné prostředí, kde se dopouští hrubého násilí.

Ženy, na kterých se partneři nejčastěji dopouští domácího násilí, bývají bez finančního příjmu. Může jít o ženy, které mají malé děti a jsou v té době na mateřské dovolené nebo se starají o zdravotně postižené dítě či patří mezi dlouhodobě nezaměstnané aj. Dále to bývají ženy zdravotně postižené, které mají obavu, že bez partnera se o sebe nedovedou v budoucnu postarat.

Domácí násilí se pohybuje v kruhu, které můžeme rozložit do tří období. Jednotlivá období trvají různě dlouhý čas. Ke škodě žen se období domácího násilí postupně zkracují. Prvním obdobím je napětí, kdy si muži připravují prostor k tomu, aby mohli na ženu zaútočit. Jakákoli maličkost je dokáže rozčítit. Ženy se naopak snaží nezadat jakoukoliv příčinu pro jejich podrážděnost. Stávají se bytostmi, které jsou ochotny udělat cokoli, jen aby zabránily rozladěnosti a možnému útoku ze strany mužů. Druhé období se nazývá týrání. Muži přechází psychickým a fyzickým útokům. Nezastaví je nic. Nepomáhají prosby ani pláč napadených žen. Jednají jako smyslů zbavení. V mnoha případech jsou ženy nuceny vyhledat lékařské ošetření. Třetí období smíření. Muži poznají, že to s útoky na ženy přehnali. Dostávají strach, že by ho partnerka mohla opustit, či udat na policii a tak se omlouvá, seká latinu a slibuje, že se nic takového nebude opakovat. Ženy mají své tyrany rády, a tak mužům odpustí. Chtějí věřit tomu, že se to již nikdy nestane. Netuší, že to u nich doma bude čím dál častěji vypadat jak v nekonečném televizním seriálu. Ženy přes veškeré útrapy, které zažívají, partnery milují a nemohou se rozhodnout, zda odejít či zůstat.

Proměna žen, které prožívají domácí násilí, je velmi zásadní. Ženy, které bývaly plné života, se postupem času stávají pouhým uzlíčkem nervů. Bojí se na veřejnosti cokoli říci, aby se to nedozvěděli jejich partneři, kteří by jim udělali ze života peklo na zemi.

Mnoho lidí zastává názor, že ženy, které trpí násilím ze strany partnerů jsou nějaké chudinky. Ve skutečnosti je to právě naopak. Jsou to ženy vnitřně nesmírně silné, jinak by nemohly snášet všechny útrapy, které domácí násilí přináší. Pouze nemají potřebu se svěřovat se svým trápením cizím lidem. Domácí násilí berou jako čistě osobní záležitost, do které nikomu nic není. Ženy v mnoha případech opravdu věří tomu, že problém sami zvládnou a jejich partner bude opět tím, komu mohou věřit.

Ženy se mnohokrát nechají alkoholiky přemluvit, aby měli další dítě. Muži to zdůvodňují tím, že by to pro ně byl nový impuls, aby změnili svůj

dosavadní způsob života. Některé ženy uvěří slibům, že se muž kvůli dítěti vzdá lásky k alkoholu a pořídí si další dítě. Dostanou se však do bludného kruhu. Manžel pouze využil možnost, jak k sobě manželku ještě více připoutat. Ženy svým neuváženým rozhodnutím přivedou na svět další dítě, které bude zažívat domácí násilí jako starší sourozenci.

Ženy by mnohdy rády opustily násilné partnery. Brání jim v tom množství otázek, na které nejsou schopny nalézt jednoznačnou odpověď. Neví, zda uживí své děti. Přitom každá z nich, mívá dvě zaměstnání, aby chod rodiny utáhly. Další otázka se týká bydlení. Neví, kam by s dětmi šly. Vzhledem k tomu, že nechtějí s dětmi bydlet v azylovém domě, snaží se přežít s násilníkem do té doby, než děti odrostou. Nechtějí, aby děti vyrůstaly bez otce, v neúplné rodině. Snaží se proto udržet rodinu za každou cenu. Ohlížejí se na sousedy, co by tomu řekly, kdyby manžela opustily.

Ženy, které dlouhodobě žijí s násilníkem se naučí nosit dvě masky. Jednu pro veřejnost, kdy jsou neustále ve střehu a kontrolují se, zda neřekly něco, co by naznačovalo, že doma dochází k násilí. Druhou na doma, kdy se z nich stávají klasické týrané ženy, které se bojí na návratu násilného partnera domů.

Ženy po mnoho let dokáží mlčky tolerovat násilí, které se na nich partner dopouští. Situace se může ovšem změnit, když vztáhne ruku na děti. „Když rodiče pijí, vypijí si to děti“³⁰ Tento výrok vychází z mnohaleté praxe odborníků a je pravdivý. Mnoho mužů si v alkoholovém opojení užívá pocitu moci nad bezbranným dítětem. Veřejnost si nedokáže představit, jaké útrapy, děti doma prožívají.

Děti, které jsou svědky či oběti domácího násilí mají stejné příznaky jako děti týrané, zneužívané a zanedbávané, tzv. syndrom CAN. Na stránkách národního informačního centra pro mládež se uvádí: „Podle Zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992 jsou do syndromu CAN zahrnutý následující

---

³⁰ ÜHLINGER, Claude a Marlyse TSCHUI. *Když někdo blízký pije. Rady pro rodiny osob závislých na alkoholu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 67.

kategorie: psychické a fyzické týrání, sexuální zneužívání, zanedbávání, šikanování, systémové týrání, sekundární viktimizace a Münchhausenův syndrom by proxy. Společným jmenovatelem všech těchto jevů je, že dítěti se ubližuje, že dítě psychicky či fyzicky trpí a že je ohrožován jeho další vývoj.“

31

Nejvíce násilí si alkoholově závislí vybíjejí na dětech tělesně či mentálně postižených, u kterých mají jistotu, že svému okolí nic neřeknou. Důvodem je skutečnost, že jsou životně závislé na svých rodičích. Může jít o nechtěné děti např. místo chlapce se narodí dívka. Dále jsou to děti z předešlých vztahů, ke kterým si alkoholici nenašli cestu. Může jít i o děti, které jsou hyperaktivní tzv. je jich plný dům nebo naopak velmi tiché tzv. mouchy snězte si mě.

Měli bychom si uvědomit, že děti si s pojmem dětství ponесou do dalšího života pouze negativní pocity a prožitky, které jim alkoholická rodina skýtá. Přitom by stačilo tak málo. Myslet na to, že děti jsou našimi pokračovateli a podle toho se k nim také chovat. Na stránkách Stop násilí na dětech se uvádí:“ Dítě se učí tím, jak žije. Dítě, které je nadměrně kritizováno, se učí odsuzovat. Dítě, které vyrůstá v neláskyplném prostředí, se učí prát a zápasit. Dítě, které bývá vystavováno posměchu, se začíná stydět. Dítě, které je ponižováno, ztrácí sebedůvěru. Dítě, které je obklopeno tolerancí, se učí trpělivosti. Dítě, které je chváleno, získává sebedůvěru. Dítě, se kterým se jedná čestně, se učí spravedlnosti. Dítě, které vyrůstá v přátelské atmosféře, se naučí laskavosti. Dítě, které žije obklopené pocitem bezpečí, se učí důvěře. Dítě, které je bezvýhradně akceptováno a milováno, je schopno prožívat láskyplné vztahy a lásku. (FILIUM)³² S těmito body nelze než souhlasit. Škoda jen, že rodiče povinně nenavštěvují před narozením dítěte kurz, v kterém by se seznámili nejen s těmito body, ale i s dalšími potřebnými zákony vztahující se k ochraně dětí např. Zákon o rodině, Úmluva práv dítěte

---

³¹ Národní informační centrum pro mládež [online] © NICM [2012-05-12]. Dostupné z: <http://www.nicm.cz/syndrom-can-charakteristika>

³² Úřad vlády České republiky [online]. [cit.2012-05-29]. Dostupné z: <http://stopnasilinadetech.cz/o-kampani>

aj. Mohlo by se tím předejít domácímu násilí, které mu jsou děti v rodinách vystaveny.

Děti jsou opilými otci více fyzicky trestáni. Muži je nepřiměřeně bijí a používají k tomu různé druhy předmětů např. kabely, hadice od vysavačů, vařečku. Alkoholici děti neustále kritizují, vše co udělají je špatně. Častují je vulgarismy, které nejsou vhodné pro uši dětí. Díky tomu mají nízké sebevědomí. Někdy se otcové dopouští pod vlivem alkoholu znásilnění dcer. Odborný název pro sexuální styk mezi příbuznými se nazývá incest. Většina případů se stává, když matka chodí na noční směny a dcery jsou vydány na pospas opilému násilníkovi. Ten má pak dostatek času na ukojení svého chtíce. Dívky následně zastrašují tím, že je zabijí či dají do ústavů, pokud jeho ohavný čin někomu oznámí.

Nejsou výjimečné případy, kdy jsou ženy nuceny se svými dětmi přespat u sousedů, aby unikly domácímu běsnění agresivního alkoholika. Děti se v důsledku stresových situací, které provází domácí násilí, mohou začít v noci pomočovat, bývají plačtivé nebo si okusují nehty. Matky s dětmi obíhají donekonečna specialisty, aby jim pomohly řešit vzniklé potíže. Ženy často tají před lékaři skutečnosti, které předcházeli těmto problémům. Mnohdy dítě zbytečně nechávají podstupovat různá vyšetření, která jsou dalším stresujícím faktorem v životě dětí.

Děti z alkoholických rodin, nemívají kamarády. Po škole odchází domů, kde na ně čeká řada povinností. Starají se o domácnost, nakupují a vaří. Obvykle nejstarší ze sourozenců, ve většině případů to bývá dívka, na sebe přebírá roli matky. Musí se starat o své mladší sourozence. V odborných publikacích se to nazývá parentifikace. Dívka ztrácí bezstarostné dětství a stává se předčasně dospělou.

Některé děti utíkají ze svých domovů, aby alespoň na chvíli unikly tíživému rodinnému prostředí. Mnohdy bezcílně bloumají nočními ulicemi, jen aby nemuseli snášet násilí ze strany opilého otce. Bohužel často si nacházejí špatné kamarády, kteří jim nabídnou jako alternativu drogy či alkohol.

Na vysvědčení mívají mnoho neomluvených hodin z důvodu, že nejsou schopni po probdělé noci s opilým otcem, jít na vyučování. Mají zhoršený prospěch, protože nemají vhodné podmínky na učení. Některé z nich mívají sníženou známku z chování, protože se nevhodně chovají ke svým spolužákům. Děti z alkoholických rodin díky špatnému prospěchu a rodinnému zázemí bývají ve většině případů pouze žáky odborných škol.

Děti se naučí být ostražitě, nikomu nevěří. K dospělým zásadně přistupují z boku. Snaží se tím eliminovat možný útok. Obranná reakce je bude provázet již celým životem. V dospělosti mají problémy v seznamování a milostné sféře. Bojí se projevit city, aby jim nikdo neublížil. Dívky si mnohdy berou za životní partnery, muže, kteří inklinují k alkoholu. Stávají se potencionálními oběťmi domácího násilí. Chlapci se v mnoha případech stávají závislími na alkoholu, tedy možnými násilníky.

Děti se ocitají v situaci, kdy otce, který jim ubližuje nenávidí. Zároveň prožívají stav, kdy nenávidí a milují matku, která není schopna otce opustit. V mnoha případech děti prosí matku, aby se rozvedla a ukončila trápení celé rodiny. Mnohdy děti mají více odvahy než jejich matky a volají na policii, aby alespoň na chvíli přerušily domácí násilí, které se zdá nekonečné.

Od roku 2001 si Česká republika každoročně připomíná 19. listopad jako Světový den prevence týrání a zneužívání dětí.

Dá se domácímu násilí v českých rodinách předcházet? Určitě ano. Ženy by na začátku vztahu měly dbát na rady známých a rodiny, které je upozorňují na skutečnost, že partneři se rádi dívají na dno sklenic. Neměly by si brát partnery po krátké známosti, kdy nemají dostatek informací o rodinném prostředí, v kterém vyrůstaly. Dále ve většině případů podceňují agresivní chování partnera k okolí a ostatním lidem. Ženy nevěnují dostatek pozornosti chování otce k matce v původní rodině. Zapomínají, že pokud s partnerem uzavrou manželství, berou si zároveň i celou jeho rodinu. Mnohdy partneři přebírají násilný vzorec chování otce. Budoucím zdrojem konfliktů a rozmršek bývá rozdílná úroveň vzdělání partnerů nebo skutečnost, že ženy vydělávají

více než partneři. Domníváme se, že novomanželé by si měli přečíst Listinu základních práv a svobod, která byla v České republice přijata již v roce 1993. V článku jedna se praví: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.“³³

Domácí násilí a následné problémy s tím spojené, stojí ročně státní rozpočet nemalé finanční prostředky, které by se daly využít mnohem lépe, např. na důstojnější život postižených lidí či seniorů. Laická veřejnost si s pojmem domácího násilí spojuje pouze přivolání policie, která řeší již vzniklou krizovou situaci. Musíme si, ale k těmto nákladům připočíst i mnoho dalších např. ošetření ve zdravotnických zařízeních, popřípadě hospitalizace na lůžkovém oddělení nemocnic. Několika denní pracovní neschopnost a s tím spojené pobírání nemocenských dávek. Dále v případě rozvodů soudy a s tím spojené náklady na soudce a advokáty. Málokdy se stává, že stačí pouze jedno soudní stání k ukončení manželství. Ženy pobírají různé sociální dávky, které jim pomáhají se zvládnutím finančním problémů. Některé z nich končí se svými dětmi v azylových domech, kde je jim poskytována péče z řad odborníků např. psychologů, aby se s následky domácího násilí uměly lépe vyrovnat. Výdaje, které společnost vynakládá na řešení jednotlivých kauz domácího násilí, představují statisícové položky. Vzhledem k tomu, že případy domácího násilí narůstají jako houby po dešti, mohou se roční náklady vyšplhat až k miliardovým položkám.

Stát se po mnoha letech vzdal alibistického postoje k domácímu násilí a uvědomil si, že domácí násilí není jen nemocí jednotlivých rodin, ale nemocí celé společnosti. Zákonem č. 273/2008 nabídl pomocnou ruku ženám, které byly zajatkyňmi domácího násilí a samy nebyly schopné, řešit svoji situaci. Ženy si na základě zákona uvědomily, že na domácí násilí již nejsou samy a že státu na nich záleží.

---

³³ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [online] ©1995-2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z : <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Zákon obsahuje čtyři paragrafy, které se vztahují k vykázání násilníka ze společného obydlí. Vykázání násilníka za asistence příslušníků policie znamená, že dotyčný musí opustit společný byt či rodinný dům na deset dnů, odevzdat všechny klíče a vzít si jen nejnútnejší věci - doklady, peněžní hotovost. Na základě soudního rozhodnutí je možno tuto dobu prodloužit až na 3 měsíce. Po dobu vykázání nesmí kontaktovat nikoho z rodiny.

Během této doby, mají ženy možnost obrátit se na organizace, které jim podají pomocnou ruku k vyřešení neutěšené situace. Některé ženy této šance nevyužijí, ke škodě své i svých dětí. Díky tomu, se vrací jejich život do vyjetých kolejí. V některých rodinách se tak stává pravidlem, že policisté jsou zde stálými návštěvníky. Díky přijatému zákonu dochází k většímu odhalení případů domácího násilí, než tomu bylo v minulých letech.

Tab. 3: Přehled počtu vykázání dle krajů v roce 2011

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ DLE KRAJŮ V ROCE 2011																		
KRAJ	Ve spolupráci s APIC v ČR - zpracoval Bílý kruh bezpečí, o.s. - 27.1.2012												2011	celkem v letech				Celkem 2007-11
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		2007	2008	2009	2010	
Jihočeský	8	5	3	5	4	9	7	4	9	7	7	4	72	50	37	35	84	278
Jihomoravský	7	16	16	7	11	10	9	5	8	13	8	8	118	82	72	82	87	441
Karlovarský	19	10	11	17	13	8	9	10	13	8	8	11	137	32	46	49	79	343
Královéhradecký	6	1	3	1	3	2	2	3	6	1	8	9	45	34	22	16	44	161
Liberecký	4	10	9	6	6	9	7	4	4	6	7	10	82	30	36	68	62	278
Moravskoslezský	15	9	8	11	14	9	14	7	18	9	7	14	135	213	110	111	108	677
Olomoucký	5	10	7	13	12	8	13	9	11	4	7	13	112	44	35	43	61	295
Pardubický	7	10	8	12	7	7	5	5	8	7	5	11	92	61	39	44	73	309
Píseňský	1	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	23	16	22	14	27	102
Hlavní město Praha	8	9	10	6	9	9	10	11	14	10	12	15	123	59	34	48	104	368
Středočeský	3	10	11	7	11	14	16	7	10	8	12	12	121	79	67	59	64	390
Ústecký	10	19	19	22	19	16	17	19	11	24	14	12	202	81	87	134	133	637
Vysočina	8	3	3	1	6	3	5	1	4	3	4	1	42	32	26	39	51	190
Zlínský	10	14	18	10	10	7	6	6	12	11	9	13	126	49	46	36	81	338
CELKEM VYKÁZÁNÍ	111	128	128	120	127	113	123	93	130	112	110	135	1430	862	679	778	1058	4807

Zdroj: Bílý kruh bezpečí. Přehled o vykázání v ČR za rok 2011.

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že za rok 2011 bylo 1 430 případů vykázání násilníka ze společného obydlí. Nejvíce vykázáných bylo z Ústeckého kraje, který patří ke krajům s vysokou nezaměstnaností. Nezaměstnanost bývá jednou z příčin nadužívání alkoholu, se kterým je většina násilí na obětech páchána. Největší počet vykázání je zaznamenán v měsíci

prosinci, kdy smutné prvenství získala Praha. Z tabulky dále vyplývá, že od roku 2007 se počet vykázaní neustále zvyšuje. Za období let 2007 - 2011 bylo vykázano celkem 4 807 osob. Znamená to, že roční průměr dělá 961 osob, měsíční průměr činí 80 osob. Denní průměr vykazuje hodnotu 3 osob. V roce 2007 bylo „pouhých“ 862 případů a v roce 2011 již 1 430. Nárůst za období pěti let je 568 případů.

4. Pomoc blízkému - téma pro výchovu a vzdělávání dospělých

Naučili jsme se jedince, kteří se vymykají z běžného způsobu života odsuzovat. Doba nám velí být úspěšní, nezabývat se takovými malichernostmi jako je láska, přátelství. Jsme masírováni myšlenkou, že za peníze se dá koupit úplně vše. Vytratila se z nás křesťanská myšlenka - miluj bližního svého, jako sebe sama. Pokud nemáme rádi sebe a svůj život, nemůže milovat a chápat druhé. Snadno pak můžeme inklinovat k různým druhům závislostí.

Máme stále dost výmluv a používáme ustálené klišé, kdybychom mohli pomoci, tak pomůžeme. Samozřejmě lépe se pomáhá lidem, kteří jsou třeba invalidní, protože výsledek své pomoci vidíme hned. Ovšem nabídnout pomoc lidem, kteří jsou závislí na alkoholu a mají tzv. Kainovo znamení, je během na dlouhou trať.

Málokdo si dovede představit, jak je pomoc náročná. Odborníci ji srovnávají s vysokohorskou túrou. Musíme se obrnit trpělivostí. Pokud bychom někdy netrpělivostí chtěli uspíšit pomoc blízkému a dělali některé věci za něj, byl by to začátek konce pomoci. Dlouho trvá, než si dotyčný muž vůbec uvědomí, že nějaký problém s alkoholem má. Žije ve svém imaginárním světě a vůbec mu nedochází, že jeho život a životní hodnoty ho táhnou na samé dno lidství.

Musíme si v první řadě uvědomit, že muži, který zaprodal svůj život alkoholu, rozhodně nepomůžeme tím, že ho budeme zahrnovat různými moudry. U pomoci závislému jde v první řadě o to, stát na blízku, aby věděl, že není se svým problémem sám. Mnoho lidí při své pomoci dělá chybu, když si myslí, že muži pomůže tím, když mu bude půjčovat peníze či dokonce kupovat alkohol. To je, ale fatální omyl.

Pokud chceme skutečně pomoci, tak zcela jinými formami. Nenásilně se ho snažit pomalu odklánět od jeho mantry, která mu dělala společníka v

mnoha případech po mnoho let. Snažit se mu ukázat, že bez přítomnosti alkoholu je pohled na svět mnohem hezčí. Musí omezit styk s původními kamarády z „mokrých čtvrtí“ např. můžeme pomoci najít nové bydlení nebo zaměstnání. Nabídnout východisko z jeho začarovaného kruhu, které znamená, vnuknout mu myšlenku na návštěvu odborníka zabývajícího se alkoholovou závislostí. Pokud se tento krok podaří, dáváme dotyčnému šanci, aby se opět naučil, nést odpovědnost za svůj další život.

Každý z mužů měl před tím, než podlehl závislosti na alkoholu, nějakou zálibu či koníčka např. chytání ryb, sběratelství. Je nutno mu pomoci s jeho obnovou. Poukázat na to, že pokud se vzdá alkoholu, otevírají se mu nové možnosti. Kam řadíme zlepšení finanční situace, nové kontakty, cestování atd.

Snažit se, aby si místo alkoholu, který byl smyslem jeho života po mnoho let, začal uvědomovat, že je potřebné ukončit tuto etapu života a hledat nový smysl života. Vše nejlépe vystihují slova Viktora Emila Frankla: „Usilovná snaha hledat smysl vlastního života je základní hybnou silou v člověku. Dovolují si tvrdit, že neexistuje na světě nic, co by člověku pomohlo přežít i ty nejhroší podmínky tak účinně, jako poznání, že jeho život má nějaký smysl.“³⁴ Při pomoci alkoholikovi musíme mít na paměti, že i malý pokrok v jeho chování, znamená, že se dotyčný pomalu, ale jistě snaží najít svůj nový smysl života...

Ve vztahu k alkoholikovi musíme často postupovat přísně. Z pohledu alkoholika někdy až tvrdě, ale jedině takový přístup mu může pomoci se odrazit ode dna závislosti. Zároveň je třeba ve vztahu k němu být spravedlivý a nešetřit chválou, která ho utvrdí v tom, že se vydal správnou cestou. Musíme si hned na začátku pomoci stanovit jasná pravidla, která je nutné dodržovat, pokud doopravdy chceme, aby pomoc byla účinná.

---

³⁴ Životní energie [on line] © [cit. 2012-04-29]. Dostupné z : <http://zivotni-energie.cz/smysl-zivota-zivot-je-hra-kterou-hrajeme-sami-se-sebou.html>

Někteří odborníci z řad psychologů neztracují myšlenku návštěvy hřbitova. Projít se po hřbitově a nasát atmosféru mystična. Věřte, že pohled na náhrobky cizích lidí donutí každého, přemýšlet o své smrtelnosti. Naskýtá se jedinečná možnost, aby si alkoholik srovnal myšlenky a utřídil priority ve svém životě. Při pohledu na náhrobek s iniciály mladého člověka se zmocní v každém člověku, dva protikladné pocity. Jeden z nich bývá smutek smíšený s lítostí nad zmařeným mladým životem a druhý, který přináší pocit štěstí, že osud byl zatím milostivější. Možná, že si muž pod tíhou tohoto prostředí uvědomí, že problém s alkoholem je řešitelný a začne pracovat na svém uzdravování.

Další možností jak pomoci závislému může být princip názornosti, o kterém se zmiňuje učitel národů, Jan Ámos Komenský ve svých dílech. Jedná se o puštění videozáznamu např. z rodinné oslavy, s nevhodným chováním, které se odvíjelo pod taktovkou nadměrného požití alkoholu.

Vodítkem ve snaze pomoci pijanovi, může být kupříkladu Maslowova pyramida potřeb. Kde jsou uvedeny základní stavební kameny, nebo-li motivace, které vedou člověka ke snaze zburcovat své vlastní já. Následkem bývá zlepšení dosavadního života. V pomoci alkoholikům vidíme pyramidu spíše jako vysoké schody, které musí zdolat, aby se přiblížili k životu, který žili předtím, než propadli nezřízenému konzumu alkoholu.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. VÝZKUM

Cíl výzkumu

Praktická část diplomové práce alkoholová závislost u mužů, slouží k zjištění názorů mužů na alkoholovou závislost. Zajímalo nás, jaký postoj respondenti zaujímají k této problematice.

Stanovení hypotéz

V této diplomové práci jsme určili čtyři hypotézy, které se budeme snažit na základě vyhodnocení zadaných otázek v anonymním dotazníkovém šetření, potvrdit či vyvrátit.

Hypotéza č. 1

Dotazovaní muži mají při pití alkoholu nejvíce problémů v rodinné oblasti.

Hypotéza č. 2

Muži se domnívají, že mají své pití pod kontrolu.

Hypotéza č. 3

Muži zpravidla pijí alkohol proto, že jim poskytuje určitý druh uvolnění od běžných starostí.

Hypotéza č. 4

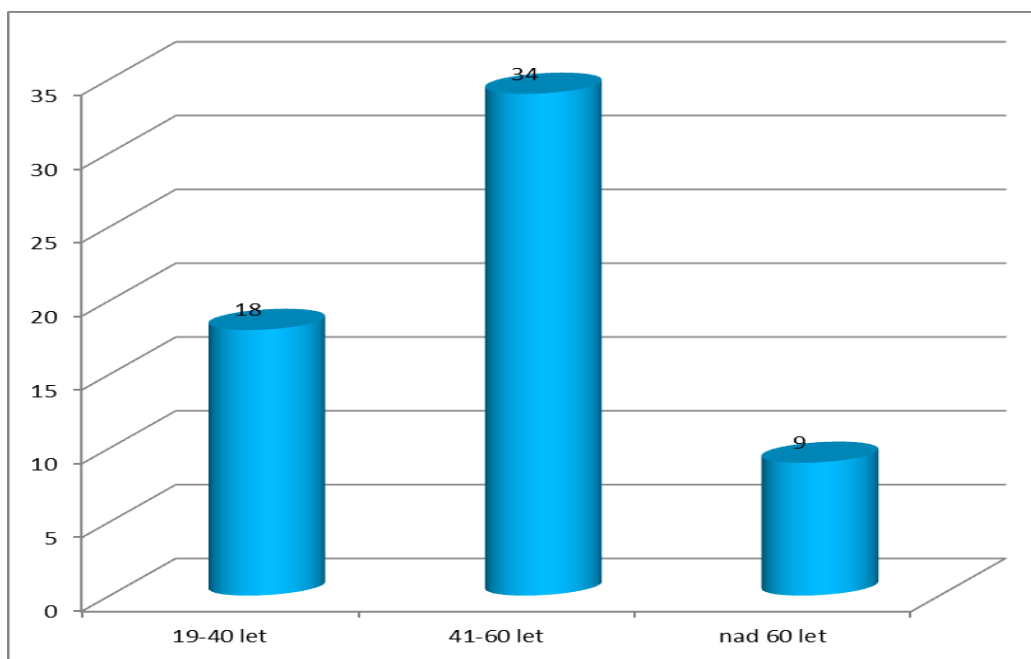
Předpokládáme, že muži neuvažují o zanechání veškeré konzumace alkoholu.

Dotazník

Anonymní dotazníkové šetření obsahuje dvanáct otázek vztahující se k alkoholové závislosti u mužů. První ze čtyř otázek jsou zaměřeny na demografické složení mužů, kteří se výzkumu zúčastní. Zbylé otázky, kterých je osm, se vztahují k názorům na alkoholovou závislost. Z těchto osmi otázek jsou pouze dvě uzavřené, tj. výběr odpovědí je daný. Ostatní, tj. šest otázek je otevřených. Důvod výběru složení otázek v dotazníku je ten, aby dotazovaní muži měli dostatek prostoru k vyjádření se k danému tématu. Otázky, které jsou v anonymním dotazníkovém šetření mužům kladeny, jsou sestaveny jasně a srozumitelně. Neměly by činit při vyplňování žádnému z mužů, který se zúčastní tohoto šetření, potíže. Dotazník je vyhotoven v počtu 100 ks.

Výzkum byl prováděn za pomoci okruhu našich známých a přátel, kteří byli důkladně obeznámeni s důvodem, pro který tento sběr dat provádíme. Celkově bylo osloveno okolo 30 známých a přátel. Každý obdržel dotazníky s příloženou obálkou, do které respondenti vkládali vyplněné dotazníky. Vyhodnocení dotazníků bylo provedeno po měsíci od jejich rozdání.

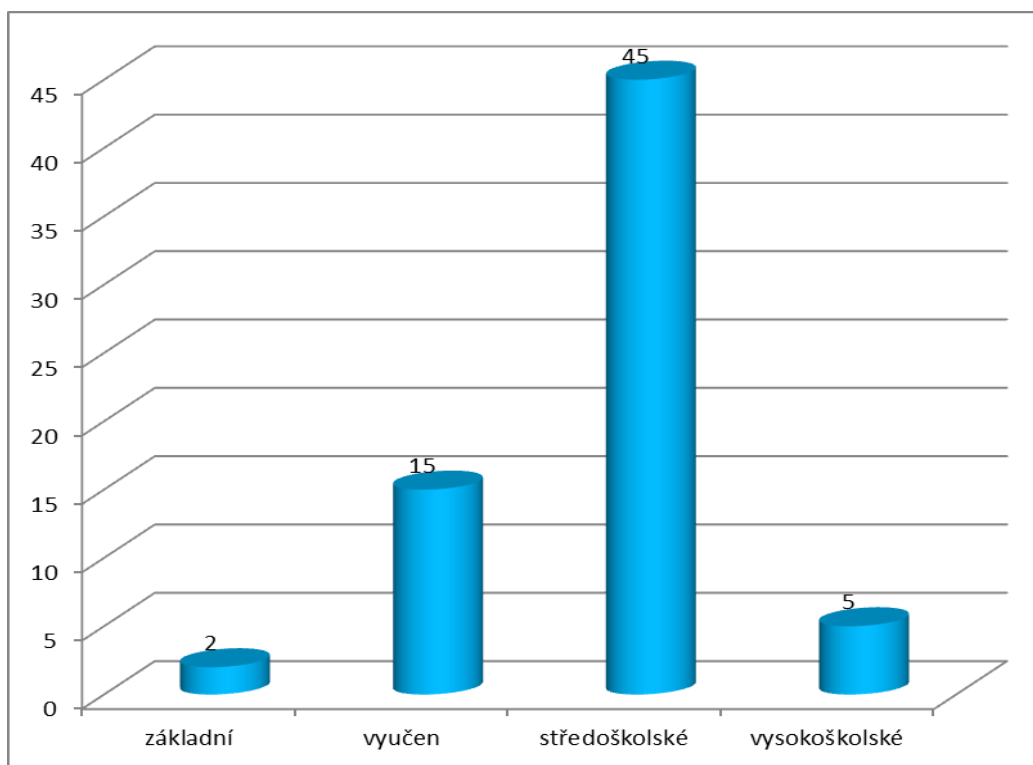
Graf č. 4: Váš věk?

Odpověď	Počet mužů
19-40 let	18
41-60 let	34
nad 60 let	9

Tato otázka byla otevřená a tak jsme pro lepší přehled věku respondentů, kteří odpověděli na naše otázky ohledně názoru na alkoholovou závislost na 3 věkové kategorie. Na anonymní dotazníkové šetření nám odpovědělo 61 mužů. V první věkové kategorii od 19 do 40 let nám odpovědělo 18 mužů, což odpovídá 30% respondentů. V druhé kategorii, kam jsme zařadili respondenty od 41 do 60 let, odpovědělo 34 mužů, což odpovídá 55%. Do poslední kategorie jsme zařadili muže nad 60 let, odpovědělo 9 mužů, což činí 15% respondentů.

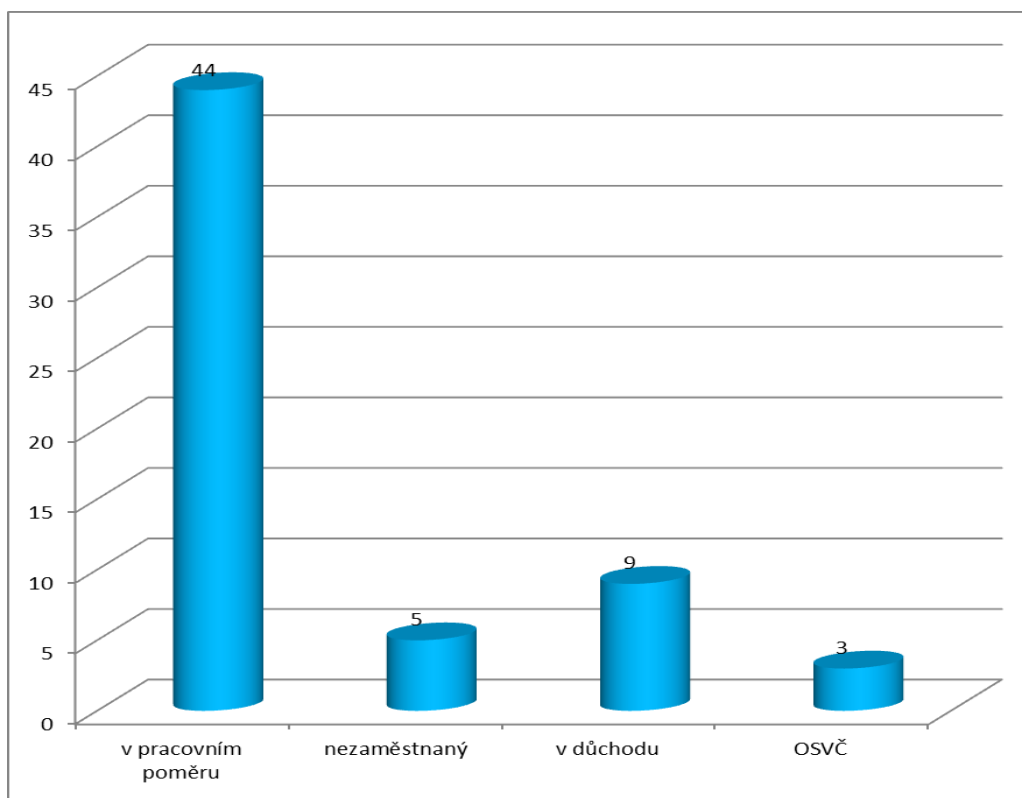
Graf č. 5: Vaše vzdělání?

Odpověď	Počet mužů
základní	2
vyučen	15
středoškolské	45
vysokoškolské	5

Tato otázka byla uzavřená a odpovědi byly dané, aby muži nemuseli vypisovat odpověď. Z grafu vyplývá, že plných 64% má středoškolské vzdělání, což je 45 mužů. Dále následují muži, kteří jsou pouze vyučeni a to činí 25%, tj. 15 mužů. Mužů, kteří mají vysokoškolské vzdělání a odpověděli na naše otázky je 8%, což odpovídá počtu 5. Nejméně mužů patří do kategorie vyučených, kteří byli zastoupeni pouhými 3%, což odpovídá počtu 2.

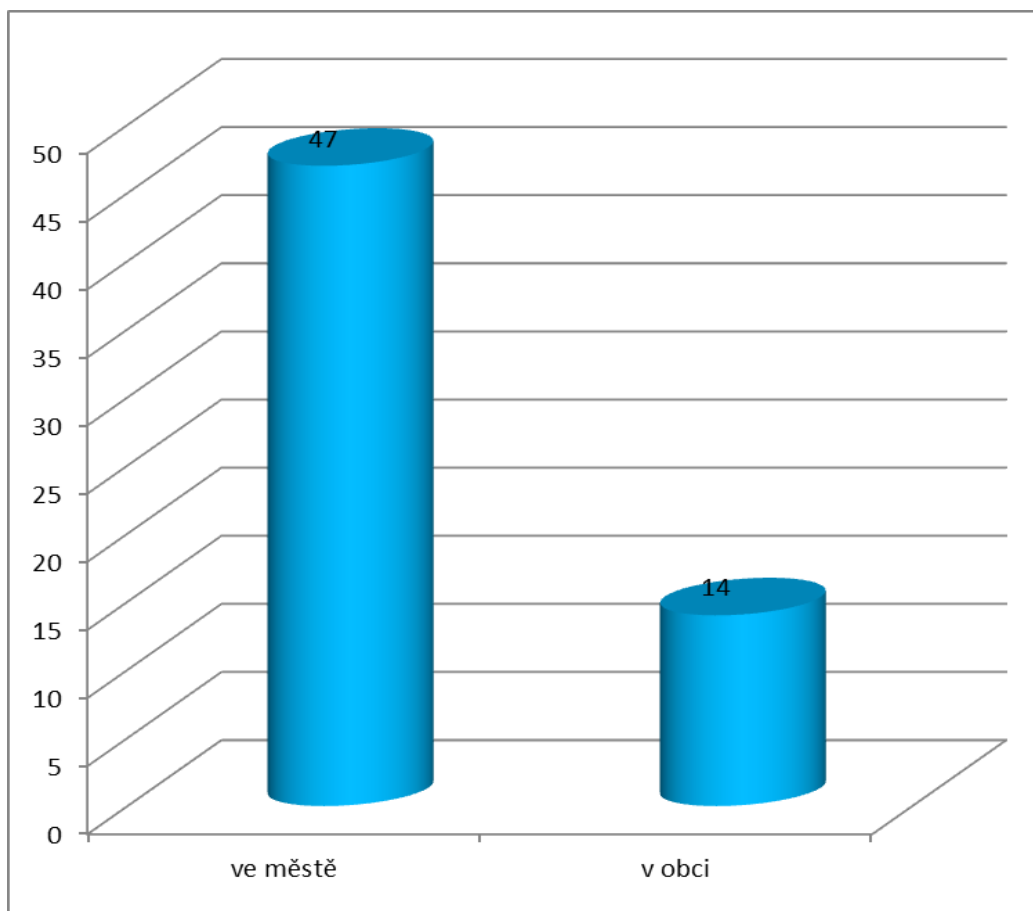
Graf č. 6: V současné době jste?

Odpověď	Počet mužů
v pracovním poměru	44
nezaměstnaný	5
v důchodu	9
OSVČ	3

V této otázce nás zajímala momentální situace na trhu práce jednotlivých respondentů. Z uvedených skutečností vyplývá, že nám nejvíce odpovědělo mužů v pracovním poměru, bylo to plných 72%, což je 44. Jako druhý největší počet byl zastoupen muži v důchodu, kteří již zaslouženě odpočívají po celoživotní práci. Dělal to plných 15%, což odpovídá 9. Třetí skupina odpovídajících byla zastoupena nezaměstnanými, což dělalo 8%, počet 5. Poslední skupinu tvořily OSVČ, tedy osoby samostatně výdělečně činné, pracující na živnostenský list. Odpověděly nám 3, což je 5%.

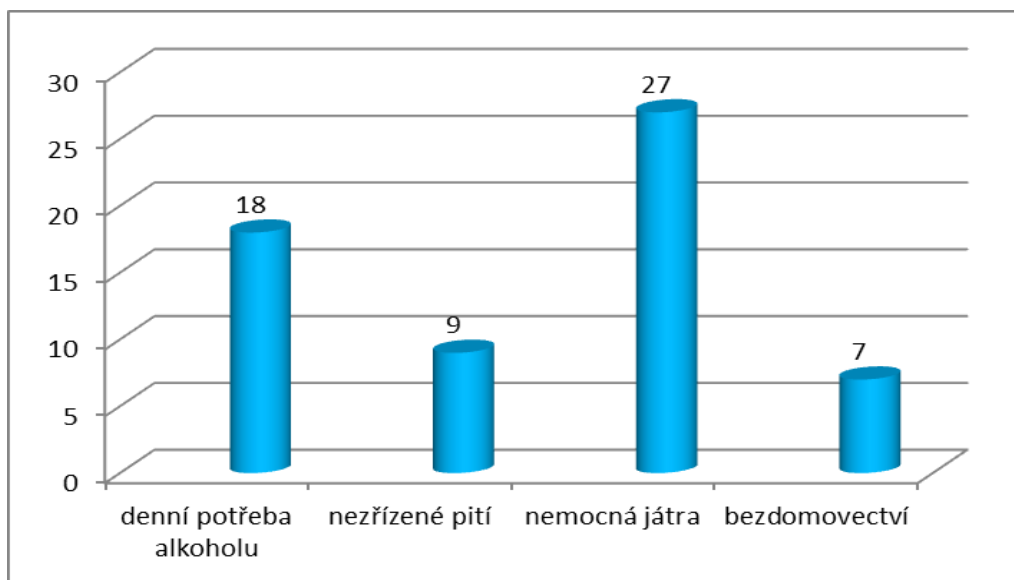
Graf č. 7: Vaše bydliště?

Odpověď	Počet mužů
ve městě	47
v obci	14

Tuto otázku jsme položili, abychom věděli, zda se naše anonymní dotazníkové šetření k názoru na alkoholovou závislost dostalo i mezi muže žijící v obcích. Většinou se tyto dotazníky dostávají pouze k lidem, kteří žijí ve městech a lidé bydlící v obcích nemají možnost projevit své názory. Graf ukazuje, že městských mužů, kteří se vyjádřili k uvedené problematice je plných 77%, což odpovídá počtu 47 mužů. Mužů žijících v obcích se k této otázce vyjádřilo 23%, což činí 14.

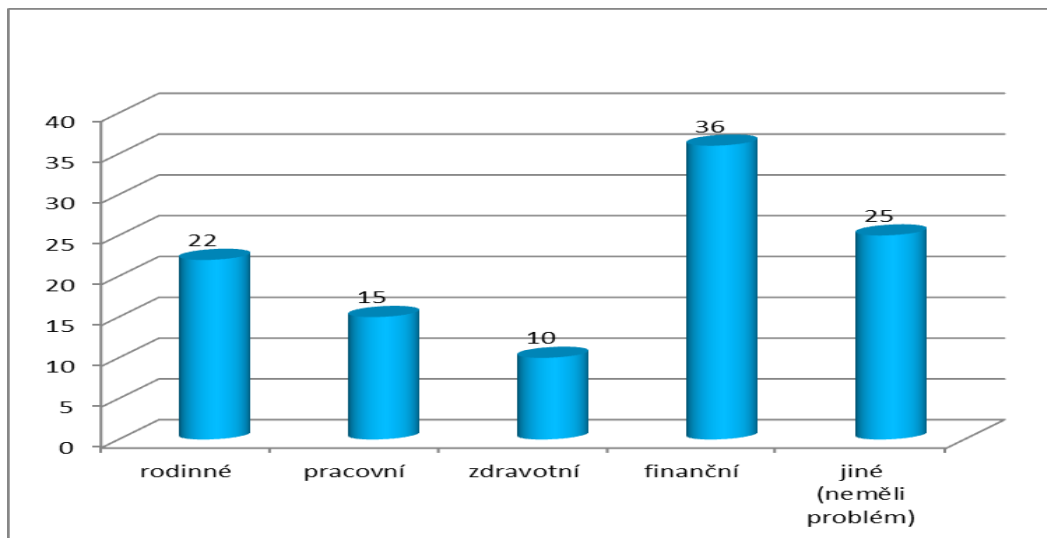
Graf č. 8: Co si představíte pod pojmem závislost na alkoholu? Uveďte.

Odpověď	Počet mužů
denní potřeba alkoholu	18
nezřízené pití	9
nemocná játra	27
bezdomovectví	7

Tuto otázku jsme položili mužům jako volnou, abychom připravenými odpověďmi nijak neovlivnili jejich představy vztahující se k pojmu závislosti na alkoholu. Odpovědi jsme roztřídili a dali pod čtyři nejvíce zmiňované. Velice nás překvapilo, že nejvíce respondentů si pod pojmem závislost na alkoholu představila nemocná játra, nebo-li cirhózu jater. Bylo to plných 44%, což odpovídá počtu 27 mužů. Jako druhá nejčastěji zmiňovaná odpověď se vyskytovala denní potřeba alkoholu, kterou napsalo plných 30%, tj. 18 mužů. Třetí v pořadí byla odpověď, která poukazovala na nezřízené pití, a to bylo 15% a počet 9 mužů. Překvapením pro nás byla odpověď, která vyvolává asociaci s bezdomovectvím. Tuto odpověď dalo 11%, tj. 7 mužů.

Graf č. 9: Měl jste někdy v důsledku pití alkoholu potíže v některé z těchto oblastí? Uveďte odpovědi, které považujete za důležité.

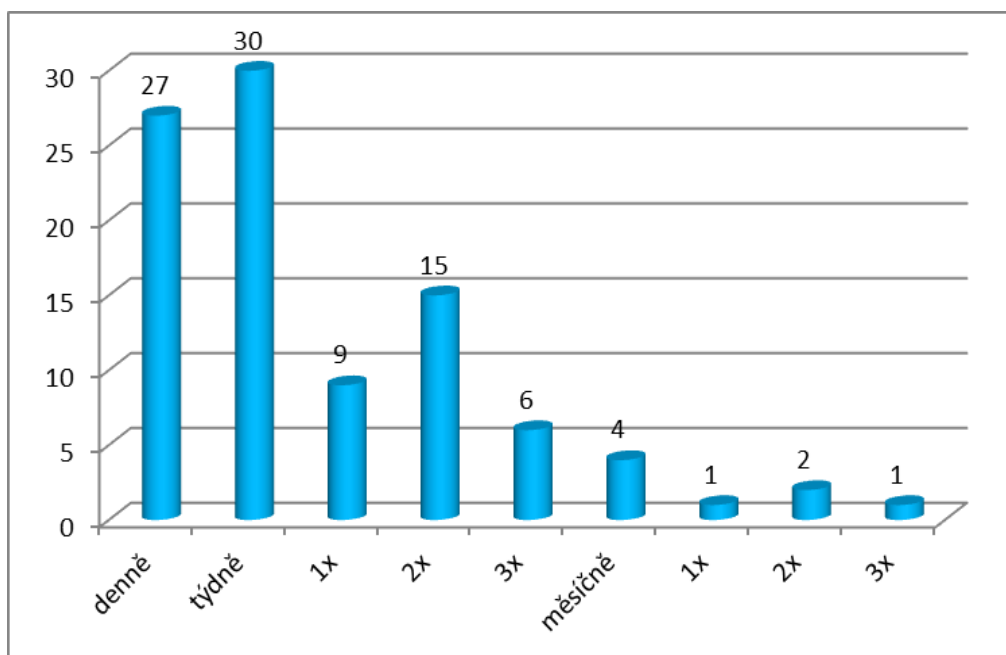

Odpověď	Počet mužů
rodinné	22
pracovní	15
zdravotní	10
finanční	36
jiné (neměli problém)	25

Tato otázka byla sice koncipována jako uzavřená, ale dotazovaní muži měli možnost zaškrtnout ty druhy odpovědí, které považovali vzhledem k názoru na alkoholovou závislost za důležité. Plných 25 odpovědí, což odpovídá 41% znělo, že zatím neměli problém z žádné z uvedených oblastí. Dalších 26 mužů zaškrtnulo, že mělo problém ve dvou oblastech, což odpovídá 43%. Z toho: 12 mužů v oblasti rodinné a finanční, 9 mužů v oblasti pracovní a finanční, zbylých 5 mužů v oblasti zdravotní a finanční. Třetí skupina mužů v počtu 9, což odpovídá 15% odpověděla, že měla dokonce potíže ve třech oblastech a to: 6 v oblasti rodinné, pracovní a finanční a 3 v oblasti rodinné, zdravotní finanční. Zbývá pouze 1 muž a ten přiznal potíže ve všech zmíněných oblastech, představuje pouhé 1% odpovídajících mužů.

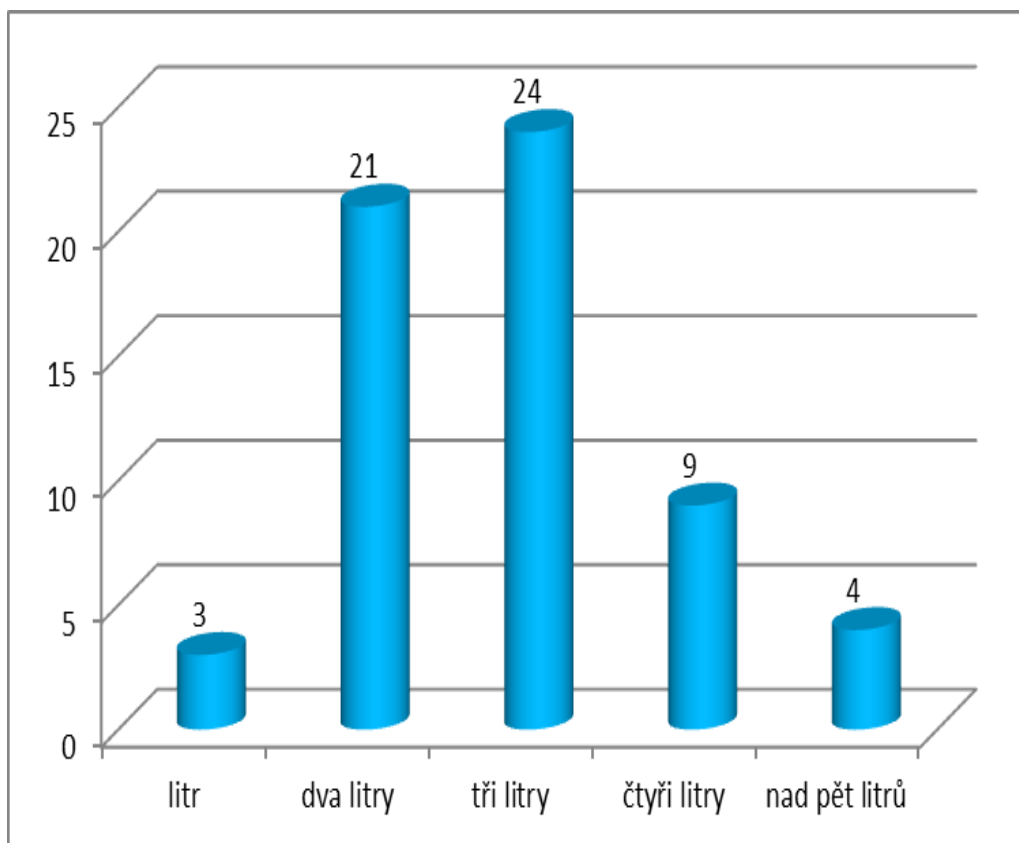
Graf č. 10: Jak často chodíte do hospody?

Odpověď	Počet mužů
denně	27
týdně	30
1x	9
2x	15
3x	6
měsíčně	4
1x	1
2x	2
3x	1

Na tuto otázku nám odpovědělo 27 mužů, kteří uvedli, že do hospody chodí pravidelně, což odpovídá 44%. Dalších 30 mužů odpovědělo, že tam chodí několikrát do týdne a to znamená 49%. Z toho 1x týdně je to 9 mužů, 2x týdně je jejich počet 15 a 3x v týdnu je jich 6. Měsíčně chodí do hospody z respondentů pouze čtyři, což znamená 7%. Z toho 1x pouze 1muž, 2x do měsíce 2 muži a 3x do měsíce jen 1 muž.

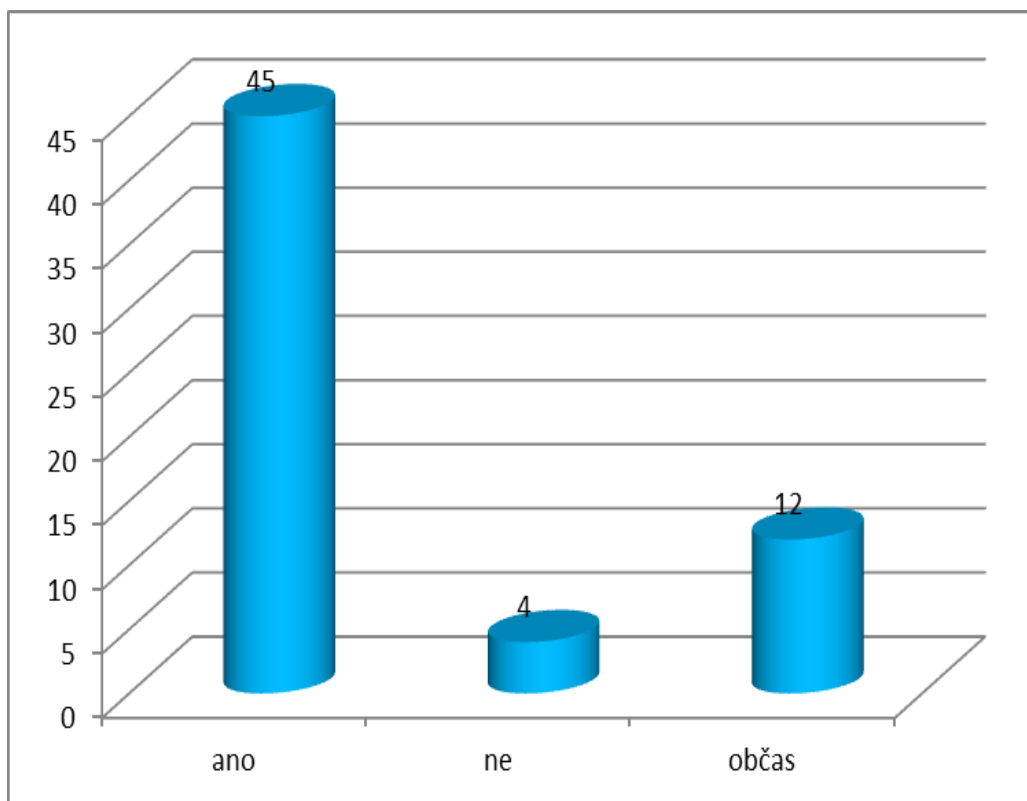
Graf č. 11: Kolik alkoholu denně vypijete?

Odpověď	Počet mužů
litr	3
dva litry	21
tři litry	24
čtyři litry	9
nad pět litrů	4

Tato otázka byla otevřená a tak muži mohli odpovídat podle toho kolik alkoholu skutečně vypijí. Museli jsme jejich odpovědi přizpůsobit tak, abychom byli schopni vytvořit graf, což znamenalo převést počet piv na litry. Z odpovědí, které nám muži poskytli, vyplynulo, že jsme měli štěstí na samé pivaře. Vzhledem k tomu, že Češi jsou ve světě považováni za národ pivařů, nebyli jsme nikterak výsledky zaskočeni.

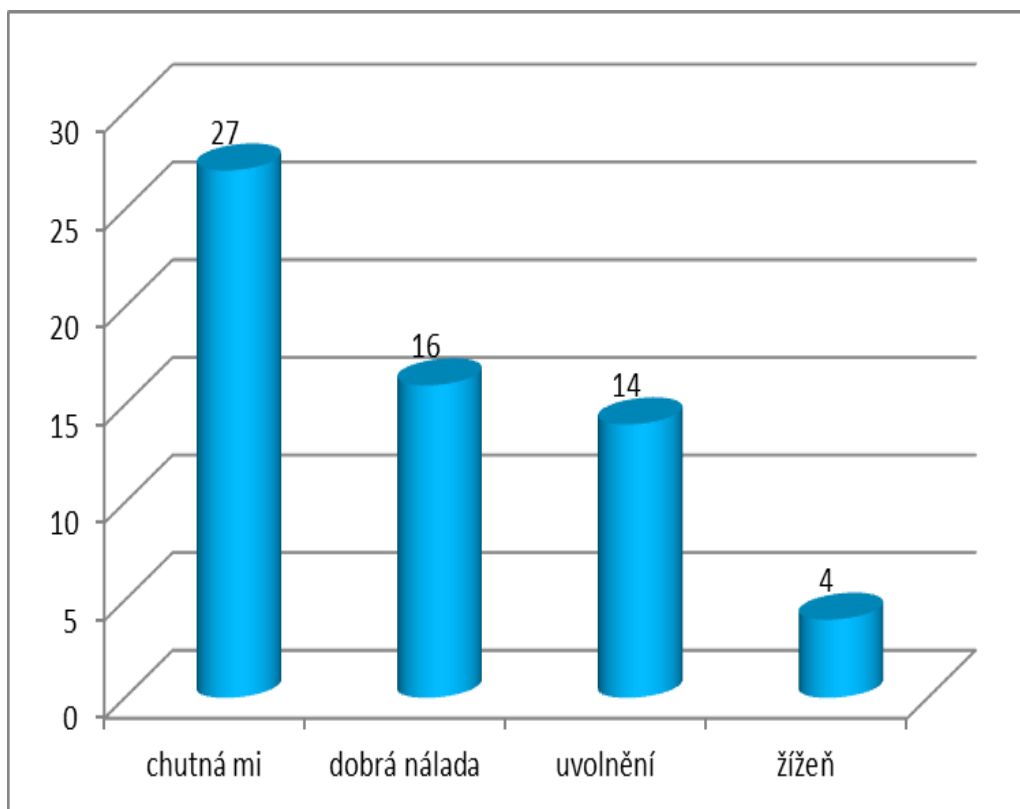
Graf č. 12: Máte své pití pod kontrolou?

Odpověď	Počet mužů
ano	45
ne	4
občas	12

Tato otázka byla otevřená, aby muži měli prostor k vyjádření. Naše snaha však byla marná, jak je patrné z jejich krátkých a výstižných odpovědí. Celkem 74% mužů, tj. 45 jich odpovědělo, že mají své pití pod kontrolou. Dalších 20%, tj. 12 mužů odpovědělo, že občas ztratí kontrolu nad svým pitím. Zbylých 6%, kterým odpovídá počet 4 mužů přiznalo, že kontrolu nad alkoholem nemají.

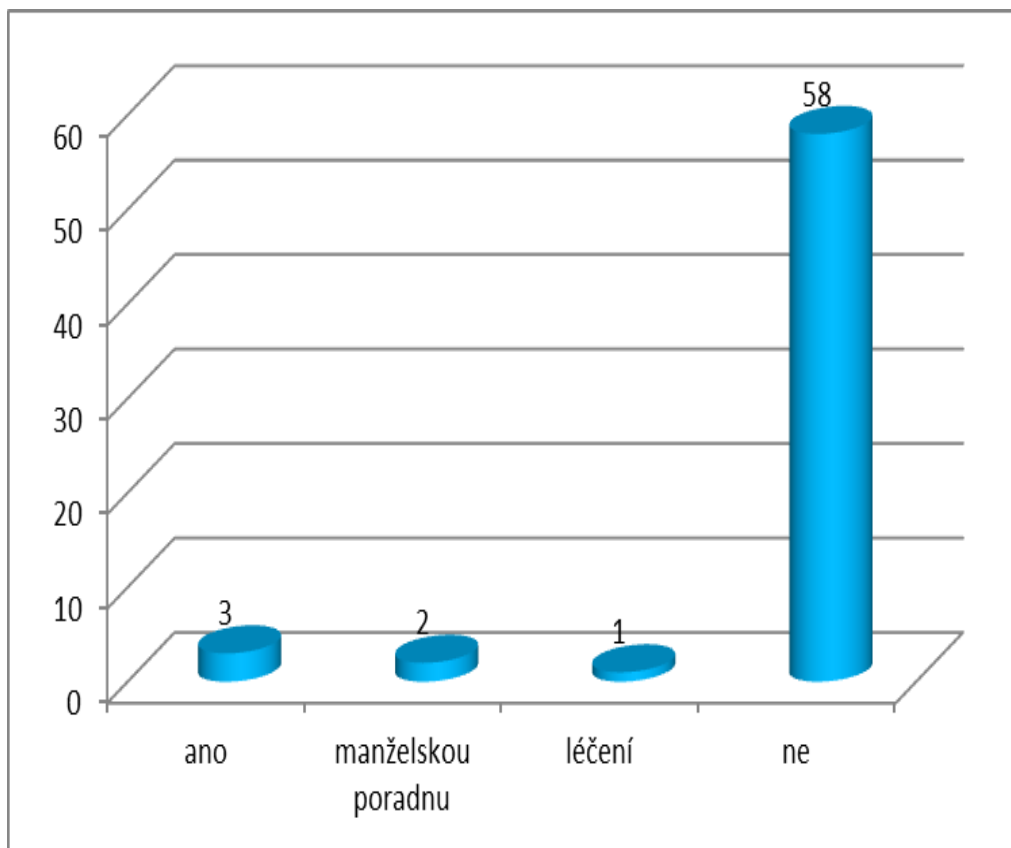
Graf č. 13: Z jakého důvodu pijete alkohol?

Odpověď	Počet mužů
chutná mi	27
dobrá nálada	16
uvolnění	14
žízeň	4

Na otázku „ Z jakého důvodu pijete alkohol“ nám celých 44% mužů odpovědělo, že ho pijí, protože jim chutná. Tyto procenta odpovídají počtu 27. Pro dobrou náladu pije alkohol 26%, tj. 16. Hned za nimi v závěsu, s 23% následují muži, kteří používají pití alkoholu k uvolnění, v počtu 14. Pouhých 7% z mužů, kteří odpovídali na náš dotazník, používají alkohol k uhašení žízně.

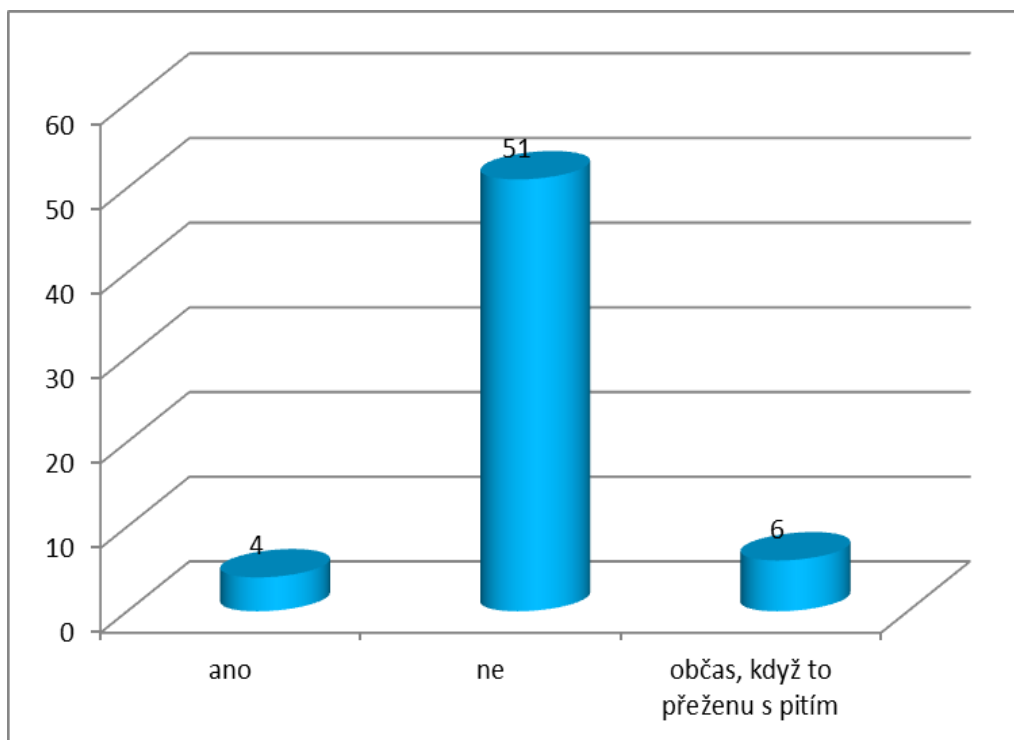
Graf č. 14: Vyhledal jste v důsledku pití alkoholu odbornou pomoc? Uveďte jakou.

Odpověď	Počet mužů
ano	3
manželskou poradnu	2
léčení	1
ne	58

Na tuto otázku nám kladně odpověděli tři muži, což odpovídá z celkového množství respondentů 5%. Dva z tohoto počtu využili služeb manželské poradny a jeden z nich podstoupil dokonce léčení. Bylo pro nás překvapivým zjištěním, že někteří z mužů si problém uvědomili a snažili se vyhledat odbornou pomoc. Zbýlých 58 respondentů odpovědělo na tuto otázku záporně, tedy slůvkem ne. Což činí plných 95%.

Graf č. 15: Uvažoval jste, že zanecháte veškeré konzumace alkoholu?

Odpověď	Počet mužů
ano	4
ne	51
občas, když to přeženu s pitím	6

Na závěrečnou otázku v našem dotazníku nám muži odpověděli následovně: Pouho pouhých 7% nám odpovědělo kladně, tedy ano, což odpovídá počtu čtyř mužů. Bohužel plných 84% si vybralo možnost ne, což činí 51 mužů. Zbýlých 10% uvedlo v odpovědi, že o tom občas přemýšlí, ale to jen za předpokladu, kdy to s pitím alkoholu přeženou.

Závěr výzkumu

Ze 100 anonymních dotazníků se vrátilo plných 69 zpět k vyhodnocení. Po kontrole dotazníků jsme museli vyřadit osm, a to z důvodu neúplného vyplnění. Výzkum byl tedy vyhodnocen na základě 61 anonymních dotazníkových šetření. Muži nejsou zvyklí o problémech s alkoholem veřejně hovořit. Bereme tento počet za velký úspěch. Jedním z důvodů může být i fakt, že muži byli osloveni svými známými, které dobře znají a nemají před nimi co skrývat. Před začátkem anonymního dotazníkového šetření byly stanoveny čtyři hypotézy, podle kterých byly sestaveny otázky. Otázky byly postaveny tak, aby poskytly relevantní odpovědi na stanovené hypotézy. Odpovědi mužů byli vyhodnoceny a výsledky výzkumu jsou znázorněny na grafech. Pod každým grafem je umístěna tabulka s výsledky, pro rychlejší orientaci v odpovědích na položené otázky. V anonymním dotazníkovém šetření poskytli nejvíce informací muži ve středním věku, tj. 40 - 60 let, se středoškolským vzděláním, bydlící ve městě a toho času v pracovním poměru.

Vyhodnocení stanovených hypotéz

Hypotéza č. 1

Tato hypotéza byla založena na základě mnoha odborných článků, v kterých se uvádí, že nejdříve se objevují problémy spojené s rodinným prostředím. Z výsledku vyhodnocených údajů jsme dospěli k závěru, že muži upřednostňují před rodinnými problémy, problémy ve finanční oblasti. Hned za nimi následují problémy v oblasti rodinné.

Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza č. 2

Tuto hypotézu byla postavena na základě tvrzení většiny mužské populace, že mají své pití pod kontrolou. Na základě vyhodnocení uvedených skutečností, které muži poskytli, jsme došli k zjištění, že hypotéza byla správná.

Hypotéza se potvrdila.

Hypotéza č. 3

Tato hypotéza byla založena na faktu, že muži hledají v dnešní době únik od běžných starostí a tak používají pití alkoholu k určitému typu uvolnění. Na základě vyhodnocených odpovědí se hypotéza nepotvrdila.

Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza č. 4

Tuto hypotézu jsme stanovili na skutečnosti, že přes všechny problémy spojené s konzumací alkoholu muži neuvažují o zanechání veškeré konzumace alkoholu. Na základě vyhodnocení jsme došli k zjištění, že muži opravdu o této možnosti neuvažují.

Hypotéza se potvrdila.

Výzkum byl zaměřen na názory mužů na alkoholovou závislost. Respondenti odpověděli na všechny uvedené otázky v anonymním dotazníkovém šetření. Na základě vyhodnocených odpovědí se podařilo potvrdit dvě hypotézy ze čtyř stanovených. Závěry výzkumu potvrzují, že z počtu 61 dotázaných mužů, má celých 74%, tj. 45 mužů své pití pod kontrolou. Na základě toho, neuvažuje celých 84%, tj. 51 mužů, o zanechání veškeré konzumace alkoholu.

Závěr

První kapitola diplomové práce je věnována zásadám a principům alkoholové závislosti. Uvádíme doporučení jak se zachovat při setkání s podnapilou osobou. Dále uvádíme faktory vedoucí ke zvýšené konzumaci alkoholu. Uvádíme zde jak na léčbu kocoviny a otravu alkoholem. Zmiňujeme se zde o protialkoholních záchytných stanicích. Na závěr této kapitoly komentujeme dvě zprávy z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR vztahující se k léčbě pacientů z alkoholové závislosti v roce 2010.

Druhá kapitola je věnována tématu společnost a alkohol. Zde se zabýváme obecně závaznou vyhláškou hlavního města Prahy, která zakazuje požívání alkoholických nápojů na veřejném prostranství. Zmiňujeme se o působení reklamy na spotřebu alkoholických nápojů. Dopravní nehody způsobené účastníky silničního provozu pod vlivem alkoholu. Dále se věnujeme nebezpečnému spojení práce a alkohol. Mimo jiné i dopady nadměrné konzumace alkoholu na zdraví alkoholiků, které v mnoha případech končí jejich smrtí. Závěr kapitoly věnujeme sociální situaci, do které se muži závislí na alkoholu postupem času dostávají.

Třetí kapitola pojednává o dopadech alkoholové závislosti na rodinné příslušníky. Věnujeme se zde domácímu násilí, které je ve většině případů páháno právě pod vlivem alkoholických nápojů. Uvádíme průběh domácího násilí. Následky domácího násilí dopadají nejen na životní partnerky alkoholiků, ale hlavně na jejich děti, které si nesou do dalšího života pokřivený pohled na vztah mezi mužem a ženou. Děti, které bývají v mnoha případech svědky domácího násilí, se považují za týrané, zneužívané a zanedbávané, vykazují tzv. syndrom CAN.

Čtvrtá kapitola je věnována pomoci blízkému. Uvádíme zde rady, jak pomoci závislému, aby se mohl ve svém životě vydat na cestu bez alkoholu, tj. na cestu uzdravování.

V praktické části diplomové práce se zabýváme názory mužů na alkoholovou závislost. Výzkum byl prováděn pomocí anonymního dotazníkového šetření. Byly stanoveny čtyři hypotézy. Na základě vyhodnocených odpovědí, se podařilo ze čtyř stanovených hypotéz potvrdit dvě. Závěry výzkumu potvrzují, že z počtu 61 vyhodnocených dotazníků, má celých 74%, tj. 45 mužů své pití pod kontrolou. Na základě toho, neuvažuje celých 84%, tj. 51 mužů, o zanechání veškeré konzumace alkoholu.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

ARMSTROG, Michael. *Řízení lidských zdrojů*. 10.vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 800s. ISBN 978-80-247-1407-3.

BEČKOVÁ, Ilona a Peter VIŠŇOVSKÝ. *Farmakologie drogových závislostí*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 112s. IBSN 80-7154-864-6

BUDINSKÝ, Václav. *Ať žije alkohol. Přítel a lék*. Pardubice: MAYDAY, 2008. 160s. ISBN 978-80-86986-38-8

BENTOVIM, Arnon *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 117s. ISBN 80-7169-629-3

DĚTSKÁ SVĚDECTVÍ NÁSILÍ Praha: ROSA, 2008. 96s.

EDWARDS, Griffith. *Záhadná molekula. Mýty a skutečnosti o alkoholu*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. 209s. ISBN 80-7106-696-6

FISCHER, Slavomír a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie - Analýza příčin a možnosti ovlivňování sociálně patologických jevů*. Praha: Grada Publishing, 2009. 224s. IBSN 978-80-247-2781-3

GÖHLERT, Christoph a Frank KÜHN. *Od návyku k závislosti*. 1. vyd. Praha: IKAR, 2001. 141s. ISBN 80-7202-950-9

HELLER, Jiří, Olga PECINOVSKÁ a et al. *Pavučina závislosti. Alkoholismus jako nemoc a možnosti efektivní léčby*. 1. vyd. Praha: TOGGA, 2011. 215s. ISBN 978-80-87258-62-0

HOSEK, Jan. *Sám proti alkoholu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1998. 182s.
ISBN 80-7169-624-2

KVAPILÍK, Josef, Alena SVOBODOVÁ a kolektiv. *Člověk a alkohol*.
1 vyd. Praha: Avicenum, 1985. 240s.

MACH, Jan a Petr ŠMOLKA. *Když vás trápí někdo blízký. Partnerské a
rodinné vztahy a jejich krize*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 175s.
ISBN 80-7178-337-4

MALONEY, Michael a Rachel KRANZOVÁ. *O úzkosti a depresi*. Praha:
Nakladatelství Lidové noviny, 1996. 141s. ISBN 80-7106-170-0.

MARREVA, Al. *Nenechte si ubližovat*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 263s.
ISBN 80-7178-510-5

MASARYK, Tomáš Garrigue.: *O ethice a alkoholismu*. Praha: 1912. 30s.

MASARYK, Tomáš Garrigue. *Sebevražda hromadným jevem společenským
moderní osvěty*. 4. české vyd. Praha: Ústav T.G. Masaryka, 1998. 221s.
ISBN 80-901971.

MILLEROVÁ, Geraldine. *Adiktologické poradenství*. 1. vyd. Praha: Galen,
2011. 461s. ISBN 978-80-7262-765-3

MÜHLPACHR, Pavel. *Sociopatologie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita,
2008. 104s. ISBN 978-80-210-4550-7

NEŠPOR, Karel, Hana PERNICOVÁ a Ladislav CSÉMY. *Jak zůstat fit a
předejít závislostem*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 112s. ISBN 80-7178-299-8

NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Léčba a prevence závislostí*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 1996. 199s. ISBN 80-85121-52-2

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 150s. ISBN 80-7178-432-X

NEŠPOR, Karel a Hana Provazníková. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami. Pro rodiče a pedagogy*. 3. Rozš. vyd. Praha: Státní zdravotní ústav, 1999. 54s. ISBN 80-7071-123-X

NEŠPOR, Karel. *Týká se to i mne? Jak překonat problémy s alkoholem /svépomocná příručka/*. Praha: Sportpropag, 1992. 132s.

NEŠPOR, Karel. *Veselá vykouknutí*. 1. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2010. 94s. ISBN 978-80-7405-071-8

NOVÁK Tomáš. *Manželské a rodinné poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 108s. ISBN 80-247-1316

SAMOHÝLOVÁ, Jana. *Násilí na dětech*. Praha: Univerzita Jana Ámose Komenského 2010. Bakalářská práce

SKÁLA, Jaroslav. *Až na dno!?: Fakta o alkoholu a jiných návykových látkách*. 4. přep. vyd. Praha: Avicenum, 1988. 139s.

SKÁLA, Jaroslav. *Lékařův maraton. Ber a dávej*. 1. vyd. Praha: Argo, 1997. 191s. ISBN 80-202-0663-9

SKÁLA, Jaroslav a kolektiv. *Závislost na alkoholu a jiných drogách*. 1.vyd. Praha: Avicenum, 1987. 206s.

SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. 1. vydání Praha: Portál, 2001. 173s. ISBN 80-7178-559-8

SPURNÝ, Jožo. *Psychologie násilí*. 1. vyd. Praha: EUROUNION, 1996. 134s.
ISBN 80-85858-30-4

ŠEDIVÝ, Václav a Hana VÁLKOVÁ. *Lidé, alkohol, drogy*. 1. vyd. Praha:
Naše vojsko, 1988. 158s.

ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a et.al. *Domácí násilí. Kontext,
dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 186s.
ISBN 978-80-7367-690-2.

ÜHLINGER, Claude a Marlyse TSCHUI. *Když někdo blízký pije. Rady pro
rodiny osob závislých na alkoholu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 140s.
ISBN 978-80-7367-610-0

Velký sociologický slovník. 1. svazek A - O, 1. vyd. Praha: Karolinum, 1996.
747s. ISBN 80-7184-164-1

VODÁČKOVÁ, Dana a et al. *Krizová intervence*. 2. vyd. Praha: Portál, 2002.
543s. ISBN 978-80-7367-342-0

WOITITZOVÁ, Janet Geringer a ed.d. *Dospělé děti alkoholiků*.
Rozš. vyd. Praha: Columbus, 1998. 179s. ISBN 80-85928-73-6

ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

BESIP [online]. © 2005 - 2010 Ministerstvo dopravy, aktualizace stránky
14.11.2008 [cit. 2012-04-29] Dostupné z:
http://www.ibesip.cz/550_Nejcastejsi-vymluvy-ridicu-kteri-byli-pristizeni-s-alkohol-za-volantem

Bílý kruh bezpečí [online]. Copyright Bílý kruh bezpečí, o.s. [cit. 2012-04-29]
Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>

Bílý kruh bezpečí [online]. Copyright Bílý kruh bezpečí, o.s. [cit. 2012-04-29]
Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>

Český statistický úřad [online]. © 2012, aktualizováno 19.1.2012 [cit. 2012-04-29]
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/sebevrazdy_zaj

Ledviny.cz [online]. © 2011 Ledviny.cz [cit. 2012-04-29] Dostupné z:
<http://www.ledviny.cz/clanky/alkohol-zabiji-varuje-osn>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. © 2005 – MINISTERSTVO
VNITRA [cit. 2012-04-29] Dostupné z:
http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0116k_alkohol.html

Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. © 2010 MZČR
[cit. 2012-04-29] Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/mkn-10mezinarodni-klasifikace-nemoci_1644_3.html

Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. © 2010 [cit. 2012-05-29]
Dostupné z: http://mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zdravi-pro-vsechny-v-stoleti_2461_1101_5.html

Národní informační centrum pro mládež [online]. © NICM [cit. 2012-04-24]
Dostupné z : <http://www.nicm.cz/syndrom-can-charakteristika>

Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna [online]. © 1995-2011 [cit. 2012-04-20]
Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

Policie ČR [online]. © 2010 Policie České republiky [cit. 2012-05-15] Dostupné
z: <http://www.policie.cz/clanek/statistika-nehodovosti-900835.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Portál hlavního města Prahy [online]. © 2012 Ministerstvo vnitra
[cit. 2012-05-17]. Dostupné z :
http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/uredni_deska_a_oznameni/

vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2008-
vyhlaska_cislo_12_ze_dne_20_06_2008.html

Portál veřejné správy[online].© 2012 Ministerstvo vnitra[cit. 2012-04-15]

Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=49756&fulltext=&nr=361~2F2000&part=&name=&rpp=100#local-content>

Rada pro reklamu [online] ©2005 RPR rada pro reklamu [2012-06-01]

Dostupné z: http://www.rpr.cz/cz/dokumenty_rpr.php

Úřad vlády České republiky [online]. © Úřad vlády ČR [cit. 2012-04-29]

Dostupné z: <http://stopnasilinadetch.cz/o-kampani>

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [on line].© 2010-2012 [cit.

2012-04-29] Dostupné z: <http://www.uzis.cz/rychle-informace/pece-pacienty-uzivajici-psychoaktivni-latky-ambulantnich-zarizenich-cr-roce-2010>

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [on line].© 2010-2012 [cit.

2012-04-29] Dostupné z: <http://www.uzis.cz/rychle-informace/pece-pacienty-uzivajici-psychoaktivni-latky-psychiatrickych-luzkovych-zarizenich-cr-roce-2010>

Životní energie [online]. © 2007 - 2012 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://zivotni-energie.cz/smysl-zivota-zivot-je-hra-ktou-hrajeme-sami-se-sebou.htm>

Další internetové zdroje:

<http://www.csodn.cz/>

<http://www.uzis.cz/>

<http://www.suip.cz/>

<http://mpsv.cz/>

<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

<http://www.synonyma-online.cz/tezaurus.php>

Nariadení

Nariadení č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úraze.

Vyhlášky

Vyhláška č. 12/2008 Sb., hlavního města Prahy, kterou se zakazuje požívání alkoholických nápojů na veřejných prostranstvích

Zákony:

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů

Zákon 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ

DELBES, Christiane, ed. *Alcoolisme, tabagisme et autres dépendances*. Paris: Fondation nationale de gérontologie, 2003. 204 s. Gérontologie et société, ISSN 0151-0193; no. 105.

EDWARDS, Griffith., ed. a DARE, Christopher., ed. *Psychotherapy, psychological treatments, and the addictions*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996. xiii, 268 p. ISBN 0-521-55357-1.

KONOPCZYŃSKI, Marek. *Metody twórczej resocjalizacji*. Warszawa: PWN, 2007. 430 s., nr inw. 28954, 28851.

PATON, Alex, ed. *ABC of alcohol*. 3. ed. London: BMJ, 1994. 32 s. ISBN 0-7279-0812-X.

RAY, Oakley a KSIR, Charles. *Drugs, society & human behavior*. 7th ed. Dubuque: WCB-Wm.C. Brown, [1993]. xvii, 462 s., appendix. ISBN 0-8151-7116-1.

WLODKOWSKI, R. J. 2008. *Enhancing Adult Motivation to Learn : A Comprehensive Guide for Teaching All Adults*. 3th ed. San Francisco : Jossey-Bass, 2008. 508 p. ISBN 978-0-7879-9520-1.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tab. 1	Pocity a chování při stupňující se hladině alkoholu v krvi	17
Tab. 2	Počet hospitalizací pacientů léčených pro poruchy způsobené užíváním alkoholu	37
Tab. 3	Členění nehod zaviněných pod vlivem alkoholu v roce 2011	47
Tab. 4	Přehled počtu vykázaní dle krajů v roce 2011	68

Seznam grafů

Graf č. 1	Podíl pacientů podle jednotlivých psychoaktivních látek v roce 2010	35
Graf č. 2	Věková struktura pacientů užívajících alkohol a nealkoholové drogy	36
Graf č. 3	Míra rizika zavinit dopravní nehodu v závislosti na hladině alkoholu v krvi řidiče v promile (x krát)	44
Graf č. 4	Váš věk?	75
Graf č. 5	Vaše vzdělání?	76
Graf č. 6	V současné době jste?	77
Graf č. 7	Vaše bydliště	78
Graf č. 8	Co si představíte pod pojmem závislost na alkoholu? Uveďte	79
Graf č. 9	Měl jste někdy v důsledku pití alkoholu potíže v některé z těchto oblastí? Uveďte odpovědi, které považujete za důležité	80
Graf č. 10	Jak často chodíte do hospody?	81
Graf č. 11	Kolik alkoholu denně vypijete?	82
Graf č. 12	Máte své pití pod kontrolou?	83
Graf č. 13	Z jakého důvodu pijete alkohol	84
Graf č. 14	Vyhledal jste v důsledku pití alkoholu odbornou pomoc? Uveďte jakou	85
Graf č. 15	Uvažoval jste, že zanecháte veškeré konzumace alkoholu?	86

PŘÍLOHA

DOTAZNÍK

- tento dotazník slouží k průzkumu názoru mužů na alkoholovou závislost
  - průzkum je anonymní
-

1. Váš věk

.....

2. Nejvyšší dosažené vzdělání

- a) základní
- b) vyučen
- c) střední s maturitou
- d) vysokoškolské

3. V současné době jste:

- a) v pracovním poměru
- b) nezaměstnaný
- c) v důchodu
- d) jiné,

uveďte.....

4. Bydlíte:

- a) ve městě
- b) na vesnici

5. Co si představíte pod pojmem závislost na alkoholu? Uveďte

.....

6. Měl jste někdy v důsledku pití alkoholu potíže v některé z těchto oblastí? Uveďte odpovědi, které považujete za důležité.

- a) rodinné
- b) pracovní
- c) zdravotní
- d) finanční
- e) jiné,

uveďte.....

7. Jak často chodíte do hospody?

- a) denně
- b) týdně, uveďte počet dní v týdnu.....
- c) měsíčně, uveďte počet dní v měsíci.....

8. Kolik alkoholu denně vypijete?

.....

9. Máte své pití pod kontrolou?

.....

10. Z jakého důvodu pijete alkohol?

.....

**11. Vyhledal jste v důsledku pití alkoholu odbornou pomoc?
Uveďte jakou**

.....

12. Uvažoval jste, že zanecháte veškeré konzumace alkoholu?

.....

Děkujeme za Vaše odpovědi

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Jana Samohýlová

Obor: Andragogika

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Alkoholová závislost u mužů

Rok: 2012

Počet stran bez příloh: 99

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů české literatury a pramenů: 48

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 6

Počet internetových zdrojů: 24

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jaroslav Kořa